

መቅደም

ይህ ግልጽ ደብዳቤ "እርዳታ" በሚባል እንደምገምተዉ የTPLF መጽሄት ዉስጥ ኃይሌ ፈዳ በደርግ እስር ቤት በሰጠዉ ቃል ላይ ተመርኩዞ በተጻፈ ጽሁፍ አነሳሽነት የጻፍኩት ነዉ። እራሴዉ ጥቂት ኮፒዎች አባዝቼ ለማዉቃቸዉ ወደጆቼ ከላኩ በኋላ፣ ወዳጆቼ ብቻ ሳይሆኑ በይዘቱ ከሞላ ጎደል የሚሰማው የማላዉቃቸዉም ሰዎች ጭምር በትነዉት ከጠበቅሁት በላይ ተሰራጭቷል። የመታተም እድል ግን እስካሁን አልገጠመዉም። አሳጥረዉና በመጽሄታችን ላይ እናዉጣልህ ያሉኝ ነበሩ። በልዩ ልዩ ምክንያቶች አላመቸኝም።

አሁን ነገሩ ዓመት ከአለፈዉ በኋላ እንደገና የተመለሰኩበት በአንድ ሊያስቅ በሚችል ምክንያት ነዉ። ካምፒዩተሩ ላይ የአማርኛ ፕሮግራም አስገባሁና ፕሮግራሙንም በደንብ ለማወቅና እጅንም ለማፍታታት ጥቂት ደብዳቤዎች ጽፈን አልበቃኝ አለ። ከዚያ ለምን ያንን "በተራ ታይተ" የተመታ ጽሁፍ ወስጄ መለማመድ አላደርገዉም አልኩና ከመተኛቴ በፊት በቀን በቀን አንድም ሁለትም ገጽ እየመታሁ ዉረስኩት። አይ እንግዲያዉ እንዲህ ካማረ የመታተም እድል ያግኝ አልኩና ላሳትመዉ ወሰንኩ።

አንድን ጽሁፍ ከተጻፈ ከዓመት በኋላ ሲመለሱበት ብዙ መለወጥ የሚገባቸዉ ነገሮች ይኖራሉ። በመጠኑም ቢሆን በኢትዮጵያ የፖለቲካ ሁኔታ ዉስጥ የተለዋወጡና የዚህን ደብዳቤ ይዘት የሚመለከቱ ጉዳዮች አሉ። የመጀመሪያዉን የኢትዮጵያ ዲሞክራሲያዊ ምርጫ፣ TPLF በOLF ላይ ያገኘዉን የመጀመሪያ ድል በዚህ ጽሁፈ ከሞከርኩት "ትንቢት" ጋር ለማገናዘብ እችል ነበር። የአቶ ሐጎስ ጽሁፍ የቀሰቀሰብኝ ሀዘንና ንዴት ገብ ስላለልኝ ስሜታዊ የሆንኩባቸዉን አንዳንድ ቦታዎች ትንሽ ለዘብ ላደርግ በቻልኩ ነበር። አንዳንድ ከትግራይ የሆኑ ወዳጆቼ ሳይቀሩ በጽሁፈ ዉስጥ አጉልቼ ለማትረብ የሞከርኩትን የTPLF ፍራጅዬን ወደትግራ ጥላቻ እስከመመገዝር ስለሄዱ ለዚህም ግብራሪያ መዉምር በተገባኝ ነበር። አሁን ሳየዉ፣ ከOLF ብቻ ሳይሆን ከሌሎቹም ፀረ TPLF የፖለቲካ ኃይሎች (መኢሶን/ኢድኃትን ዉምሮ) ያለኝን ርቀት ትንሽ ላተኩርበት በወደድኩ ነበር። ይህንን ሁሉ ሳላደርግ ግልጽ የሆኑ የታይፕ ግድፈቶች በማረም ነዉ የተወሰንኩት።

ጽሁፉን ሳልቀይር የቀረሁበት ብዙ ምክንያቶች አሉኝ። አንዱም፣ ብዙ መቶ ወዳጅና ባዳ ያነበበዉን ጽሁፍ እዚህና እዚያ መለዋወጡ ትርጉም ስለሌለዉ ነዉ። አንዱ ከእጅ የወጣ ጽሁፍ ለአቅመ አዳም ደርሶ የራሱን ጎጂ የመሰረተ ልጅ ማለት ነዉ። ድሮ ቤት እያለ መኮርኮምና መምከር ነዉ እንጂ የሚቻል የራሱን ሕይወት ከጀመረ በኋላ ና ተመልሰ ማለት የማይሆን ግብ ግብ መፍጠር ነዉ። እንዲሁም፣ እንደገና አርሜ ልጻፍህ ብለዉ የልቤ ሳይሆን የአንጎሌ ዉጤት፤ በሌላ አነጋገር ሌላ ጽሁፍ ይሆንብኛል ብዬ ሰጋሁ። ለሱ ለሱ ደግሞ፣ እንባቢን ለማሰልቸት ወደፊትም እድል ስለማላጣ፤ ይህንን እንዳለ በስሜታዊነቱ መተዉ ይሻላል አልኩኝ።

ብዙ ወዳጆቼ፣ አንዳንድም የማላዉቃቸዉ ሰዎች ጽሁፉን እንደወደዱልኝ በሰልክም በደብዳቤም ገልጸዉልኛል። ስለወደዱልኝ ደስ እንዳለኝ መደበቁ ዉሸት ነዉ የሚሆን። ለሙገሳ ሲሉ መሰራት ነዉ እንጂ መጥፎ ለተለፋበት የሥራ ዉጤት ሙገሳን መቀበሉ ክፋት የለዉም። ከሁሉም በላይ ግን በብዙ አካባቢዎች ይዘቱ ማከራከሩ ነዉ የበለጠ ደስ ያለኝ። ስጽፈዉም ከዚህ የተለየ ዓላማ አልነበረኝም። በዚህ ጽሁፍም ሆነ ወደፊት ችሎታዬ እስከ ፈቀደልኝ ድረስ የምሞከረዉ ማከራከር፣ ማጠራጠር ነዉ። ካላሳመንኩ ሞቼ እገኛለሁ የሚል ወይ ቄስ ወይ ካድራ ነዉ። የመጀመሪያዉን ሆኜ አላዉትም፤ ሁለተኛዉን መሆን ካቆምኩ ደግሞ ቆየሁ።

ደረጃ ዓለማየሁ (በርሊን፤ ሰኔ 1985- June 1993)

SHOUT **IT**
SHARE

ጀግና የግያስፈልጋት አገር የታደለች ነች።
(በርቶልድ ብረሽት)

ታዝቤ ዝም ከምል

ይድረስ ለአቶ ሐጎስ ገዕዳ

በካላሺን አንጋሽነት "ቅቡልነት" አገኘን ብለዉ አራት ኪሎ ከሚገኙት ጀግናች አንዱ

"የኃይሌ ፊዳ መሸፈትና የመኪሶን እጣ" በሚል የፃፍከዉን በቅርቡ አነበብኩኝ። ከ13 ዓመታት በፊት ካጠገቤ ተወስዶ የተገደለዉን ወንድሜን፣ ወዳጄን ባልሰራዉ ስትወነጅለዉ፣ ሳታዉቀዉ ስትዘልፈዉ የአሸናፊነት ትዕቢትህ አናደደኝ። ራሳዉን ከመቃብር አዉጥተህ በጥላቻ ካራ ስትገዘገዝዉ ሳይ የዋሁ፣ ቅኑ፣ ሰብዓዊዉ ኃይሌ ትዝ ብሎኝ አለቀሰኩኝ።

በመሰረቱ ፖለቲካ ትቼ አካዳሚክ ዓለም ገብቼ መኖር ከጀመርኩ ቆየሁ። ከመናደድና ከግልቀስ ያለፈ ለኃይሌ የጓደኝነት ትዝታ ላደርገለት የምችለዉ እንደገና የፖለቲካ ብዕራን ግንኙነት ብቻ ነበር። ላንተ ትዕቢት ያለኝን ንቀት፤ ለአስተሳሰብህ ያለኝን ፍራቻና ጥላቻ፤ ለኃይሌ ያለኝን ፍቅርና አክብሮት በአደባባይ እንድትገልጽልኝ ይህቺን ግልፅ ደብዳቤ ልጽፍ ወስንኩ።

ከኢትዮጵያ ፖለቲከኞች አብዛኞቻችሁ የጎበጠን ከግቃናት ይልቅ ለመሰበር፣ የተለኮሰን ከግጥፋት ይልቅ ለማራገብ በምትራወጡበት ባሁኑ ወቅት፣ "የሁላችሁም የትግል መንገድ እያዋጣም" ብዬ ለመሆኔ ሳስብ አቅመ ቢሰነት እየተሰማኝ ሆደባሻ አድርጎኛል። በዚህ ሆደባሻነቴ ላይ ነዉ ያንተ ጽሁፍ መጥቶ ንዴቴንና ሀዘኔን የቀሰቀሰዉ። እነዚህ ሁሉ ሁኔታዎች ተደማምረዉ ለግልጽ ደብዳቤዬ የተለየ የፖለቲካ መልክ ስለሰጡት ደብዳቤዬ የያዛቸዉ አንዳንድ መልእክቶች ሊሸፉ ይችሉ ይሆናል። በዚህ ምክንያት ግን ከሆዴ ምርር ብሎኝ የፃፍኩትን ወደአንጎሌ መልሼ ላለዝበዉ አልፈለግሁም። ዘባራቂ ምሁር እንጂ ታክቲከኛ ፖለቲከኛ የመሆን ፍላጎት የለኝም።

ስለሆነም "ኃይለ ቃሉን" ሰበብ ሳታደርግ ይህን ግልጽ ደብዳቤ "ዲሞክራሲን" ሊያስተምር በተነሳዉ መጽሄታችሁ ላይ ወይንም ከመንግስት ልሳንነት ወደ "ሕዝባዊ" ልሳንነት ዞረዋል ከሚባሉት ጋዜጦቻችሁ በአንደኛዉ ላይ አስወግዳኝ። ለናንተም ቢሆን በጀግና መንደራችሁ ያንኑ የፋክራ ቴፕ ከመደጋገም፣ አንዳንዴም ከፈሪዎች አምባ ምን እንደሚዘፈን ግወቁ አይጎዳችሁም። እናንተ እምቢ ካላችሁ፣ የራሴ "ልሳን" ስለሌለኝ እኔዉ 50 ያህል ቅጂዎች አባዝቸ "አንብቡ፣አስነብቡ" ብዬ እበትናታለሁ። በአገራችን ዛሬም እንደትላንቱ ሁሉ ከሺህ የብዕር ጋጋታ የአንድ ካላሺን እሩምታ የበለጠ ዉጤታማ ስለሆነ በተንኩ አልበተንኩ ዋጋ የለዉ ይሆናል። ሳያድላት ቀርቶ ያለጀግና በግታፈራ አገራችን የአንድ ፈሪ ድምጽ ተሰማ አልተሰማ ምን ለዉጥ ያመጣል? ለብሶቴ ያህል ትንሽ ከተነፈሰኩ ይበቃኛል። እገረ መንገዱንም ለዚህ ግልጽ ደብዳቤ ምክንያት የሆነኝ የአቶ ሐጎስ ሽሙጥና የደርግ ጥይት ሂሳብ ለነበሩት ወንድሞቼ ለከበደ መንገዳ፤ ለዳንዔል ታደሰና ለምትኩ ተርፋሳ 15ኛ የሙት ዓመት፤ እንደዚሁም አብራካቸዉ በእስር ላይ እያለሁ መንግስቱ ኃይለማርያም ካሰረን ከሁለት ዓመት በኋላ በአንድ ላይ ወሰዶ ለገደላቸዉ ወንድሞቼ ለኃይሌ ፊዳ፣ ለደስታ ታደሰና ለኃይሌ ገርባባ፤ ለዉድ እህቶቼ ለንግስት አዳነና ለቆንጂት ከበደ 13ኛ የሙት ዓመት መታሰቢያ ይሁንልኝ።

ክፍል አንድ

1 የጽሁፍህ ዓላማ

መጀመሪያ ነገር አቶ ሐጎስ፡ ከሞተ ከ13 ዓመት በኋላ የኃይሌ ፈፃን ራሳ እንደ አጋንንት ከመቃብር ቤት እንድትፈልግ ያደረገህ ምንድነው? በኔ ግምት ከኃይሌ ፈፃን ግንኙነት ጋር የተያያዙ ሁለት ምክንያቶች አሉ።

አንደኛ ኃይሌ የመኢሶን አባልና ከመሪዎቹ አንዱ ነበር። መኢሶን ደግሞ (ያደረገሁት ሰፊና ወካይ መጠይቅ ባይኖርም) ካጋጠመኝና ከምሰግዉ ተነስቼ እንደምገምተዉ በብዙ የአዲስ አበባ ንዑስ ከበርቴ፡ በተለይም በወጣቱ ዘንድ (ለካ ያኔ ነዉ ወጣት የነበሩት፡ ዛሬ ማ እነሱ ጎልግሶች እኛ ሽማግሌዎች ሆነናል!)፤ ከአብዮቱ በፊትና በአብዮቱ ወቅት ከአገር ወጥተዉ ዉጭ አገር በሚኖሩ ብዙ ኢትዮጵያውያን ዘንድ የተጠላ ድርጅት ነዉ። ለምን ተጠላ ብዬ የበኩሌን ትንተና ለማቅረብ እዚህ ቦታዉ አይደለም። የዚያ ሰዉ ካለኝ አንድ ቀን በሌላ አጋጣሚ እመለስበት ይሆናል። ለአሁኑ ያህል በነጥብ መልክ ላቅርባችዉ።

አንደኛ፡ በደርግ የ15 ዓመታት አገዛዝ ዉስጥ መኢሶን አንድ ዓመት ያህል በሂሳዊ ድጋፍ መሰረት ላይ ከደርግ ጋር ስለሰራ፡ ድርጅቱ ለዚህ አብሮ መሰራቱ ሊወስደዉ ከሚገባ የፖለቲካ ሀላፊነት አልፎ፡ ደርግ በዚህ የአገዛዝ ዘመኑ የፈሳዉ ሁሉ በመኢሶን ስለሚላከክ ነዉ።

ሁለተኛ፡ ድርጅቱ እራሱ ያደረጋቸዉ ስህተቶች፡ እነዚህን ሠራ የሚባሉትን ስህተቶችም እስካሁን "በሕዝብ" ፊት ለመወያየት አለመቻሉ ለጥላቻዉ ተስፋፍቶ መቆየት አስተዋጽኦ አድርጓል።

ሶስተኛ፡ እኔም እራሴ በወራ እንጂ በተዉባጭ የግዉቀዉ ባይኖረኝም፡ እንዳንድ አባላቱና ደጋፊዎቹ፡ በተለይም በድርጅቱ አባልነትና ደጋፊነት የሚገመቱ ሰዎች የፈፀሟቸዉ ወንጀሎች ይኖራሉ።

አራተኛ፡ በተለያዩ ምክንያቶች ጠላቶቹ የሆኑ ድርጅቶችና ግለሰቦች ሆን ብለዉ ያካሄዱበት የስም ማጥፋት ዘመቻ ለመኢሶን በተወሰኑ ክፍሎች ዘንድ መጠላት ትልቅ አስተዋፅኦ አለዉ። ይህም ዘመቻ "in dubio pro reo" (ተከላሽ ድርጊቱን ላለመፈጸሙ ጥርጣራ እስካለ ድረስ ከክሱ ነፃ እንደሆነ ይቆጠራል) የሚለዉ፡ ለሐሰት ክስና ለፍርድ ገምድል ዳኝነት ማገጃ የሆነ የፍትህ መርህ በርግጥም ላቲን ለሆነበት፤ የሰግዉን ወራ ወይንም ክስ በዚህ መርህ መሰረት ለመመዘን ይቅርና ከኢትዮጵያ አብዮት ቅደም ተከተል (chronology) ጋር እንኳን ማገናዘብ በማይችለዉ መሀይም የኢትዮጵያ ምሁር ክፍል ዘንድ ከፍተኛ ተቀባይነት አግኝቷል። (በነገራችን ላይ በር እየዘጋሁ ልሂድና፡ ከዚህ አባባሌ የኢትዮጵያ ምሁር መሀይም ነዉ፡ የኢትዮጵያ ምሁር መኢሶንን ይጠላል፡ ወይንም መዉደድ ነበረበት የሚል አይከተልም)።

ይህ ሁሉ ከተነሳሁበት ነጥብ ጋር ምን ግንኙነት አለዉ? ትል ይሆናል አቶ ሐጎስ። በተለያዩ ምክንያቶች መኢሶንን ከሚጠላዉ ክፍል ዉስጥ ትግራ ከሆነዉ በስተቀር አብዛኛዉ እናንተንም ይጠላል። (በዉጭ በግልጽ፡ አገር ዉስጥ ደግሞ ቢያንስ በሆዱ)። እናንተና መኢሶን ጠላት ከሆናችሁ እንዴት የጋራ ጠይቆች ልታተርፉ ቻላችሁ? አሁንም ዝርዝር

ዉስጥ አልገባም፤ የሚታዩኝን ሶስት ምክንያቶች በነጥብ መልክ ላስቀምጣቸዉ።

አንደኛ፡ የብሄረሰብ ምክንያት አለበት። መኢሶን ባልሆነዉ "ጋላ ድርጅት" እየተባለ (ለእርሞዎች ደግሞ ቢበዛ፤ በናዎችን የያዘ የነፍጠኛ ድርጅት ነበር።)፤ እናንተ ደግሞ በሆናችሁት የትግራ ድርጅትነታችሁ በአመዛኝ ከአግራ በሆነዉ ንዑስ ከበርቴ ዘንድ አትወደዱም።

ሁለተኛ፡ ሁለታችሁም ትከተሉት በነበረዉ፡ መኢሶን በረዥም ጊዜ ዉስጥ በኤሊ ፍጥነት፤ እናንተም ቀልጣፎች እንደመሆናችሁ ከመቅጽበትና በጀት ፍጥነት ተዉነዉ ባላችሁት ማርክሲዝም ሌኒኒዝም ምክንያት የዘመናዊዉን ጥራዝ ነጠቅ ፀረ ኮሙኒስትና የባህላዊዉን ፀረ ጉግ ማንጉግ አስተሳሰብ ተከታዮች የጋራ ጥላቻ አትርፋችኋል።

ሶስተኛ፡ የአገሪቷ ባህላዊ የስልጣን ተዋረድ ሕግ በሚፈቅደዉ የእድገት ቅደም ተከተል ሳይሆን ከዉጭ መጥታችሁ፤ (መኢሶን የፖለቲካ አጋጣሚን በመጠቀም፡ እናንተም በጉልበትና አሸናፊነት) ቢርከራሲዉን በእጃችሁ ለማስገባት በመሞከራችሁ፡ (እናንተም በማስገባት ላይ ስላላችሁ) በዚህ መዋቅር ዉስጥ ባሉና ከትምህርት ተቋሞች ወጥተዉ ወደዚያዉ በሚያመሩ ዘንድ ጥላቻ አትርፋችኋል። ቢርከራሲዉ የአገሪቷ ዋነኛ የሀብት፡ የስልጣንና የስራ አከፋፋይ እንደመሆኑ፡ ዉስጡ ያሉት ሆኑ ከትምህርት ተቋሞች ወጥተዉ እዚያ ለመግባት የሚጠበቁት ብዙሀን፡ ቢርከራሲዉ ዉስጥ ያለዉ ቦታ እንደ ፖለቲካ አመቺነቱ በዘፈቀደ እየተበወዘ የሚታደል ካርታ ሳይሆን፡ የተለምዶን ሕግና ስርዓት ተከትሎ ጥያቄ ችሎታ በሚፈቅደዉ መሰረት የሚታደግበት መሰላል እንዲሆንለት ይፈልጋል።

ለማንኛዉም፡ የሰጠሁዋቸዉ ምክንያቶች ልክ ይሁኑም አይሁኑ፡ ያለነዚህ መኢሶንንም እናንተንም የማይቀበሉ የሀብረተሰብ ክፍሎች ኢትዮጵያን መግዛት ስለማይቻል፡ ድጋፋቸዉን ለማግኘት እየለፋችሁ ነዉ። በዚህ ደጋፊ ግብዛት ወይንም ቢያንስ ተቃዋሚ መቀነስ የሚባል የታከቲክ ስሌት ዉስጥ በቅርቡ የኃይለ ሰላሴን ራሳ መሸጥ የፖለቲካ ትርፍ ስላስገኘ፡ የኃይሌ ፌዳንም ራሳ አዉጥቶ በጥላቻ ግዉግለት ትንሽም ቢሆን ገቢ ያስገኝ ይሆናል ብላችሁ ነዉ።

ሁለተኛዉ ምክንያት ከኃይሌ እርሞነት ጋር የተያያዘ ነዉ። እርሞ በተለይ በትምክህተኞች ዘንድ በብዛቱ የተፈራ፡ እንደናንተገና "ጀግንነቱን" ስላላስመሰከረ፤ (ማለትም ነፃ አዉጭ ድርጅቱ የናንተን ያህል ካላሺን ስለሌለዉና የጦር ሚዳ ድሎች ስላላስመዘገበ)፡ የሚናጅ ብሄረ ሰብ ነዉ። ኃይሌ ፌዳ ደግሞ በእርሞነቱ የዚህ ክፍል ፍራቻ፡ ንቀትና ጥላቻ ተጣምረዉ ያረፉበት ሰዉ ነበር። አቶ ሐገስ በጽሁፍህ የተጠቀምክባትን "እዉር ቢሸፍት ከጓሮ አያልፍም" የምትል አባባል ያኔ እስር ላይ እያለን ከኃይሌ ገዳዮችም ሰምቻት ነበር። እነርሱ ግን በትዕቢት ባትተናነሱም ያንተን ያህል ትንሽ መደበት ስላልታያቸዉ፡ "ጋላ ቢሸፍት ከሱሉልታ አያልፍም" ብለዉ ተሳልቀዉብን ነበር። ለማንኛዉም፡ ከእርሞ ግንባር ጋር ዛሬ ባላችሁ ከታች በምመለስበት በአመዛኝ የካላሺን ቀጠራ ጠብ፡ ይህን ኃይሌ ፌዳን የሚጠላ ክፍል ደንበኛ ለማድረግ እየጣራችሁ ነዉ። ዉስጥ ዉስጡን መሸጥ ለጀመራችሁት "እኛ ከሌለን እርሞ ያርዳችኋል" የሚል አዲስ ሸቀጥ የኃይሌ ራሳ ጥሩ መጠቅለያ ይሆናችኋል።

ለኔ ደግሞ ኃይሌ በሙሉ ልቤ መኢሶንነቱን በግግሽ ጎኔ አርማነቱን ዛሬ አንተ እጅ የወደቀውን ቃል የደርግ ሰጪ ግረጃ ቄራ ዉስጥ ሲሰጥና ከዚያም በእስር ቤት ካላለፍኳቸው አምስት ዓመታት መንግስቱ ኃይለማርያም ወስዶ እስኪገድለው ድረስ የመጀመሪያዎቹን ሁለት ዓመታት እጣውን የተካፈልኩት ሰጪ ነበር። በእርሱ ሞት አንድ ታላቅ ጓደኛ ብቻ አይደለም ያጣሁት። በወጣትነት ዘመኔ የኔም የነበረው የአንድ ትግል ፋኝ ሕልም ነጪ አብሮ የከሰመብኝ።

2 የኔ ጽሁፍ ዓላማ

እኔ በኃይሌና በሌሎች የመኢሶን ወዳጆች ሞት እርር ድብን ብዬ የምናረጋውን ያህል በነርሱ ሞት የፈነደቁ በጠቅላላ በመኢሶን ላይ በደረሰው ዉድቀት የተደሰቱ በተለይ ከኢትዮጵያ ከወጣሁ ወዲህ ብዙ አጋጥመዉኛል። ለብዙዎቹ መኢሶን ላይ ላላቸው ክስ እንኳን በጽሁፍ በአፍም መልስ ለመስጠት አልሞከርኩም። ገና "የመኢሶን ዓላማ ይህ ነበር" የሞከረው ይህንን ነጪ የተሳሳተው ያንን ነጪ ከአቅሙ በላይ የሆኑት ደግሞ እነዚህ ናቸው" ብዬ መከራከር ስጀምር፣ "ለእዉነትና ለእዉነት ቦታ የለም" የሚል ሰሌዳ ግንባራቸው ላይ የተጻፈ ያህል እየታየኝ ከነርሱ ጋር መዳረቁ ሞጋ የለውም በግለት ነጪ የተዉኩት። የፍትህ የእዉነትና የእዉነት ፍቅር የሚገባበት አደባባይ ሳይሆን ሐሜትና ጥላቻ ብቻ የሚታረምበት 'ልክስክስ' ቦታ ስለሚዉሉ የተጠናወታቸው ፀረ መኢሶን ሰይጣን ብቻ ሳይሆን የድንቁርና ጋኔን ጭምር መሆኑን በመረዳቱ ነጪ። የተለከቱት በትልቁ የድንቁርና ጋኔን ሆኖ ሳለ እኔ በመኢሶን ካድራነት ሚጢጢዋን ፀረ መኢሶን ሰይጣን ለመጋተር መሞከሩ አልታየኝም። ትልቁ ሊቀ አጋንንት ደግሞ ከአቅሜ በላይ ሆኖ ተስፋ አስቆረጠኝ። "እዉነተኛዉ ጋኔን" የሚባረረዉ በድርሳን ሚካኤል እንደሆነ ሁሉ፣ ይህንንም ብዙዉን የአገራችን ምሁር የተጠናወተዉን የድንቁርና ጋኔን የሚያባርሩት ድርሳን እዉነትና ድርሳን እዉነት ብቻ ናቸው። ስለሆነም ላገረ በካላሺን የደለቡ ጀግኖች ሳይሆን፣ እነዚህን ድርሳኖች የሚጽፉ ሐዋርያት፣ በድርሳኖቹ አግካይነትም እነዚህን የድንቁርና አጋንንት የሚያባርሩ አባ ወልደተንሳዮች ተመኝሁላት።

ይህ እንግዲህ ቅንፍ ዉስጥ ነጪ አቶ ሐጎስ። ወደ አንተ ልመለስና አንተንም ከነዚህ ፀረ መኢሶኖች ለይቼ አላየሁህም። የኃይሌ ፊዳን እረሳ ልትሳለቅበት ስታወጣ፣ "ይህኛዉ ደግሞ መቃብር ቤት ድረስ የሚያስገባ ጥላቻ ነጪ የተጠናወተዉ" በሚል ትዝብት ላልፈዉ በተገባኝ ነበር። ከኔ መልስ የግግኝት "ክብር" ያገኘኸዉ በሚተሉት ሁለት ምክንያቶች ነጪ።

አንደኛዉ ምክንያት ትእቢተኛዉን ልብህን ጥላቻ የሞላዉን ያህል ብዕር የግያምርበት እጅህ ካላሺን ሰላነገተ ነጪ። የዱርዬ እብሪት፣ ካላሺንና ጥላቻ ሲዋሀዱ የሚያስፋፋትን ድንቁርናና እልቂት የቅርብ ጊዜ ታሪካችን እስኪዘገንን ድረስ አሳይቶናል። የእነዚህ ሶስት እርኩስ ነገሮች ዉህደት አሁንም እንዳንገረበብን ነጪ። የዚህ ደብዳቤ ዓላማ እያነበብከዉ ስትሄድ ግልጽ እንደሚሆነዉ የኃይሌን ጀግንነት ሆነ የመኢሶንን ትክክለኛነት ለማሳየት ሳይሆን፤ መኢሶንን ወደደ ጠላ ለማየት ለሚፈልግ ሁሉ የዚህን አደጋ ቅርብነት ለመጠቀም ነጪ።

ሰጪ ሁሉ እንደኔ ኃይሌን ይዉደድ፤ እንደኔ ኃይሌን ያክብር ግለት የግልቸለዉን ያህል ሰጪ ሁሉ መኢሶንን ይደግፍ ግለት አልቸልም። መኢሶንን ያልደገፈ የኢትዮጵያ ጠላት ነጪ የሚል እብደትም አይከፈለኝም። ኃይሌ ጀግና ይሁን ፈሪ፣ በግፍ የተገደለ ሰጪ

ሬሳ ላይ መሳለቅ እንደማይገባ ሁሉ፤ የፈለገውን ስህተት ቢያደርግ የፖለቲካ ጭፍጨፋ የተካሄደበት ድርጅት ላይ እንደገና የታሪክ ወንጀል ሊፈጸምበት አይገባም ባይ ነኝ። በዚህ መልኩ ብቻ ነገር ጽሁፈ ከኃይሌና ከመኢሶን ጋር በቀጥታ የሚገናኘው ለኔ ጉዳዩ ከኃይሌ አልፎ፣ ከመኢሶን አልፎ በአጠቃላይ የሰብዓዊነትና የፖለቲካ ፍትህ ጥያቄ ይሆናል። የትላንት ልቅሶ ምክንያት ምን ነበር ከሚል የታሪክ ጥያቄ ዛሬ ምን እየተደገበልን ነገር ወደሚል የፖለቲካ ጥያቄ ይሻገራል። ይህ ደግሞ የተገደቡበት ወይም በህይወት የተረፍነው መኢሶኖች ጥያቄ ወይም ጉዳይ ብቻ ሳይሆን፣ የዚህች አገር ከእልቂት ማጥ አለመወጣት የሚያሳስባቸው ወገኖች ሁሉ ጥያቄ ነው። ለዚህ ነገር አቶ ሐጎስ ባንተ ጽሁፍ አሳብቤ ለእነዚህ ወገኖች አንዳንድ አስተያየቶች ማቅረብ የፈለግሁት። እኔ የፖለቲካው ብቻ ሳይሆን የግል ህይወቴ በዚህ ድርጅት ከመኢሶን ጋር ስለሚያይዘኝ መኢሶን ሁለተኛው ቤተሰቤ ሆኗል። መኢሶን ነክ በሆነ ጉዳይ ሁሉ የማሳየው መቆርቆር "በመኢሶን የመጣ በዓይኔ መጣ" ከሚል አጽም የመነጨ ሊመስልብኝ ይችላል። መኢሶንን በፈለገው ምክንያት ለምትጠሉ ኢትዮጵያን ለምትወዱ ያለኝ መልዕክት መኢሶንን ወደዱልኝ የሚል አይደለም። ትልቁ ምኞቴ በገዳዳ የአሸናፊ መነጽር ሳይሆን፤ ከፈታችን የተደቀነውን ጨለማ በሚያበራ፣ በጥላቻ ሳይሆን በእዉነት በተሞላ የታሪክ ባትሪ የትናንት ጉዞአችንና አገራችን ያለፈችበት የእልቂትና የመከራ ዘመን እንዲመረመር ነው።

እነ አቶ ሐጎስ የትላንቱ ጥላቻና ጥርጣሬ ዛሬ ቢያገረሽበት ትልቅ የፖለቲካ ጥቅም ያገኘበታል። መኢሶንን በፈለጋችሁት ምክንያት የምትቃወሙ ሁሉ ይህን በመኢሶን ላይ የሚካሄደውን የTPLF ዘመቻ "መኢሶን ሲታግ ለኔ ብለህ ሰማ" እንደሚባለው ብታደርጉ ያዋጣችኋል ባይ ነኝ። ያቅምሰልኝ፣ ደግ አደረገ፣ እኔን ምን ቸገረኝ ከምትሉ "ነግ በኔ" ብትሉ ለኢትዮጵያ ይበጃታል ባይ ነኝ። ለቆየ ባላጋራ የታሪክ ፍትህ የሚነፍግ፣ ለዛሬ ተቃዋሚ እነ ጆርጅ ቡሽ ጋ ያስጌጡኛል ከሚላቸው በስተቀር፣ ፍትህ አያመጣም። ያለፈን ታሪክ በጥላቻ የሚያዉግልት፣ የዛሬን ታሪክ በደም ከማዉግለት አይመለስም። ያለፈን ታሪክ ጠምዝዞ መስከርልኝ የሚል፣ ዛሬ የሕዝብን እጅ ጠምዝዞ "ምረጡኝ" ከማለት አይመለስም።

አቶ ሐጎስ፣ እንግዲህ ይህን ግልጽ ደብዳቤ ለመጻፍ የነበረኝ የፖለቲካ ምክንያት ይህ ነው። ሁለተኛው ምክንያት ግን በጣም የግል ጉዳይ ነው። የኃይሌ ጉዳይ ሆኖብኝ ነው።

ይህን ጽሁፍ እንድንጽፈው ምን እንዳነሳሳኝና ለምን እንደጻፍኩት ካሳወቅሁህ በኋላ ወደ ጽሁፉ ልገባ እችላለሁ። ከዚያ በፊት ግን ይዘቱን ይህን የያዘውን መልክ ስለሰጡት፣ በቀጥታ ባንተ ጽሁፍ ላይ ሳይሆን "በአካባቢ መረጃዎች" ላይ ስለሚመረከቱ ገምቶቼ አንዳንድ ማብራሪያዎች ልስጥህ።

3 ተጨባጭ መረጃ ላይ ያልተመረከቱ ገምቶቼ

መጀመሪያ ነገር፣ ምንም ተጨባጭ መረጃ ሳይኖረኝ ሰላንተ አንዳንድ ገምቶች ወሰጃለሁ። አንደኛው ከአሲምባ ወደ አዲስ አበባ ባደረጋችሁት "ታሪካዊ ጉዞ" የት ላይ እንደተሳፈረክ አላዉቅም እንጂ የአሸናፊው የTPLF አባል ነህ ብዬ ገምቻለሁ። ከአሸናፊዎች አንዱ ባትሆን ኖሮ ይህን ከደርግ አልፎ አነሰም በዛ የታሪክ ንብረት የሆነ "ማጋለጫ" በግልህ ወስደህ ለግል መጽሔትህ መጠቀሚያና ለድርጅትህ ቂም መወጫ ልታደርገው ባልቻልክም ነበር። በተጨማሪም፣ የደርግ ገራፊዎችና ገዳዮች የሰራ ዉጤት አንተ እጅ ከገባ፣ አንተም በTPLF ዉስጥ "የፀጥታ ሀላፊነት" የተጣለብህ ነህ ብዬ ጠረጠርኩ። (መጽሔት ላይ "ጽሁፍ"

ግዴታውን "ምሁርነትህን" ስለሚያሳይ፡ እንደነተኩላ ተራ ገራሬ አይደለህ ይሆናል)። ሳላወቅህ ከደርግ ዉካሆች ጋር ላመሳሰልህ ያበቃኝ የነርሱን የሰራ ፍሪ ለገበያ በማቅረብህ ብቻ አይደለም። በኒቶ አባባል፡ አንድ አሰቃቂ ታሪክ ሲነበብ ስለአሰቃቂዉ ክንዉን ብቻ ሳይሆን ስለተራኪዉም ብዙ ግወት ስለሚቻል ነዉ።

ከአሸናፊዎቹ አንዱ መሆንህን ያሳየኝ ሌላ እሩት የማያስኬድ ነገር እርይታ የሚለዉ የመጽሄታችሁ ስም ነዉ። ያንተኑ መደዴ ፖለቲካ እንተዉ ላይ ልጠቀምና፡ ዛሬ እርይ ሌላ የሚችለዉ የኢትዮጵያ ሕዝብ ሳይሆን ከአሲምባ ተነስቶ ከትናንት ወዲያ የኃይለ ሰላሴ ትላንት የደርግ የነበረዉ ዙፋን ላይ ቂጥ ለማለት የበቃዉ TPLF ብቻ ነዉ። በተራችሁ ሌሎችን ወደ "አሲምባዎች" እያባረራችሁ ስለሆነ ብዙዉ ኢትዮጵያዊ ሌላ የ15 ዓመት አስከፊ የደም መፋሰስ ዘመን ይከተላል የሚል ስጋት ዉስጥ ነዉ ሊኖር የሚችለዉ።

በዚህ ደብዳቤ ዉስጥ ደጋግሜ ስለታክቲካችሁና ስለአስተሳሰባችሁ በማወራበት ጊዜ እናንተ መሀል ሆኜ የሰማሁ ያህል እርግጠኛ ሆኜ እጽፋለሁ። ይህን የሚያስችሉኝ ሁለት የተያያዙ "ችሎታዎች" ናቸዉ።

አንደኛ ነገር፡ ሰሜን ሸዋ እስክትደርሱ ድረስ ትከተሉት በነበረዉ ርእዩተ ዓለም እናንተ ሀሁ ስትቆጥሩ እኔ ፍካሬ ዘግድቃኝ ደርሼ ነበር። (የችሎታን ሳይሆን የዕድሜን ልዩነት ለመጠቀም ያህል ነዉ። ከፕሮግራሙ ፕብሊሸርስ አደዳቢ ፓምፍሌቶች ላይሆን ከምንዉ መቋደሴ ሌላም ልዩነት ያመጣ ይሆናል።) ለማንኛዉም ግን፡ የፒካሶን ስዕሎች በደንብ የሚያዉቅ ሰዉ የተኮረገዥ የፒካሶ ስዕል ሲያይ፡ ቅጂዉ ከየትኛዉ ስዕል እንደሆነና ከዋናዉ ስዕል እንዴት እንደሚለያይ ያዉቃል። በልዩነቱም እንደሁኔታዉ ይስቃል፡ ወይንም ይበሽቃል። እኔም የናንተን የትንተና ቅጂዎች ሳይ፡ ከየት እንደተኮረገዥ ስለማዉቅ ከዋናዉ ጋር እያስተያየሁ አዲስ አበባ እስክትደርሱ ድረስ እስቅባቸዉ ነበር። አዲስ አበባ ከገባችሁ ጀምሮ ግን ያስጉኝ ጀምዋል።

ስትግከሩ ሳልሰግ አስተሳሰባችሁን የሚያሳዉቀኝን ሌላ "ልዩ ችሎታ" ከየት እንዳመጣሁት ደግሞ በአንድ ከልጅነት ታሪኬ በተወሰደ ምሳሌ ላሳይህ። እንደምታዉቀዉ በኛ ዘመን በኛ አገር ያለዉም ቤተሰብ ቢሆን ለተማሪ የኪስ ገንዘብ አይሰጥም። ገንዘብ ለማግኘት ቤተሰብ ግታለል ያሰረዘኝ ነበር። ታዲያ እኔ አባትና እናቴን እንጂ የነርሱ ታናናሽ የሆኑትን አጎቶቼን መሸወድ አይቻለኝም ነበር። ምክንያቱም እነሱም እንዳንደቸን ዘዴዎች አያቼ ላይ ተጠቅመዉ ስለነበር፡ ወይንም ስለነዚህ ዘዴዎች አሰራር የራሳቸዉ "ትምህርት" ስለነበራቸዉ ወዲያዉ ይነቁብኝ ነበር። አንደኛዉን "ጋሽ በዙ፤ ለሺት፡ ለትምህርት ቤት መዋጮ ፍራንክ አምጡ ተብለናል" ስለዉ፡ "ሲኒማ መግባት አምርሻል አይደል?" ይልና ከቻለ ይሰጠኝ ነበር። ወደአንተና ወደኔ ልመለስና አቶ ሐጉስ፡ ከሌኒን እስከ ግእ ያሉት የሰልጣን ኮሙኒስቶች ስለሕብረተ ሰብ የሚሰጡት ትምህርት እጅግም ነዉ። ጽሁፎቻቸዉን ዘጠና በመቶ የሞላዉ የሰልጣን መያዣና ግቆያ ዘዴዎች መፈብረኪያ መመሪያ ብቻ ነዉ። "የተግባር መመሪያ" እገኛባቸዋለሁ ብዬ አምን የነበረ ዘመን ከላይ እስከታሽ "ፋት" ብያቸዋለሁ። ስለዚህም ከነሱ ትምህርት ቤት በተገኘ ዕዉቀትና ዘዴ እንዲት ጭረት ስታስቀምጥ የትኛዉን ስዕል ልትሰራ እንደተነሳህ አዉቀዋለሁ።

(በነገራችን ላይ፡ ይህን ሁሉ ስል የነጀርጅ ቡሽ ዘመን የድሀሪ ኮሙኒዝም ፀረ ኮሙኒስት ስለሆንኩ አይደለም። ዛሬ ሌኒንና ግእን እንደገና ለማንበብ ሥራ አልፈታም። ሆኖም ጳዉሎስ ኞኞ በጥላሁን ገሰሰ ቲፎዞንቱ "ካስር ላሌ ጉማ አንድ ሞናሊዛ" እንዳለዉ፡

እኔም ካስር የሌኒን ምን መደረግ አለበት? አንድ የግርክስ አስራ ስምንተኛው ብሩህር ይበልጣል ባይ ሆኖለሁ ለማለት ነው)። ድር የግርክስ ወራሽ አድርጌ የወሰድኩት ሌኒን ዛሬ ለምን የግርክስ አፍራሽ ሆኖ እንደሚታየኝ ለማብራራት እዚህ ቦታው አይደለም። ከታች ትንሽ ነካ አደርገዋለሁ። ዋናውን ግብራሪያ ግን ለሌላ አጋጣሚና ለሌላ ጽሁፍ እተወዋለሁ።)

4 አርጌ ጠላ በአዲስ ጋን

አቶ ሐጎስ፡ እንተን ማለት የፈለግሁት፡ የፕሮፓጋንዳ ፋብሪካችሁ የሚያወጣቸውን ሸቀጦች ሁሉ ለምን ዓላማ እንደተነደቱና እንዴት እንደተሰሩ አወቃለሁ ለማለት ነው። ሸቀጡ ያዉ ሆኖ "ጊዜው ያለፈበትን" መጠቅለያ አዉልቃችሁ በአዲስ ሞድ አስሸብርቃችሁ በታቀርቡትም፡ አቶ ሐጎስ ይህኛን ለሌላ፡ ጋኑ ነዉ እንጂ አዲስ ጠላዉ ያዉ የድርዉ ነዉ ለማለት እችላለሁ ለማለት ነዉ።

የኢትዮጵያ ሕዝብ አዲስ ጋን ምንም አያደርግለትም። ያግረዉ እስከዛሬ ቀምለት የማያዉቀዉ አዲስ ጠላ ነዉ። ይህ ጠላ እንዴት እንደሚጠመቅ አላዉቅም። አዲስ ጠላ የመጥመቅ ሙከራ ዉስጥ ግን ተሳትፈ አዉቃለሁ። የዛሬ አስራ ስምንት ዓመት ገድም፡ እዚሁ አሁን ይህን ደብዳቤ የምጽፍበት ከተማ እያለሁ፡ አገሪ አዲስ ጠላ ለመጥመቅ ጥንስስ መጠንሰሱን ሰማሁ። ሞተዉም እረፍት ከነሳህቸዉ ወዳጆቹ ጋር ያኔ በነበረችን አትምና ችሎታ ጌሽ ወቀጣዉ ላይ ለማገዝ ተመለስን። በዋና ጠማቂነት በታሪክ ተሹሜአለሁ ይል የነበረዉ የያኔዉ ባለካላሺን፡ ከፋም ለማ ጥሩ ጠላ ይዉጣዉ አይዉጣዉ ሳይታወቅ፡ ዓመት ያህል ጌሽ ወቀጣዉ ላይ እንደተሳተፍን፡ ጌሽ እንዲህ አይወቀጥም ብሎ፡ እንተ በአልባሌነት ሞቱ የምትላቸዉን ወዳጆቹን ዉረሰ። እኛ በዚህ ጥንስስ ዝግጅት ዉስጥ መሳተፍ ከተዉን ወዲህ ብዙ የዉጭና የዉስጥ ጠላ ጠማቂ ጠበብቶች ተሳትፈዉበት የወጣዉ ጠላ የሚኮመጥ እንደነበረ፡ የኢትዮጵያ ሕዝብ ይህንኑ ቆምጣጣ ጠላ "ይጣፍጣል እያልክ ጠጣ" ሲባል እንደከረመ ይታወቃል።

አቶ ሐጎስ ስለዚህ የጠላ ታሪክ ያንተ አስተያየት እንግዲህ ሌላ ነዉ። እንተ ድርዉንም ጠላዉን ለመጠጣት እንጂ ለጌሽ ወቀጣ አይደለም የተመለሳችሁት ባይ ነህ። ለተወሰነ ጊዜ አብረነዉ ጌሽ መዉቀጥ እንችል ይሆናል ብለን ከነበርነዉ ጉልበተኛ ጋር የተጣላነዉ በጠላዉ አጠማመቅ ላይ ሳይሆን በጠላዉ ክፍያ ላይ ነዉ ባይ ነህ። በበኩሌ ዛሬም በሙሉ እምነት ለጌሽ ወቀጣ እንደተመለስን እመስክራለሁ። ለደርግ የኮመጠጠ ጠላ የአመት ጌሽ ወቀጣ ሊያዋጣ የሚችለዉን ያህል አስተዋጽኦ አድርገናል። ጥንስሱ በጣም የተበላሸዉ ከባህር ግዶ "ቅመማ ቅመም" መምጣት ከጀመረ በኋላ ያገር ቤቱም ጠማቂ "ያለኔ ጠማቂ ላሳር ነዉ" ማለት ከጀመረ በኋላ ይመስለኛል። ኮምጣጣነቱ ዛሬ ስለማያጠራጥር፡ ጠማቂዉም ስለተወገደ፡ ይህ ሁሉ ቀስ ብሎ የሚጣራ የታሪክ ጥያቄ በሆነ ነበር። ክርክሩን ጊዜያዊ የሚያደርገዉ እንተ አዲስ ጠላ መጥመቅ ጀምረዋለሁ ስለምትል ነዉ።

አቶ ሐጎስ፡ እናንተ አገሪቱ ከናንተ የተሻለ ጠላ ጠማቂ አፍርታ እንደማታዉቅ፡ ከናንተ በፊት ጠላ ለመጥመቅ የሞከረ ሁሉ የደርግ ዓይነት የኮመጠጠ ጠላ ብቻ ሊያቀርብ ይችል እንደነበር፤ የናንተ ጠላ ብቻ የኢትዮጵያን ሕዝብ የሚያረካ እንደሆነ የምትለፍቱበት ምክንያት አላችሁ። እኔ ደግሞ፡ ከላይ የጠቀስኩት የጌሽ ወቀጣ ልምድ ብቻ ሳይሆን፡ ስለጠላ ጠመቃ ከዚያ ወዲህ ካደረግሁት ጥናት ተነስቼ ስለአዲስ ጥንስስ ሲወራ ተጠራጣሪ መሆን

ጀምረዋል። የእውነቱ ጠላ ይሁን የምሳሌ ጠላዩ እንዴት እንደሚጠመቅ አላወቅም። የኢትዮጵያ ሕዝብ እየወደቀ እየተነሳ፣ በሀሳብ እየተጣላ እየታረቀ፣ እየተሳሳተና እያረመ በሚያበቅለው ብቅል አማካይነት ብቻ ነው ሊጠመቅ የሚችል የሚል አጠቃላይ ግምት ብቻ ነው ያለኝ። ለዚህ ደግሞ ካላሺን ከኢትዮጵያ የወሰጥ የፖለቲካ መድረክ መወጣት አለበት። በእርግጠኛነት የግደቀው ነገር ቢኖር ካላሺን ያነገተ ጥሩ ጠላ ጠግቲ ሊሆን እንደማይችል ነው። "ጠላ የሚያስገኝ እስከሆነ ድረስ የፈለገውን ቅጠል መቀንጠስ ይቻላል" በሚለው የተለመደ ዘዴ፣ በጀግንነትና በወኔ ጌቶች፣ እንዲሁም በካላሺን ወቃጭነት ከሚጠመቅ ጥንሰስ ኮምጣጣ ጠላ ብቻ ነው መጠበቅ የሚቻል። የናንተም ጥንሰስ በአዲስ ጋን ቀረበ እንጂ ኮምጣጣ ጠላ ነው የምታቀርቡልን፤ ከዚያም እንደደርግ ሁሉ ይጣፍጣል ጠጡ እያላችሁ ሳታስገድሩን አትቀሩም ለማለት የምደፍርበትን ምክንያቶች እንግዲህ ከዚህ ቀጥሎ አቀርባለሁ። እስከዚያ ድረስ ግን፣ በዚህ ጽሁፍ መጨረሻ የማቀርብልህ ጠላ እስኪደርስ ድረስ ጉሹን እየተነሳህ እንድትቆይ ያህል እነሆ፤

የኢትዮጵያ ሕዝብ ዋና ጠላት ካላሺንኩሽ ነው!!

ርዕስ ብሄርህ የሚናገረው ቋንቋ አይደለም ዋናው ነገር፤ የአንጋቹ ዓላማ መታየት አለበት ይላል። መንግስቱ ኃይለማርያምም ከመሳሪያው ጀርባ ስላለው ዓላማና ወኔ ይለፈልፍ ነበር። እኔ ስለካላሺን አንጋቾ ወኔ ሆነ ስለሚከተለው ዓላማ መመራመርም አልፈልግ። የሐጎስ ዓላማ ቅዱስ ነው፤ የፈይሳ ዓላማ እርኩስ ነው፤ ግንም ግንን የማይረታበትና ማለቲያ የሌለው የፍልስፍና ጥያቄ ነው። የሐጎስም ጥይት ይገድላል፣ የፈይሳም ጥይት ይገድላል። የሚሞተው ሰው ነው። ይህ ነው የማያከራክር። ስለዚህም ከሰላም ወዳዱ ፀረ ፋሺስት ከካርል ክራውስ ጋራ "ካላሺን ያነገተ ሁሉ ተጠባባቂ ነፍስ ገዳይ ነው" እላለሁ።

በሚቀጥሉት ገጾች እንግዲህ ስለምን ካላሺን ያነገተ ሁሉ ለሕዝብ የሚሆን ጠላ ሊጠምቅ አይችልም እንደምልና በጠቅላላው ከካላሺን ጋር ስላለኝ ጠብ፣ እንዲሁም እንተ እጅ ዲሞክራሲ አዲስ ጋን ብቻ እንደሆነ፣ ለምን ወሰጡ ያለው ጥንሰስ ኮምጣጣ ጠላ እንደሚያስገኝ አስረዳለሁ። ወደዚህ ከማለፊ በፊት ግን ሁለት የመጨረሻ አጭጭር የግል ማስታወሻዎች አሉኝ።

አንደኛ፡ በዚህ ጽሁፍ ስለጀግንነትና ስለፍርሀት ሳወራ፣ በግል ሕይወት ውስጥ ስለሚኖረው የሐጎስ ጀግንነት፣ የደረጀ ፈሪነት እንዳልሆነ ይገባህል ብዬ እገምታለሁ። ከተማ መኮንን አብዮቱ ሳይገባቸውና ሳያገባቸው፣ እንዲሁ ብቻ ሲያስጨንቃቸው የከረመውን በርካታ ወዳጆቼን አስመልክቶ፤

መገን ያራዳ ልጅ ጠመንጃም የላቸው፣
በየደረሱበት መለኪያ ቦምባቸው

ብሎ እንደዘፈነላቸው ዓይነት፣ እነመዓዛ ቤት መድረክ ላይ በከተማ መኮንን ትርጉሙ ይህን ቦምብ የምትጥል ጀግና ብትሆን እንኳን ላገር ለኔም አሳሳቢ አትሆንም ነበር። እነመዓዛ ራሳቸው አንተንም እስኪበርድልህ ድረስ ግፉ ቢል ሁለተኛ ፖሊስ ጣቢያ አሳድረው በነጋታው የተጣላሽውን ወንድምህን ሁለት መለኪያ አስጋብዘው የሚጨርሱት ጉዳይ ነው። እኔ የፖለቲካውን ጀግንነት ማለቲ ነው። ይህን ለሕዝብ ለመሰዋት ዝግጁ ነኝ አስብሎ የሕዝብ

ጠላት ነገር የተባለ ላይ እውነተኛ ቦምብ የሚያስተላልፍ ወኔ ነገር ለአገር መዘዘኛ ነገር የምለው። እኔ ማንን ተጀግናው ያነገትከው "ነፃ አወጭ" ቦምብ ነገር እንጂ የሚዘገንን፣ የአራዳ ልጆችን ቦምብ አልፎ አልፎ ትዝ ሲለኝ ይናፍቀኛል።

ሁለተኛ፡ ፍርሀትንም በሚመለከት ሼክስፒር -በኔ ትንሽ ገዳጃ ትርጉም-

ፈሪ ሳይሞትም በፊት ደጋግሞ ሲሞት ነገር የሚኖር
እኔን በጣም የሚገርመኝ በዚህች ምድር፣
አጅሬ ሞት አንድን ቀን መምጣቱ ሳይቀር፤
ነገር የሰዎች እርሱን ፈርቶ መሸበር

እንዳለው፤ የተፈጥሮን ሕግ ተከትሎ የሚመጣን፣ ወይም ሳይታሰብ በመኪና አደጋ፣ በአረቄ መዘዝ ወዘተ ምክንያት የሚመጣን ሞት ፈርቶ ሲሸበሩ መኖር ኑሮ አይደለም። እኔ ከፖለቲካ የሀላፊነት ስሜት የሚመነጭ በፖለቲካ ምክንያት የሚደርስን ሞት ፍርሀት ማለቱ ነው። ጀግና ሆኖ በፈሪ ጥይት፣ ፈሪ ሆኖ በጀግና ጥይት አንድም ሰው በፖለቲካ ምክንያት በሚሞትበት ኢትዮጵያ የፖለቲካ ነፃነትና ማህበራዊ እድገት ሊኖር አይችልም። በፖለቲካ ምክንያት ሰው የማይሞትበት ኢትዮጵያን ለማምጣት ደግሞ ለፖለቲካ ዓላማ ለመሞት ዝግጁ መሆንን መተወ አለብን፤ በዚህ መንፈስ ሞትን መፍራት አለብን ለማለት ነው። ለምሳሌ "ዲሞክራሲ ወይንም ሞት፤ እናት አገር ወይንም ሞት" የሚለውን መፈክር እንኳን ላንገበው ስሰማው እራሱ ያስፈራኛል። እኔ ኢትዮጵያን እወዳለሁ፣ ልኖርባትም እፈልጋለሁ። ልሞትላትም፤ ልገድልላትም ግን ዝግጁ አይደለሁም። ጀግኖች ልጆቼ ናቸው እንጂ እርስዎም መናገር ብትችሉ ናር ይህን ከኔ አትጠብቅም ነበር። ጀግና ሆነ ፈሪ፣ ካህሳይ ተባለ መገርሳ፣ ግረም ገዳይም ያወ ልጅዋ ነው። አገር ልጆችዋ እንዲኖሩባት፣ እንዲኖሩላት እንጂ እንዲሞቱላትና እንዲጋደሱላት አትፈልግም።

በዚሁ እንግዲህ ስለአዲሱ ጋንህ ወደማወራቱ ልለፍ።

ክፍል ሁለት

1 ዲሞክራሲ የተሸናፈ መብት ማረጋገጫ ነገር

ኮምጣጣ ይሁን ጫፋዊ፣ ፖለቲከኛ የተባለ ዛሬ ጠላውን የሚያቀርብበት ጋን ዲሞክራሲ ሆኗል። የናንተም የእኛ ይታ መጽሄት አዘጋጅ ቡድን ዓላማው "ዲሞክራሲያዊ ባህል በመሀላችን ሰርጾ እንዲገባ ማድረግ ነው" ይላል።

እናንተ አዲስ አበባን ከያዛችሁ በኋላ፣ (እውቄ ነገር ያዛችሁ የምለው አቶ ሐጎስ፣ ትግራይን ነፃ አወጥታችኋል፤ አዲስ አበባን ግን ከሌሎች ጋር በእኩልነት እስካልገዛችኋት ድረስ እንደያዛችኋት ነገር የምቆጥረው)፣ ኢትዮጵያ ገብቶ የወጣ አንድ ጀርመን ጋዜጠኛ የመፈክሮችን ጋጋታና አገሪቷ ያለችበትን የፖለቲካ ሁኔታ አገናዝቦ "ያለዲሞክራቶች ዲሞክራሲን" ለመገንባት እንደመነሳት አድርጎ ስለቆይታዉ አንድ ረዘም ያለ ጽሁፍ ጽፎ ነበር። ታሪኩ፣ ባህሉ፣ ልምቱ፣ የሕብረተሰብ ስርዓቱ ዲሞክራሲን የማያወቅና ለዲሞክራሲ

የማያመች አገር ነዉ ያለን። ሁኔታዎች ዲሞክራሲን እንዲያገዙ ሆነዉ መለወጥ አለባቸዉ። በፖለቲካ ብቻ ሳይሆን በባሕል ልዩ ልዩ ዘርፎች ዲሞክራሲያዊ ልምድ መስፋፋት አለበት። እዚህ ላይ እንግዲህ ወጣቱ ግርክስ ከ Feuerbach ቴሴሶቹ በአንደኛዉ ዉስጥ የሚለዉን ግስታወስ ለእንዳንተና ለእንደኔ ዓይነቱ ጥሩ ነዉ አቶ ሐጎስ።

"የተለወጠ ሁኔታና አዲስ ትምህርት ሰዉን ይለዉጣል ብለዉ የሚያምኑ የሚዘነጉት፣ ሁኔታዎችን የሚለዉጡት ሰዎች መሆናቸዉንና እናስተምራለን ባዮቹ እራሳቸዉ አስቀድመዉ መግር እንዳለባቸዉ ነዉ።"

ዲሞክራሲን አዉቀናል፡ ሌላዉን ግሳወት ብቻ ነዉ የቀረን የሚል ግብዝነት እንዳይሰፍን ነዉ ይህን "ጊዜዉ ያለፈበት" ፈላስፋ የጠቀስኩት። ዛሬ በዚህ ጽሁፈ የምዋክረዉም ዲሞክራሲን ለግስተግር አይደለም። እራሴም በሕይወት ት/ቤት እየተግርኩት ስለሆነ ላስተምረዉ ብቁ ነኝ የምለዉ ርዕስ አይደለም። በግስተምረዉ ትምህንት ራሱ ያለፉት ዓመታት ልምዴ ያስተማረኝ፣ ይህን ያህልም "ሳይንሱን" ግስተግር ሳይሆን፣ ተግሪዉ በራሱ ለመግር የሚያስችሉትን ጥያቄዎች እንዲያነሳ መርዳት የበለጠ ጥቅም እንዳለዉ ነዉ። ስለሆነም አቶ ሐጎስ፣ በእዉነት ስለዲሞክራሲ ለመግርና ለግስተግር ከተነሳህ፣ ከሚከተሉት ሁለት ጥያቄዎች አንፃር አቋምህን እንድትመረምር ላሳስብህ ነዉ የምዋክረዉ።

አንደኛ፡ ዲሞክራሲ የአሸናፊ መፈንጫ ሳይሆን፣ የተሸናፊ መብት ግረጋገጫ ነዉ።

ሁለተኛ፡ ዲሞክራሲ ሽጉጥ የሚግዘዙ ጀግኖች ሲያሰኛቸዉ ይዋጣልን የሚሉበት ሳይሆን፤ በምንም ዓይነት ሁኔታ ሽጉጥ ላለመግዘዝ የወሰኑ 'ፈሪዎች' ተከባብረዉ በሰላም አብረዉ ለመኖር የሚፈጥሩት የፖለቲካ ስርዓት ነዉ።

አቶ ሐጎስ እንግዲህ አንደኛ አሸናፊ ስለሆንክ፣ ሁለተኛ ጀግና ስለሆንክ ዲሞክራሲ ለመሆንና ለዲሞክራሲ ለመታገል ከኔ የበለጠ ያስቸግርህል። "ካላሸኔ እስካለ ተወዉ ይለፍልፍ፤ ካላሸን እስከሌለዉ ተወዉ ይደራጅ፣የት እንዳይደርስ ነዉ" የሚል የይስሙላ ዲሞክራትነት ለአገር ዲሞክራሲን አያመጣም። እንዲያዉም "ልገድለዉ ስቸል ምን አዳረቀኝ" ወደሚል እብሪት ሲለወጥ ይችላል። ከታገስከኝ እነዚህን ነጥቦች ተራ በተራ ለግብራራት እዋክራለሁ።

"ዲሞክራሲ የተሸናፊ መብት ግረጋገጫ ነዉ" የሚለዉን ቀጥዬ ከጀርመንኛዉ ተርጉሜ ከምጠቅሰዉ ከታላቋ ሮዛ ሉክሰምቡርግ ያገኘሁት ትምህርት ነዉ። ከላይም ትንሽ እንደጠቆምከት፣ ስልጣን ይዘዉ ከግያዉቁ ኮሙኒስቶች ጋር ዛሬም ብዙ ጠብ የለኝም። ሌኒንና ትሮትስኪ ወደጹት ጠሉት በሕዝብ የተመረጠን ፓርላማ "በቡርኻዋዉ አገዛዝ ስር የተደረገ፣ የወዛደሩን ፍላጎት የማያንፀባርቅ ምርጫ ዉጤት ነዉ" በሚል ሰበብ በጠመንጃ ኃይል በትነዉ በወዛደሩ አምባገነንነት ስም የፓርቲያቸዉን ስልጣን ግደላደል ላይ በነበሩበት ወቅት ሮዛ ተቃዋሚያቸዉ ሆነች። ይህንን ጥቅሴን ያወጣሁበትን "ስለሩስያ አብዮት" የሚል ጽሁፍ (እስር ቤት ሆኖ!) ጻፈች። ሙሉ ጽሁፉ ሲነበብ፣ ስልጣን ላይ ለመዉጣት ወይንም ለመቆየት እገሌን እንያዘዉ፣ የእገሌን ድርጅት እናቅርብ፣ እናሽሽ የሚል የዘይት ነጋዴ ስሌት ካላጠበበዉ፤ ለነፃነትና ለእኩልነት ስለሚደረግ ትግል ሀቁን ደርጄበታለሁ የሚል ግብዝነት ካላደደበዉ ብሩህ አንጎል ብቻ ሊወጣ እንደሚችል ያስታዉቃል።

ካልኩት ነጥብ ጋር በቀጥታ የሚያያዝዉን እንደሚከተለዉ ተርጉሚዋለሁ።

"ነፃነት፡ ቁጥራቸዉ የፈለገዉን ያህል በርካታ ቢሆን፡ ለመንግስት ደጋፊዎችና ለፓርቲ አባሎች ብቻ የሚሰጥ መብት አይደለም። ነፃነት ሁልጊዜም የተለየና ተቃዋሚ ሀሳብ ያለዉ ወገን መብት ነዉ። ይህን የምለዉ ለፍትህና ለርትዕ ልዩና አምልኮባዕዳዊ ፍትር አድርብኝ አይደለም። የፖለቲካ ነፃነት ሕብረተሰብን የሚያድስ፡ የሚፈጠሰና የሚያፀዳ ኃይል የሚሆነዉ፡ በዚህ ሀቅ ላይ ሲመሰረት ብቻ በመሆኑ ነዉ። ነፃነት የተወሰኑ ምርጥ ወገኖች ልዩ መብት (ፕሪቪሌጅ) ከሆነ የይስሙላ ነፃነት ነዉ የሚሆነዉ።"

ዲሞክራሲን የተወሰነ ክፍል ልዩ መብት ግድረገ፡ የሰፊዉን ሕዝብ የልብ ትርታ አድግፎ ነገ ባዮች መጀመሪያ ላይ ተቃዋሚዎቻቸዉን፡ ከዚያም ሕዝቡን እራሱን የሚያፍኑበት ስርዓት እንደሚያመጣ ርዛ ገና በጥንሰሱ ነቅታበት ነበር። የሰባ ዓመታት የሶቪየቲዝም ምርጫ ኮሙኒ የሚያሳየዉም ይህንኑ ነዉ። ወድቀዉ ከታሪክ ፊት በህፍረት ሊሰናበቱ ሳምንት ሲቀራቸዉ ሁሉ 98 ከመቶ በሆነ ድምጽ ይመረጡ የነበሩት የምስራቅ አዉሮፓ "ዲሞክራቶች" "ዲሞክራሲያዊ ምርጫ" የይስሙላ ያደርገዉ የነበረዉም ይኸዉ ነዉ። 90 በመቶም በላይ ድምፅ እያገኘ በሕዝብ ዘንድ ይጠላ የነበረዉን የ(ምስራቅ) ጀርመን ኮሙኒስት ፓርቲ አስመልክቶ "ሕዝቡ ሌላ ፓርቲ መምረጥ ካልቻለ፡ ፓርቲዉ ሌላ ሕዝብ ይምረጣ እንግዲህ" ብሎ ቀልዶ ነበር በርቀልድ ብረሽት።

የፖለቲካ ነፃነት መገለጫ የተቃዋሚ መብት መረጋገጥ የሆነዉን ያህል፡ የፖለቲካ ዲሞክራሲ እንዲሰራ የተሸናፊ መብት መረጋገጥ አለበት። አሸናፊ ሁሉንም በበላይነት የሚያጋብስ ከሆነ፡ ተሸናፊ ዉልቁን የሚወጣ ከሆነ፡ ዲሞክራሲ ዜር ይወጣል። አሸናፊ በአሸናፊነት ካልቆየ ተሸንፎ ሁሉንም ስለሚያጣ የአሸናፊነት ቦታዉን ላለመልቀቅ ከምንም ወንጀል አይመለስም። ተሸናፊ ካላሸነፈ ለጥቅሙ መጠበቅ ዋስትና ስለሌለዉ በግንኙዉም መንገድ የገድ ስልጣን መያዝ አለብኝ ብሎ ይነሳል። የዲሞክራሲ "ዉዋታ" እንዲጀመር የዉዋታዉ ሕጎች የተሸናፊን መብት እንደሚያስጠብቁ ዋስትና መገኘት ይኖርበታል።

ከዚህ ላይ ላዩን ሲያዩት ጥልቀት ያለዉ የማይመስል የዲሞክራሲ ግስመዝገቢያዬ እንፃር የኢትዮጵያን ሁኔታ በምንመለከትበት ጊዜ፡ የወቅቱ የፖለቲካ ትራኔ የዚህ የዲሞክራሲ መሰረት መታጣት ያስከተለዉ ጭምር መሆኑን ግየት ይቻላል።

አቶ ሐጎስ፡ እናንተ ከተሸነፍን የ15 ዓመት ትግል ከንቱ ይቀራል የሚል ተገቢ ፍርሀት አለባችሁ። በድርጅታዊ ጥንካሬና በካላሺን ብዛት የማይስተካከሉዋችሁ ተቃዋሚዎቻችሁ ደግሞ ስልጣን ካልያዝን TPLF ሲፈልገዉ የሚቸረን "መብት" ብቻ እንጂ ዋስትና ያለዉ ጥቅም ግስከበሪያ የለንም የሚል ተገቢ ስጋት አለባቸዉ። በሌላ አነጋገር፡ በአሁኑ ወቅት በኢትዮጵያ የሚካሄደዉ የፖለቲካ ሽኩቻና ትግል፡ በአንድ በኩል እንደሁኔታዉ በማስፈራራት፡ በመለማመጥ፡ በመከፋፈልና በተራ ሮሌነት የበላይነታችሁን ለማጠናከር በምትሞክሩት በናንተና፤ በሌላ በኩል ደግሞ "ለታከቲክ" የናንተን የበላይነት ተቀብለዉ ዉስጥ ዉስጡን ሌላ ሕብረቶች መፍጠር በሚሞክሩት፡ እንዲሁም ፊት ለፊት በተቃዋሚነት ወጥተዉ እስከ መሳሪያ ትግልም ድረስ ሊሄድ ለሚችል ተቃዉሞ በሚሰናዱ ወገኖች መካከል የሚካሄድ ሽኩቻና ትግል ነዉ። ይህንን የናንተን የተደበቀ ምስጢር ግጋለጥ ሊባል የማይችል "ስዉር" ሽኩቻ አፍ አዉጥተን በስም ብንጠራዉ የሚከተለዉን ስዕል እናገኛለን።

በይበልጥ በኤርትራ ግንባርና በናንተ ግፊት፣ ሆኖም ደግሞ በራሱም የወሰነ ቅራኔዎች ምክንያት ደርግ ሲቆይም "ኢትዮጵያን በሙሉ ነፃ ለማወጣት" በሌላ አነጋገር ወደአዲስ አበባና ወደ ደቡብ ማምራት እንደሚቻል እስከታዩ ድረስ የትግራይ ነፃ አዉጭ ነበራችሁ። የአዲስ አበባውን መንገድ ስትጀምሩ የኢትዮጵያ ነፃ አዉጭ ሆናችሁ። ኢሕአዴግ በሉት እንጂ አዲስ አበባ ሆኖ በበላይነት የሚገዛው TPLF እንደሆነ እነማሙሽም ያዉቁታል። ይህን በጠመንጃ ጋይል ያገኛችሁትን ስልጣን በሕዝቡ "ዲሞክራሲያዊ" ፈቃድ ልታስፀድቁት ትፈልጋላችሁ። (ይህ በአሜሪካኖች ግፊት ይሁን እናንተ ስትፈጠሩ ጀምሮ "ለዲሞክራሲ በገባችሁት የማይታጠፍ ቃል ኪዳን" ምክንያት የሁለተኛ ደረጃ ጥያቄ ነዉ።)

ችግሩ የሚመጣው የትግራይ ሕዝብ በሚኖርበት አካባቢ እንጂ ከዚያ ዉጭ ለናንተ በቀጥታ እንድትገዙ ዲሞክራሲያዊ ፈቃድ የሚሰጥ ሕዝብ ይኖራል ወይ የሚለው ጥያቄ ላይ ነዉ። አቶ ሐጎስ አስፈቅድልኝና ለምሳሌ ያህል እንሞክረዉ። የኔ 'ኤጀርሳ ጎሮ' በሆነዉ በወለጋ ካንተ ጋር አይደለም፣ ከአቶ መለስ ዜናዊ ጋር ለምርጫ እንወዳደርና አሸንፈዋለሁ። እርግጥ እኔም ከኖርኩበት ይቅርና በእግረ ከረገጥኩት ወደ 25 ዓመት ግድም ስለሆነኝ፣ ለሕዝቡ አቶ መለስም እኔም እንግዳ ሳንሆንበት አንቀር ይሆናል። ሆኖም ግን፣ ቋንቋዉን የምናገር የወንዙ ልጅ በመሆኔ እኔን ይመርጣል ብዬ እገምታለሁ። ወይንም የወለጋ ኦርሞ በጣም ነቅቶ ዓለም ዐቀፋዊ ከመሆኑ የተነሳ ከማያዉቀዉ ኦርሞ ይልቅ የማያዉቀዉን ትግረ ይመርጣል ካልተባለ በስተቀር። በሌሎች ብሄረሰቦች አካባቢም ከዚህ የተለየ አይመስለኝም። TPLF በኪነ ጥበቡ የማዉቃትን ኢትዮጵያ ለዉጧት ኮልሆነ። ለማንኛዉም፤ አቶ መለስ በድፍን ኢትዮጵያ የትግራዎችና "በዘር የማያምኑ ንፁህ ኢትዮጵያዉያን" ድምጽ ተደግምሮ 30በመቶ ቸር ብንሆን 40በመቶ ቢያገኝ ትልቅ ዉጤት ነዉ። ስለዚህም፣ ይህ የፊት ለፊት ዉድድር የማያዋጣ መሆኑ እንኳን ለናንተ ለነማሙሽም ስለማይሰወር፤ ብዙም ዘወር ባላለና ባልተራቀቀ ተዘዋዋሪ መንገድ የናንተን የበላይነት ለማፀደቅ የምትከተሉት ዘዴ አለ። ይኸዉም እናንተ በቀጥታ ከየብሄረሰቡ ጋር ማካሄድ የማይቻላችሁን ትግል ወደየብሄረሰቡ ማስገባት የሚል ነዉ። እርሱም የሚከተለዉን መልክ ይይዛል፤ ወይንም እየያዘ ነዉ።

የናንተን የበላይነት ተቀብሎ "ትግሉ ያስገኘዉን ድል ለኦርሞ ሕዝብ ለማስከበር" በተዘጋጀዉ በመደቅሳና ከተቻለ የብሄረሰቡ ተመጣጣኝ፣ አለበለዚያም ቢያንስ የናንተን የሚያክል ጋይል ተገን አድርጎ ከቻለ ተራዉን የበላይነት ይዞ፣ ቢያንስ ግን "እንቁ ተብሎ በእኩልነት" ሥልጣን ለመጋራት በሚፈልገዉ ደቻሳ መሀል፤

በእርኬስትራችሁ ዉስጥ ሶስተኛ ረድፍ ላይ ሆኖ ፒያኖ ቢመታ በሚበቃዉ በማደቦና አብሮ ካልቃኘ መዚቃ በማይጥመዉ በአስፋ ጫቦ መሀል፤

"ለጊዜዉ" በናንተ የበላይነት ሥርም ቢሆን ሥልጣን ቢጋራ ኤርትራም ብትሄድ የተቀረጸዉን "ክርስቲያን" ኢትዮጵያ አንድነትና የሶስት ሺህ ዘመን ታሪክ አስቆያለሁ በሚለዉ በአላምረዉና አጋሚን መልሼ ተከዜን ሳላሻገር እንቅልፍ አይወስደኝም በሚለዉ በወሰን የለህ መሀል...

የጦፈ ትግል ይካሄዳል። እናንተም ሲያስፈልግ በግልጽ፣ ይበልጡን በተዘዋዋሪ መደቅሳን፣ ማደቦንና አላምረዉን በመደገፍ ኢትዮጵያን "ለዲሞክራሲ" ታዘጋጃላችሁ። ስሌቱ

ሰምሮ መደቅሳ፣ ማዴቦና አላምረዉ በየፊናቸዉ ካሸነፉ፣ እቶ መለስ 30በመቶ ወይም 40በመቶ ብቻ ሳይሆን 90በመቶ የሕዝብ ድጋፍ ያገኛል። ከዚያም የነጆርጅ ቡሽ የደስታ መግለጫ ቴሌግራም ከተነበበ በኋላ የሚከተለዉ መግለጫ ይሰጣል፤

"ይህ ሰላም ወዳድ ሕዝብ የፈነጠቀለትን የዲሞክራሲ ጮራ ሊያዳፍኑበት፣ከዉጭ የዲሞክራሲ ጠላቶች በሚያገኙት እርዳታ የልመና አቆማቸዉን ሞልተዉ ሊያወናብዱት የተፈታተኑትን፤ የሰላም ዘንባባ የዘረጋላቸዉን የኢሕአዴግ እጅ የነከሱትን እንደቻላን፣ እነአሰፋ ጫቦንና እነወሰን የለህን የታሪክ የዉድቀት ማቅ በማልበስ ለረዥም ጊዜ የናፈቀዉን የዲሞክራሲ ካባ ለመጎናፀፍ በቅቷል። እቶ መለስ ዜናዊ ይህን የሕዝብ አደራ ሲቀበሉ ባደረጉት ንግግር..."

በማዘጋጀት ላይ ያላችሁት እንደዚህ ዓይነት ቴያትር ነዉ። ብሄራዊ ቴያትር የሚቀርብ ቢሆን ኖሮ፣ ገና በደንብ ሳይጀምር መጨረሻዉ የሚያስታዉትና የማያጓጓ የቀሽም ደራሲ ቴያትር ነዉ በሚል ሂስ እንገላገለዉ ነበር። አላባቢ የሚያደርገዉ የኢትዮጵያን የፖለቲካ መድረክ ለሚቀጥለዉ ትራጀዲ የሚያዘጋጅ ኮመዲ መሆኑ ነዉ።

ዋናዉ ጥያቄ፣ እናንተ የምታጠጡትን የዲሞክራሲ ኮሶ ሕዝቡ ጠጥቶም እንደቻላን፣ እነአሰፋ ጫቦን፣ እነወሰን የለህን ያልተፋ እንደሆነ ነዉ። የአዲስ አበባን ጋዜጦች ሰሞኑን ሳይ ሰፊዉ ሕዝብ እንደቻላን እንዲተፋ በጣም እያሳሰባችሁት ነዉ። ፍጥነቱን እንዲጨምርም ትዕግስታችሁ እያለቀ መሆኑን እያስገነዘባችሁት ነዉ። እናንተን ሲያስነጥስ ጉንፋን የማይዘዉ የሕብረት አባል ሊኖራችሁ ስለማይችል መደቅላዎቻችሁም "እኛ እንደነደቻላ አይደለንም" የሚል ዉትወታና ስሞታ ጀምረዋል። እነ ደቻላም፣ ኢትዮጵያ ዉስጥ በሕዝብ ተተፍተህል ተብሎ ላለመመታት እስካሁን ዓይነተኛ መመከቻ የሆነዉን የካላሺን ኃይላቸዉን ለማደለብ እየጣሩ ይመስላል። ጥያቄዉ ድርዉንም የእርሞና የትግራይ ሕዝብ እንዴት በእንድ አገር አብሮ መኖር ይችላል አልነበረም። የአግራ፣የእርሞ፣የትግራይ...ወዘተ የፖለቲካ ኤሊት የአገሪቱን ሥልጣንና ሀብት እንዴት ቢከፋፈል ነዉ በሰላም አብሮ መኖር የሚችል የሚል ነበር። ይህ በጠረጴዛ ዙሪያ ብቻ የሚፈታ ጥያቄ፣ ከትግራይና ከእርሞ ንዑስ ከበርቴ ግን የበለጠ ካላሺን ያዛል ወደሚል ወደጦር ሚታ ብቻ የሚወስድ "የወንድነት" ጥያቄ ተጣቦ መጥቷል። ከእርሞዉ ኤሊት የተወሰነዉ ክፍል፣ የናንተን ያህል ካላሺን ካላሰለፍን እንደአግራ የበላይነታችሁን ታሰፍኑብናላችሁ ብሎ ስለሚሰጋ፣ የድርጅትና የካላሺን የበላይነታችሁ ወደዘላቂና ጠንካራ የፖለቲካ የበላይነት ሳይተላለፍ በድርጅትና በካላሺን ለመጠናከር እየተረፈፈ ይመስላል። እናንተን "በጀግንነት" ለመስተካከል በሚያደርገዉ ጥረት፣ አህያዉን መምታት እስኪችል ድረስ በዳዉላዉ እየተለግመደ ነዉ አሉ። እናንተ ደግሞ በድርጅትና በመሳሪያ ኃይል፣ በዓለም ዐቀፍ ግንኙነት፣ (አሜሪካ፣ኤርትራ፣ሱዳን) ከየትኛዉም የኢትዮጵያ ብሄረሰብ የላቀ ሁኔታ ላይ ስለምትገኙ፣ በረዥሙ ሲታይ ግን የትግራይ ብሄረሰብ በቁጥር እነስተኛ ስለሆነና የበላይነታችሁ ከኤሎች ብሄረሰቦች አንድ ወጥ በሆነ ባህላዊና ድርጅታዊ መዋቅር ዉስጥ አለመጠናከር ጋር የተያያዘ በመሆኑ፣ በተለይ የእርሞ ብሄረሰብ ከቁጥሩ ጋር ተመጣጣኝ የሆነ ድርጅታዊና ወታደራዊ ኃይል ሳያገኝ በፊት በእንጭዉ ለመቅዉት ተነሳስታችኋል። ችግሩ ወደ ካላሺን ቆጠራ ወርዷል ያልኩትን የሚያረጋግጥ፣ ይህን የጽሁፈ መነሻ የሆነዉን የአቶ ሐጎስ "ማጋለጫ" ያገኘሁበት መጽሄት ዉስጥ ሰፍሮ ይገኛል።

በአንድ ምልክት ውስጥ ደክተር ገብረአብ የሚባል ሰው እንደሚከተለው ተጠቅሷል።

"ሆኖም ብዙ ድርጅቶች ቀድሞ ያልነበራቸውን ኃይል ሰራዊታችን ነገር በማለት ላይ ይገኛሉ። አንድ ብርጌድ የማይሞላ ጦር የነበራቸው ሶስትና አራት ብርጌዶች አሉን ማለት ጀምረዋል።"

በዚህ የመጀመሪያ የካላሺን ግጥሚያ "ግጥሽ ሚሊዮን ወታደሮች የበተነ ጀግና ሰራዊት" ስላላችሁ፣ አሜሪካኖችም በናንተ በኩል ስለሚሆኑ እናንተ ታሸንፋላችሁ። ግን ብዙ ይሁን ጥቂት ግጥሚያዎችን እንጂ ጦርነቱን ግሸነፍ የምትችሉ አይመስለኝም። በብሄረሰቦች ስምና መሀል በሚደረግ ጦርነት መተላለቅ እንጂ መሸናፍ አይቻልም። ከእርሞዉም ቢሆን ሁሉም እንደተሳለቅህበት ወንድሜ 'ከሱሉልታ የማያልፍ እዉር' አይሆንም። "በደቡብም አሲምባ አለ" የሚል እየበረከተ ይሄዳል። የእርሞዉን ምሁር ሁሉ አምባሳደርና ሚኒስትር አድርጋችሁ አትዘልቁትምና የሚያከራፋችሁ እየበዛ ይሄዳል። ሰሜን ሸዋን ካለፋችሁ ወዲህ በጣም እያፈቀራችኋት የሄዳችኋት ኢትዮጵያ ጠላት ይሆንባችሁና ልታስሩት ትነሳላችሁ። በእናንተ እጅ "አልባሌ ሞት" ከሚሞት በደቡብ አሲምባ ሊሞት የተዘጋጀ የእርሞ ጀግና ይበራከታል። ለናንተ የዲሞክራሲ ግጦናክሪያ ከአሜሪካ ሲዘንብ፣ ከአፍጋኒስታን የተረፈ "ለምሥራቅ እርምያ" ያካፋ ይሆናል። አሜሪካ በናንተ በኩል ስለሆነ በምዕራብም የጋዳፊ እጅ ይደርስ ይሆናል፤ (ሱዳን ላይ ተስፋ አትጣሉ። ጋራንንን ሽጦ ኢህአፓን ግስወጣት ይቻላል፤ የጋዳፊ ሚሊዮን ካርቱም ከገባስ?)። ለማንኛውም አፍሪካ ለተሜረሰ መሳሪያ የሚሰጥ ይጠፋል ብለህ ነገር አቶ ሐጎስ? እኔም አንዱን ሳምንት የአባቴን ዘመዶች፣ አንዱን ሳምንት ደግሞ የናቴን ዘመዶች መርዶ እየሰማሁ አዉርፓ እያረርኩ እናራለሁ። (በነገራችን ላይ ቅድም ኃይሌን በግጥሽ ጎኔ እርሞነቱን እካፈለዋለሁ ስለ፣ መቼም ለዛሬ የኢትዮጵያ ፖለቲካ ዘር ቆጠራ ወደድን ጠላን ወሳኝ ሆኗልና፣ አንዷ ጎን ምን ትሆን ብለህ ይሆናል። ካንተም የጀግንነት ማእረግ ባላገኝበት፣ ለኢትዮጵያ ሕዝብ የነፃነት ትግል አስተዋፅኦ አደርጋለሁ ብዬ በተነሳሁበት ዘመን በመጣብኝ መዘዝ በሚገባ ሳልጠራት፣ ፍቅሯን ሳልመልሰላት እስር ቤትና ስደት መጥተዉ አንድ ልጅዋን ከአጠገብዋ በግጣቷ በሀዘን ያለዕድሜዋ የተለየችኝ ዉድ እናቴ ያንተ ዘመድ ነበረች።)

የሆነዉ ሆኖ አቶ ሐጎስ፣ የጦርነት ስዕሌን ልቀጥልና ጦር ሚዳ እግሩ ረገጦ የማያዉቅ ፈሪ ስለጀግና መዋያ ሲያወራ ቢያስቅህም ታግሰህ አንብበዉ። የዛሬ አስር ወይም አስራአምስት ዓመት የእርሞ ግንባር ሰራዊት ቢሾፍቱ ሲደርስ የለንደን ሁለት ስብሰባ ይጠራል። ዳግማዊ ኮሽን "ዌል ሚስተር መለስ፣ ለሰላምና ለመረጋጋት የሚበጀዉ የሚስተር ደቻላ ወታደሮች አዲስ አበባ ሲገቡ ስለሆነ የኛ ሙሉ ድጋፍ ይኖረዋል" ይላል። አቶ መለስ ደግሞ ወዴት እንደሚሄድ አላዉቅም። ብቻ፣ የአቶ ደቻላ ሰራዊት "ፊንፊኔ" ሲገባ፣ አቶ ድፋባቸዉና አቶ ኪሮስ "ታፍራና ተከብራ የኖረችዉን የክርስቲያን ደሴት ከጋላ አገዛዝ ነፃ ለግዉጣት" "በሰሜንም አሲምባ አለ" ብለዉ ረዥሙን መራራ ትግል ይያያዙታል። ዉሀ ቅዳ ዉሀ መልስ! ለሚሊዮኖች እልቂት ምክንያት የሚሆን የሕፃን ጫወታ!!

ይኸዉልህ አቶ ሐጎስ እንደዚህ ዓይነቱን ሁኔታ በዓይነ ሕሊናዬ እያየሁ ከአገሪ ልመክተዉ ባለመቻሌ ነገር አቅመቢስነት እየተሰማኝ ሆደባሻ የሆንኩት። ስጋት ላይ መሆን አለብን፣ ለእርዳታ ገና አልደረስንም የምለዉ። እናንተ በአሸናፊነት ለመቆየት ቆርጣችሁ ስለተነሳችሁ ከተራ ፊንታ እስከ ካላሺን ታታ "ዲሞክራሲን ለግምጣት" የማትሞክሩት የለም።

ጀግናቸን ፈሪ በግለት ወንጀል ተጠያቂ ልሁንና እንዳትሸነፉ ሰግታችሁ የፈሪ አባራሪ ሆናችኋል። ተቃዋሚዎቻችሁ ደግሞ፣ የእኩልነት ዋስትና ስለሌለ፣ ጥቅምና መብታቸውን ለማስጠበቅ የግድ እናንተን ማሸነፍ እንዳለባቸው እያመኑ ነው። እናንተን የተቃወመ ሁሉ የኢሠጋ ደጋፊ ነው ብትሉ፣ ደርግን ይህ ሁሉ ከደገፈ እንዴት እንደወደቀ መገረም ሊኖርባችሁ ነው። የይስሙላ ዲሞክራሲ፣ የይስሙላ ምርጫ ኢትዮጵያ ዉስጥ ዲሞክራሲንና ሰላምን አያመጣም። የአንድን ቡድን፣ የአንድን ብሄረሰብ የበላይነት ከእውር በማይጋርድ መጋረጃ ከአብዛኛው ሕዝብ መሸፈን አይቻልም።

ስለሆነም፣ የዛሬ አሸናፊዎች ሆናችሁ ተቃዋሚዎች "ዲሞክራሲ የሕዝብ ልዕልና ነው" ከሚል የመዝገበ ቃላት ትርጉም ምንም እርምጃ ወደፊት መሄድ አልቻላችሁም። በሆነ መንገድ በተመረጠ ፓርላማ ዉስጥ ከተለያዩ ጥቃትን ቡድኖች ጋር ተጣምሮ 51 በመቶ ድምጽ በዚህ ዓይነት ፓርላማ ዉስጥ ማግኘት ዲሞክራሲ ነው የሚል ስሌት የሰላምና የዲሞክራሲን መንገድ አያስይዝም። በካላሽን የሕዝብ "ትቡልነት" አግኝቶ፣ ካላሺን የሌለውን ወይንም በበቂ የሌለውን በሕዝብ አስተዋጽኦ ምርጫ ማሸነፍ ብዙ ቦታ ታይቷል። ዲሞክራሲን ገን፣ ሰላምን ገን አላስገኘም። ከዚህ ሕዝብ ከግብረሰብ አልፎ እራሱን ወደግታለል ከሄደ ጫወታ ወጥታችሁ። በምን መንገድ፤ በየትኞቹ ጉዳዮች ላይ አሸናፊና ተሸናፊ የማይኖርበት ሁኔታ ይፈጠራል፤ በየትኞቹ ጉዳዮች ላይ ደግሞ ተሸናፊ ዉልቁን የማይወጣበት፣ አሸናፊ የማይፈነጭበት ሁኔታ እንዲፈጠር ማን ዋስትና መስጠት አለበት ወደሚሉ፣ የዲሞክራሲን ዳዲ የሚያስጀምሩ ዉይይቶች ከተቃዋሚዎቻችሁ ጋር መጀመር መቻል አለባችሁ። ይህም ደግሞ በምን መንገድ ካላሺን ከኢትዮጵያ የዉስጥ ፖለቲካ ይወጣል ከሚለው፣ ካላሺን የምትቆጥሩትን ጀግኖች ብቻ ሳይሆን በኢትዮጵያ ፖለቲካ ያገባኛል የሚልን ካላሺን አልባ ምሁር ሁሉ ዉምሮ መካሄድ ያለበት ዉይይት ነው።

በምዕራብ አዉሮፓ መኖር የምዕራብ ዲሞክራሲ አምላኪ አላደረገኝም። ግርክስ የበረዘዉ ትምህርቱ ብቻ ሳይሆን፣ የዕለት ተዕለት ኑሮዬም የዚህን ዲሞክራሲ ዉስንነትና ትራኒዎች ያሳየኛል። ብዙዉ እኩልነት የይስሙላ ነው። ግህበራዊ ፍትህ የተዛባ ነው። ቢሆንም ገን፣ ይህ ዲሞክራሲ ተፃራሪ ጥቅሞችን ተቻችለዉ እንዲኖሩ ግድረግ የተቃራኒ ወገኖች የራሳቸዉ የጋራ ሀላፊነት ነዉ በሚል መሰረት ላይ ከቆመ ወዲህ የፖለቲካ ግጭቶች ፍጅትን አያስከትሉም። የኢኮኖሚና ባህላዊ መበላለጦችን ከፖለቲካ እኩልነት ጋር በማጣጣሙ ዓይን ያወጣ የፖለቲካ ጭቆና የለም። የስርዓቱ ሰባቢዎች በምዕራብ ዲሞክራሲ ከሰፈነ ዘመን የሌለዉ ያስመስላሉ እንጂ በነሱም አገሮች ከብዙ ፍጅት በኋላ፣ የተሸናፊዉን መብት በማስጠበቅ ተሸናፊዉ ስርዓቱን ለመለወጥ የሚነሳበት ምክንያት እንዳይኖረዉ ካደረጉ በኋላ በአባቶቻችን እድሜ ነዉ ዲሞክራሲ የዛሬ መልኩን የያዘዉ። ለግንኛዉም፣ እዚህ ይህን ያነሳሁት ስለምዕራብ ዲሞክራሲ በሰፊዉ ለግዉራት አይደለም። ምናልባት ወደፊት በካላሺን ሳይሆን በብእር ለዲሞክራሲ አስተዋፅኦ ለግድረግ የሚፈልጉ "ምን ዓይነት ዲሞክራሲ በኢትዮጵያ" በሚል ዉይይት ሲያደርጉ በዚሁ ጉዳይ የማቀርበዉ አስተዋፅኦ ይኖረኝ ይሆናል። አሁን ያነሳሁት ከምዕራብ ዲሞክራሲ "የሚያስተናኝን" አንድ ነገር ጠቅሼ ለማለፍ ነዉ። መቼ ይሆን ይህን አገሪ የማየዉ የሚያስኘኝ፣ ምርጫ በተደረገ ቁጥር፣ የተሸናፊዉ ፓርቲ መሪ አሸናፊዉን እንኳን ደስ አለህ ብሉ፣ ይህን ያንን ስለተሳሳትን ነዉ ያሸነፍከን፣ ቆይ የዛሬ አራት ዓመት በሌላ ምርጫ እንገናኝ ብሎ "ዝቶበት" ሲለያዩ ሳይ ነዉ።

በኔ ግምት የሳንዲኒስቶች ታላት ሰዓት፣ ለሞዛን አሸንፈዉ ማናግዋ የገቡ እለት ብቻ አይደለም። አሳዛኙ፣ ነገር ገን እኩልም ታላቁ ሰዓታቸዉ፣ ጉልበተኛዉ የአሜሪካ መንግስት

የተበተበዉ ሴራ ያንበረከከዉ የኒካራግዋ ሕዝብ፡ ለናፈቀዉ ሰላም ሲል የሚወደዉን ፓርቲ ትቶ የራጋን ምልክት ችግርን ሲመርጥ፡ ሕዝቡ ጦርነት በቃኝ ግለቱ መሆኑን በግክበር ሥልጣን በሰላም ያስረከቡ ዕለት ጭምር ነዉ። ይህንን ሰላማዊ የሥልጣን ሽግግርም ያስቻለዉ፡ አስቀድሞ እነሱን መልሶ ወደ ኒካራግዋ አሲምባ የሚመልስ ሁኔታ ስለተወገደ ነዉ።

የዚህ ምሳሌዬ ዓላማ እናንተን ለሳንዲኒስቶች እጣ ተዘጋጁ ለማለት አይደለም። እንድትሰቱ እንጂ እንድትተኩ አልፈልገም። በትግራይ የበላይነት ሰላም ሊመጣ የማይችለዉን ያህል፡ ትግራይን የሚያዳክም፡ የሚያሸንፍ፡ የሚጥል ወዘተ ኃይልም ለጦርነት ብቻ ነዉ የሚጋብዝ። መለስ ዜናዊ እንደትግራይ ድርጅት መሪ በዚህ ሰላምና ዲሞክራሲ ፍለጋ ዉስጥ ትልቅ ሚና ከሚገባቸዉ መሪዎች አንዱ ነዉ። ነገር የሚያበላሽዉ የድፍን ኢትዮጵያ መሪ ነኝ ወይም ልሁን ሲል ነዉ። ትግራይ ያልሆኑ የኢትዮጵያ ብሄረሰቦች ሁሉ ደርግን ጣልክልን በሚል ዉለታ ለመክፈል ብለዉ እንድን ትግራይ በመሪነት ይቀበላሉ ብዬ አልገምትም። (የዉለታ ነገር ከተነሳ፡ ቸርችል ከዋነኛ የሂትለር አሸናፊዎች አንዱ ስለሆነ፡ ልክ ጦርነቱ እንዳለቀ በተደረገዉ ምርጫ ሕዝቡ ለቸርችል ይህን ዉለታ ይቆጥርለታል ተብሎ ተጠብቆ ነበር። ተቃዋሚዉ የሴበር ፓርቲ አሸነፈ። ቸርችልም በሆዱ "ዉለታ ቢስ ሕዝብ" ሳይል አልቀረም። እናንተ ግን የኢትዮጵያ ሕዝብ ዉለታዉን ካልከፈልኩ ብሎ እንደሚያስቸግራችሁ እየለፈፋችሁ ነዉ።)

እኔ የሕዝቡን ለናንተ ዉለታ ለመክፈል ዝግጁነት አጠራጠራለሁ የምለዉ ስለኢትዮጵያ የብሄረሰቦች ትራኔ አዉቃለሁ ብዬ ከምገምተዉ፡ ከኢትዮጵያ በወራ ከምሰማዉና እዚህ ዉጭ ደግሞ በዓይኔ ከማየዉ ተነስቼ ነዉ። እዚህ ዉጭ ትግራይ ሆኖ እናንተን የሚቃወምና ትግራይ ሳይሆን እናንተን የሚደግፍ ለማግኘት እግር እስኪነቃ መዞር ያስፈልጋል። (አዲስ አበባን እንደያዛችሁ እናንተን የሚደግፉ ሺህ ያህል ሰዎች በን ሰልፍ ወጥተዉ ነበር የሚባል ወራ ሰማሁና እዚያዉ አጠገብ ለሚኖር ጓደኛዬ ይህ ሁሉ ደጋፊ ከየት መጣ ብዬ ለመጠየቅ ደወልኩለት። የቱርክ ዓለም ዐቀፋዊ ኮሙኒስቶች ነበሩ አብዛኞቹ ብሎ የበተኑትን ወረቀት ላክልኝ። ከዓለም ወዛደርች ግንባር ቀደም ፓርቲዎች አንዱ በሆነዉ በትግራይ ኮሙኒስቶች ፓርቲ መሪነት የኢትዮጵያ ሕዝብ የሶቭየትን ዘመናዊ ከላሽነትና የአሜሪካን ኢምፔሪያሊዝምን ድባቅ መትቶ፡ ሶሺያሊዝም አልቀለታል የሚለዉን የፀረ ኮሙኒስቶች ፕሮፓጋንዳ ዉድቅ በማድረግ ስለአሸነፈ ደስታቸዉን ለመግለፅ መሰለፋቸዉን የሚያበስር ወረቀት ነበር። ትልቅ አለመግባባት ብዬ ላትሁ።)

አቶ ሐጎስ፡ እኔ ዋነኛ የሚባሉት (ከቁጥራቸዉ አንፃር) የኢትዮጵያ ብሄረሰቦች በምን መንገድ የአገሪቱን ሀብትና ግዕዝላዊ ሥልጣን ቢከፋፈሉ ሰላም ሊወርድ እንደሚችል አላዉቅም። የቁጥር መበላለጥ የመብትን መበላለጥ በማያስከትልበት መንገድ ተግባብተዉ መኖር አለባቸዉ። የአገሪቷም ሀብት ሆነ በልመና የሚገኘዉ በዚህ ትብብር ላይ በተመረከዘ የሰለጠነ መንገድ የብሄረሰቡ አባሎች በማንኪያ የሚቋደሱት "ገንፎ" እንዲሆን ነዉ ምኞቱ። በግዕዝላዊ ሥልጣን ዉስጥ የሚኖረዉን የአንድ ብሄረሰብ ክብደት የካላሺን ብዛት የሚወስን ከሆነ፤ የአገሪቱ ሀብት የብሄረሰቡ ንዑስ ከበርቱ በካላሺን ሳንጃ ቆርጦ የሚከፋፈለዉ "ድፎ ዳቦ" እስከሆነ ድረስ ሰላምና ዲሞክራሲ ሊኖር አይችልም። ዋናዉ የሥልጣን ክብደት በካላሺን ኃይል ተደግፎ፡ የአንዱን ብሄረሰብ አባል የዚህ ምኒስትር፡ የዛኛዉን የዚያ ምኒስትር ማድረግ ዓይን እያየ መሸዋወድ እንጂ የትም አያደርስም። የአቶ አማኑኤል በአንድ ወቅት የአገሪቷ ሁለተኛ ሰዉ መሆን ምን ለዉጥ አመጣ? የፍስህ ደስታ "ምክትል ርዕሰ ብሄር" መሆንስ?

ዛሬም፣ በትግራይ የበላይነት ስር ከፍተኛ የሀላፊነት ቦታ ያለው እርሶዋ በእርሶዋ ምሁራን ዘንድ ከዝቅተኛ የትግራይዎች ኅብናነት ስያሜ አያልፍም። ስለሆነም፤ ምናልባት ማዕከላዊውን ሥልጣን ለካላቪን ከመልቀቅ፣ እንደግርያም ፅዋ ማዞሩ ያዋጣ ይሆናል። የግርያም ፅዋ በየወሩ ስለሚዞር፣ ከማህበርተኞቹ ዉስጥ የታሪክ አጋጣሚ ሆኖ ወይንም የምዕመኑን ትቡልነት በማግኘት፣ "ይህን ፅዋ በናንተ ስም የማስተዳድር እኔ ነኝ፤ አንቺ ጃንጥላ ያኹ ነሽ፣ አንተ ድፎ ዳቦ ተሸካሚ ነህ" የሚል ስለሌለ እነአቴ በእኩልነት ግርያማቸውን ሲያመልኩ ነዉ የኖሩት።

አቶ ሐሳስ፣ በዚህ ክፍል ያደረግሁት የትንቢት ሙከራ ሁሉ ስጋቴን ለመግለፅ እንጂ እነዚህን ሁኔታዎች ለአገሪ በመመኘት እንዳልሆነ እንኳን ሌላ አንባቢ አንተም ተረድተህልኝ ይሆናል። በዚህ ለኔ ጽሁፍ መነሻ በሆነኝ መጽሔታችሁ እንደምትሞክሩት፣ እነዚህ ሁሉ የስጋት ምንጮች ለናንተ በኅ የማያስቡ ሰዎች ምኞት መሆናቸውን በመለፈፍ መፍትሄ ልታገኙላቸዉ አትችሉም። የካላቪን ሙከራ ትታችሁ በድርጊት ግምቶቹን ተርሽ አድርጋችሁ "ዉሸታም" ብታደርጉኝ ግን የኔን ያህል ደስተኛ አታገኝም።

በእነዚህ ትንቢተኒ ግምቶቹ ዉስጥ ከመለስ ዜናዊና ከአሰፋ ጫቦ በስተቀር የተቀሩት ሰዎች የኔዉ ፈጠራ ናቸዉ። ምናልባት ስለእነዚህ ሁለት የኢትዮጵያ ፖለቲከኞች በግል አንስቼ የማስበዉን ብገልፅ ስልጣን ላይ ያላችሁትም ሆናችሁ ተቃዋሚዎች ስላለባችሁ ሀላፊነት የሚሰማኝን ለማስቀመጥ ይረዳኝ ይሆናል።

አቶ መለስን ለመዉደድም ለመጥላትም ምክንያት የለኝም። ስሙንም ከነመፈጠሩም የሰማሁት አዲስ አበባ ልትገቡ ሁለት ወር ሲቀራችሁ ነዉ። እንድፈራዉ ያደረገኝ ባለፈዉ ህምሌ ይሁን ነሐሴ ወር በአዲስ ዘመን ጋዜጣ ላይ ያነበብኩት መልሱ ነዉ። "ኢሕአዴግ ግራ ጉንጩን ሲመቱት ቀኙን የመስጠት ልምድ የለዉም፤ ኢሕአዴግ ሁሉንም እንደአመጣጡ የመመለስ ልምድ ነዉ ያለዉ" የሚል ተከራ ነበር። መንግስቱ ኃይለማርያም "ለምሳ ያሰቡኝን ለቁርስ አደርጋቸዋለሁ" ያለዉን ትዝ አሰኘኝ። በአዲስ አበባ የተደረገዉን ለዉጥ "ታሪካዊ" ከሚያደርጉት ነገሮች አንዱ የጅማዉ ጭርቆ በአድዋዉ ሙሴ መተካቱ ሆኖ ተሰማኝ። አገሪን የሚያስፈልጋት ከፈለገህ ሶስተኛዉንም ጉንጩን ጠፍጥፍ እንጂ አትፋጃትም ብሎ ከቡድኖች፣ ከብሄረሰቦች፣ ከዉስን ታክቲካዊ ግቦች ከፍ ብሎ፤ ባጭሩ በመንደር ደረጃ የሰፈር አዛዉንት የሚኖረዉን ሚና በአገር ደረጃ ለመጫወት የሚሞክር ገላጋይ ሆኖ ሳለ፣ በመጀመሪያዉ ረድፍ ላይ ሆኖ የሚያዋጋ ጀግና መሪ እንደመጣባት ገባኝ።

አቶ አሰፋን ከልጅነቴም ጀምሮ በመጠኑ አዉቀዋለሁ። እርሱም ከኔ የበለጠ ለጭቁኑ የሚቀርብ የለም ስለሚል፣ እኔም መኢሶን በዚህ ጉዳይ ከማንም አያንስም ባይ ስለሆንኩ፣ የቅርብ የፖለቲካ ትዉዉቅ የለንም። "ዲሞክራሲያዊ" ሸንጎአችሁ ዉስጥ ትንሽም የተቃዉሞ ድምፅ የርሱ ስለነበረ፣ የአቶ አሰፋ ተቃዉሞ ሳይሆን የናንተን "ትቡልነት" የማግኘት ፍጥነት ነበር ያደነቅሁት። ከዚያም፣ እሱ እናንተ ላይ ያለዉ ተቃዉሞ እየዉመረ ሲሄድ፣ እናንተም እርሱን በጣም "ማጋለጥ" እንደጀመራችሁ እሰማ ነበር። በጀርመን ያለፈ ጊዜ ንግግሮቹን አልሰማሁም። የተበተኑ ፅሁፎቹን አንብቤአለሁ። በግል የደረሱበትም ጉዳዮች አሉበት። የፖለቲካ ተቃዉሞዎቹን በሚመለከት ለመደገፍ ችግር አልነበረብኝም። ችግር ያለኝ በተለይ በብሄረ ሰብ ጉዳይ ከናንተ ጋር የተቃረነ ከማን ጋር ሀብረት ይፈጥራል የሚለዉ ጥያቄ ላይ ነዉ። የኢትዮጵያ ብሄረሰቦች ሁሉ ተባብረዉ የሚኖሩባት ኢትዮጵያ ብቻ ነች ሰላም የሚኖርባት። ማንኛዉም ሁለት ወይንም ሶስት ብሄረሰብ በአንድ ወይንም ሁለት ሌሎች ብሄረሰቦች ላይ የሚያደርጉት ሀብረት ግጭቶች፣ ጦርነቶች የሚጋብዝ ሀብረት ነዉ። ከጭቁን

ብሄረሰቦች ጋር አግራን ግዳከም፣ ወይንም ደግሞ ከአግራ ጋር ትግራን ግዳከም፣ ወይንም ከአግራ ጋር እርሞን ግዳከም ወዘተ የሚሉ ታክቲኮች ወደሰላም አይወስዱንም። የትግራን የበላይነት ለመቃወም ተብሎ የሚቋቋምን የግንኛቸውንም ሁለት ብሄሮች የጋራ ግንባር መቃወም፣ የትግራን የበላይነት ለማጠናከር TPLF ከግንኛቸውም ብሄር ጋር የሚያደርገውን የጋራ ግንባር መቃወም፣ በዚህ መሰረት ላይ ብቻ ነዉ ለብሄረሰቦች ችግር ሰላማዊ መፍትሄ ግጥም የሚቻለዉ።

እዚህ ዉጭ ካሉ ደጋፊዎቻችሁ እንደምሰግዉ፣ ይህን ያህልም ዲሞክራሲ የፈቀዳችሁት እናንተ በመሆናችሁ እንጂ ሥልጣን በጉልበት እጃችሁ ያስገባችሁት ንብረታችሁ ነዉ። ርዕሰ ብሄራችሁም ከነመስፍን ወልደማርያም ጋር ባደረገዉ "ክርክር" ያለዉ ብዙ ከዚህ የሚርት አይደለም። የያዛችሁትን ስልጣን እንደፈዉዳሉ ኃይለ ሥላሴ በግል ንብረትነት ስለምታዩት፣ እንደሱም ልትጠቀሙበት እየሞከራችሁ ነዉ። ኃይለ ሥላሴ "መልካም ፈቃዱ ሆኖ" እርባ ሀምሳ ቀላድ ላይ ፈታዉራሪ ያደርግ እንደነበር ሁሉ እናንተም ሶስት ወይም አራት መቀመጫ ትሰጣላችሁ። ኃይለ ሥላሴ በከፋፍለህና አቻችለህ ግዛ ፖሊሲዉ እገሌን ይሾም እገሌን ይሽር ነበር። እናንተም ባንድ ወትት "መልካም ፈቃዳችሁ ሆኖ" አቶ አሰፋን የጋሞ ሕዝብ ተወካይ አድርጋችሁ ሾማችሁት። በሌላ ወትት ደግሞ አልመች ስላለ የጋሞ ሕዝብ እራሱ "እንዲተፋዉ" አስደረጋችሁ። እዚህ ላይ አሰፋ ጫቦን መብት የመንሳት መብት የላችሁም ብቻ አይደለም የምለዉ። ከአሰፋ ጫቦ ጋር መተባበር የናንተ መልካም ፈቃድ ጉዳይ ሳይሆን፣ ለኢትዮጵያ ሰላምና ዲሞክራሲ አስተዋፅኦ ግድረግ ከፈለጋችሁ ግድታችሁም ጭምር ነዉ።

2 ዲሞክራሲና የጀግንነት መዘዝ

አሁን ደግሞ "ዲሞክራሲ የፈሪዎች ስርዓት ነዉ" ወደሚለዉ ነጥቤ ልግባ። ይህንኑ አባባል በሌላ መልክ ባስቀምጠዉ፣ ዲሞክራሲ ሰዉ ለእምነቱ ሲል ሆነ በእምነቱ ምክንያት የማይሞትበት ስርዓት ነዉ ግለት ነዉ። አቶ ሐጎስ እንግዲህ ጀግና ነህ። ኃይሌን ልትሳለቅበት የተነሳሽዉና ባንተዉ አባባል "አልባሌ" ሰዉ ያደረገብህ፣ በገደሉት መርግሪዎች ፊት "እዉነቷን ለመናገር ያንዲት ቅፅበት ወኔ" በማጣቱ ነዉ። በእምነት ምክንያት ከሚገድል የፖለቲካ ስርዓት እኩል ለእምነቱ ሲል መሞት ፈራ የምትለዉን ነዉ የምታወግዘዉ። ይህ የምትጠቅሰዉ "የታሪክ መረጃ" የኃይሌን ወኔ ቢስነት ያሳያል ቢባልልህ እንኳ፣ ይህ ቃል በምን ሁኔታ እንደተወሰደ ላንድ አፍታ ቆም ብለህ ለማሰብ ሞክረህል? ስታሊን "በታላቁ መሪ በስታሊን ላይ በማመጄ ይቅርታ" እያስባለ ስለገደላቸዉ ስለነቡካሪን ቃል አወሳሰድ ሰምተህ ታዉቃለህ? "በፈረነታቸዉ" ስቀህባቸዉ አለፍክ ወይስ የስታሊን ዘዴ ዘገነነህ? ቡካሪን ከተገደለ ከህምሳ ዓመታት በኋላ፣ ሚስቱ ያኔ የጻፈላትንና እንደምንም እንዲደርሳት ያደረገዉን የመሰናበቻ ደብዳቤ የስታሊን ነፍሰገዳዮች እንዳያገኙባት ይዘቱን ሽምድዳ ካቃጠለችዉ በኋላ፣ እንዳትረሳዉ እነዚህን ሁሉ ዓመታት እንደዳዊት እያነበነበችዉ ከርግ በቅርቡ ያሳተመችዉን ስታኒብ አላሳዘነህም? ጀግና ስለሆንክ የማይገቡህ ጥያቄዎች ናቸዉ።

(ገ ጠብቆም ላልቶም።)

ገዳዮቹ ፊት ስለኃይሌ "ወኔቢስነት" ስታወራ ይህን "ማስረጃ" ያወረሱህን ገዳዮች አስታወስከኝ። ይህ ቃል የተወሰደዉ ዋነኛዉ የመገረፈያና የመገደያ ማዕከል በነበረዉ ደርግ ጽ/ቤት በሚገኘዉ እስር ቤት ዉስጥ ነበር። ሁለት ወር ያህል እዚያ በቆየንበት ወትት ብዙዎች

ሊገደሉ ሲወሰዱ፣ ተገርፈው ሲመለሱ ብዙ ጊዜ እንሰማ እንዳንደም እናይ ነበር። እኛም ተራ ጠባቂዎች ነበርን። ከሁለቱም ሶስቱ ቃል ለመስጠት ወይንም የሆነ ጥያቄ ለመመለስ ገራፊዎች "ቢሮ" ተወስደን እነተኮላና እነካላሁን ከግድያ ወይንም ከግርፊያ መልስ እርስበርሳቸው ሲያወሩ ሰዎቹ አዉቃለሁ። የcowboy ፊልም አይተዉ የወጡ ነበር የሚመስለዉ። "ወንድ ነበረች፣ አየህት ዉህ ሰጡኝ እንጂ ሌላ ሳትተነፍስ ሄደች" እያሉ "በጀግንነት" ለሞተ "አድናቆታቸዉን" ሲገልፁ፣ 'አላየህም እንዴ አስታወከኮ' እያሉ ሲስቁ ሰዎቻለሁ። እስከዛሬ ይዘገንኛል።

ሰለነተኮላ ሳት ኃይሌም አንዴ ያጫወተን ትዝ አለኝ። ይህ አንተ እጅ የገባ ቃሉ ከተወሰደና ወደአራተኛ ክፍለጦር ከተዛወርን ከሁለት ሶስት ወሮች በኋላ ኃይሌን ወስደዉ ገርፈዉት ነበር። መጀመሪያ እንደተያዝን ከአምስታችን አንዳችንም አልተገረፍንም ነበር። ይህንኑ ለማጣጣት ነዉ መሰለኝ ሁለቱ የእግሩ አዉራ ጣቶች ተበጥሰዉ ሊወድቁ ትንሽ እስኪቀራቸዉ ነበር የተለተሉት። ኃይሌም፣ በዚያች መኮፈስ በማታዉት አንደበቱ ስለገርፊያዉ ሲያወራን "በጣም ያግልጤ እንዳትነቃነት፣ በእጅ እንዳትከላከል እጅህ ታስሯል፤ የማደርገዉ ሲጠፋኝ 'እረ በእግዚአብሄር ተዉኝ' አልኳቸዉና 'አንተ አይዲያሊስት ነህ ለካ' ብለዉ እየሳቁ ገርፊያቸዉን ቀጠሉ" ብሎን ነበር። ያኔ ኃይሌ በሕይወት ከኛ ጋር ስለነበረ፣ ገርፊያዉን ረስተን በገራፊዎቹ ድንቁርና ሳትን። በደንቆርነታቸዉ የሳትንባቸዉ በዉካኝነታቸዉ ኃይሌን ገደሉት። እነሱ በገደሉት የሚሳለቅ ተካቸዉ።

እነ ተኮላ በሚገድሉበትና በሚገርፉበት ቦታ ብቻ አይደለም በእጃቸዉ በገባ፣ እራሱን ሊከላከል በማይችል ሰዉ ላይ የሚሳለቁት። ከብርሀነ መስቀል ረዳ የወሰዱትንም ቃል ለ"ምሁር" አለቆቻቸዉ ሰጥተዉ፣ እነርሱም የብርሀነ መስቀልን በሕዝብ መተፋትና "ለፈሰፋሳነት" ለማጋለጥ አዉጥተዉት ነበር። (የታሪክ ምፅት ሆኖ ኃይሌና ብርሀነ መስቀል በአንድ አስገዳይ እጅ በአንድ ሰዎን ነበር የሞቱት።)

አቶ ሐጎስ፣ ለኃይሌ "ወኔቢስነት" ማረጋገጫህ 'እንኳንስ እንደመሊሶን ያለዉ ለጋ ድርጅት ይትርና የረዥም ጊዜ ልምድ ያላቸዉ ኮሙኒስት ፓርቲዎችም(...)የፖለቲካ ስህተቶችን በማድረጋቸዉ ከፍተኛ ዉድቀት ደርሶባቸዋል። ምናልባት የመሊሶንን ሁኔታ ከነዚህ ፓርቲዎች የሚለየዉ እነሱ በፋሺስታዊ ጁንታዎች እጅ ሲወድቁ መሊሶን ግን በማርክሲዝም ሌኒኒዝም በሚያምን መንግስት እጅ ወድቋል። ስለዚህም በኔ ግምት ከእነዚህ የተሻለ እድል ያጋጥመዋል ብዬ አምናለሁ" የሚለዉ ነዉ። የኃይሌ ቃል ነዉ ብዬ በእርግጠኛነት ልመሰክር ባልችልም ሊሆን ይችላል ብዬ እቀበለዋለሁ።

ጆርጅ ቡሽ ሰሜን ሸዋ ስትደርሱ ባያስጥላችሁ ኖሮ ዋናዉ ክስህ ለኛ የሚገባንን የማርክሲዝም ሌኒኒዝም ካባ ለደርግ አለበሰ ይሆን ነበር። እንግዲህ ኃይሌ ይህን ያለዉ ለታከቲክ ብሎ ነዉ ብለህ አንተም ታምናለህ። አልበሌ ሊያስብለዉ የሚገባ 'ደርግን ማርክሲስት ሌኒኒስት የማለት አርጌ ታከቲኩን ከመቃብር ለመዉጣት' ስለተጠቀመበት ነዉ ትላለህና።

ይህን አንተ እጅ የገባዉን ቃል ሲሰጥ ኃይሌ ከኛ የበለጠ መርማሪዎች ጋ ይቆይ ስለነበረ "ምን እያደረግህ ነዉ" ስንለዉ የሰፊዉ ሕዝብ ድምፅን ቁጥሮ 60 እና 61 እየደገምኩላቸዉ ነዉ ይለን ነበር። (ቁጥሮቹን ልሳሳት እችላለሁ፤ አንደኛዉ ስለመሊሶን ታሪክ፣አንደኛዉ ደግሞ ስለመሊሶን የትግል ስልት ለዉጥ የተፃፉ ነበሩ)። ለማንኛዉም፣ ስለመሊሶን ሕቡዕ መግባት የወጣዉ የሰፊዉ ሕዝብ ድምፅ በጣም ለዘብ ባለ ቋንቋ የተፃፈ እንደነበር ዛሬም ትዝ ይለኛል። ይህም የሆነዉ መሊሶን ደንፈ ጽሁፎች አዉጥቶ ስለማያዉት ብቻ አይደለም። መሊሶን ሕቡዕ ለመግባት ሲወስን የአገሪቱ የፖለቲካ ሁኔታ ለመሊሶን ምቹ

እንዳልነበረ፡ (በተለይ በሱማሌ ወረራ ምክንያት)፤ ድርጅታዊ ዝግጅቱ ገና በቂ እንዳልነበረ፡ (የትጥቁን ጥያቄ አናንሳዉ!)፤ ብዙ የተጋለጡ አባሎች ገና ሕጋዊ መድረክ ላይ እንደነበሩ ለሁላችንም ግልፅ ነበር። ስለዚህም መኢሶን ከደርግ ጋር ያለውን ልዩነት ሳይሸፍን፡ ቅራኔዎቹን ግን ሳያገላ ለማትረብ የተገደበት ሁኔታ ነበር። እርምጃዉ እራሱ "የትግል ስልት ለዉጥ" የሚል አሻሚ ስያሜ ማግኘቱ ከዚህ የመጣ ይመስለኛል። ስለሆነም፡ ይህ የተጠቀሰዉ የኃይሌ አባባል ኃይሌ ለራሱ ሕይወት ፈርቶ የወተወተበት ሳይሆን፡ አንድ ድርጅት ልክ ይሁን ስህተት የኢትዮጵያን የፖለቲካ ሁኔታ ገምግሞ ለገዜዉ ልከተለዉ ይገባል ብሎ የነደፈዉ ታክቲክ ዉጤት ነዉ። ኃይሌ ደግሞ ከድርጅቱ ጋር በአንድ አይን ስለሚታይ፡ ይህን የድርጅቱን የታክቲክ ምርጫ ብቻ ሳይሆን "በፊደስትነት" ደርግ እጅ ለወደቁ ብዙ ወጣቶች፡ በመኢሶንነት ተጋልጠዉ ገና ሕጋዊ መድረክ ላይ ላሉ ሲል "ከርሱ የተሻለ እድል እንዲገኝባቸዉ" "ለአንዲት ቅጽበት" የሚያምነዉን አለመናገር የሚከብደዉ ሰዉ አልነበረም። ከታች እንደምመለስበት፡ ኃይሌ ይህን ቃል ሲሰጥ እራሱ በሕይወት እንደማይተርፍ ያዉቀዉ ነበር። እንኳን የአንድን ድርጅት መሪ ወረቀት በተንክ ብሎ የሚገድል መንግስት እጅ ሆኖ የግል ሕይወትን ለማትረፍ ምንም ግድረግ እንደማይቻል ሳይረዳ ይቀራል ብለህ ነዉ? እንኳን እሱ ወዳጅና ጠላት የአንድ ንቅናቄ መሪ ያደረጉት ይቅርና እኔም በዚያን ቃል በምንሰጥበት ወቅት ሞት እንደማይቀርልን አምን ነበር። እነተኮላ ምን ትጠቅማለች ብለዉ ጥለዋት ካልሆነ የኔንም ቃል አብረህ ወርሰህልና ብታያት የሌላን ሰዉ እድል ስለማትነካ፡ በኔና በተኮላ መሀል ያለቀች ጉዳይ ነች። ስለፍርሀትም ስለጀግንነትም ምንም ነገር አታገኝባትም። ፋሺስት ደርግ ብልም ኖሮ፡ ተዉማሪ የተኮላ ጥሬ እንጂ ተመዝግባዛሪ ካንተ "ጀግና" የሚል ሹመት የምታሰጠኝ አትሆንም ነበር። "ደርግ ሆይ ማረኝ" ለማለትም፡ አንበሳ ፊት ተወርዉሮ "ጋሽ አንበሳ አትብላኝ" ብሎ የመለመን ያህል ይሆንብኝ ነበር። (ጌች ነዉ እንጂ ፈሪ ገዳይ አንበሳ ነዉ አይደል አቶ ሐጎስ?)።

ለማንኛዉም አቶ ሐጎስ፡ የኃይሌን ጀግንነት ለመመስከር አልተነሳሁም። ከፈለገህ፡ ኃይሌ የሸፈተዉ 15 ቀን ብቻ ስለሆነ፡ ያንተ ደግሞ ምናልባት 159 መቶች ስለሆነ፡ አንተ ከኃይሌ [(15x365)-15] ጊዜ የበለጠ ጀግና ነህ፤ ደስ ይበልህ። በገዳይ ፊት ጀግንነትህን ለማሰመስከር የምትገደድበት ሁኔታ እንዳይመጣብህ፡ እንዲሁ በጀግንነትህ እንደፎከርክ እንድትናር እመኝልሁለሁ። ለአገሪ ደግሞ መኢሶኖች ሆኑ እርሞዎች እጅህ ገብተዉ "ቅፅበታዊ ወኔ አጡ" ብለህ ልትሳለቅባቸዉ የምትችልበት ሁኔታ እንዳይመጣባት እመኝላታለሁ።

እያንዳንዱ ሰዉ በየራሱ መንገድ እንደሚኖር ሁሉ ከሞትም ጋር በየራሱ መንገድ የሚፋጠጥ የሚሰለኛል። ሞት፡ ሼክስፒር በሐምሌት አንደበት እንዳለዉ፡ የሄደ መንገደኛ ተመልሶ ያልመጣበት አገር ስለሆነ፡ "ስትሞት እንዴት ነበር" ብሎ መጠየቅ አይቻልም። ኃይሌ ሲሞት "መቃብሩ አፋፍ ላይ ሆኖ ቅፅበታዊ ወኔ" ጎድሎት እንደሆነ አላዉቅም። እየፎከረ ሊሞት የሚችል ሰዉ እንዳልሆነ አዉቃለሁ። ከፋክራ ጋር አይተዋወቅም። ተለማምጦ የግል ሕይወቱን ለማትረፍ የሚሞክር ሰዉም አይመስለኝም። ይህንንም፡ አንተ እጅ የገባዉ ቃሉን በሰጠበት ወቅትና ከዚያም በፊት እንደምንገደል መቶ በመቶ እርግጠኛ ሆነን አብረን ያሳለፍናቸዉ ቀኖች ስለነበሩ፡ ካየሁት ልመስክር እችላለሁ። ጀግናም ሳይሆን በሁኔታዎች አስገዳጅነት ሊሞት የተገደደና በዚሁ ምክንያት ሞትን የተቀበለ ሰዉ ሊሰማዉ የሚችለዉን በራሴም ደርሶ ስለማዉቀዉ፡ አንተም ለጀግኖች ወዳጆችህ ማስደሰቻ እንደኮሚዲ ያቀረብከዉን የታሪካችን አንድ ምዕራፍ ትንሽ ላገገልህና በደንብ ሳቁ።

ከሞላ ጎደል አንተ በጠቀስከዉ የኃይሌ ቃል ዉስጥ እንደሰረዘዉ ነዉ የተያዝነዉ። ከዚያ በፊት፡ የደርግ ወታደሮች እጅ ሳንገባ፡ አዲስ አበባ ለመድረስ ያለን ዕድል እየጠበበ ሲመጣ፡ ምን እናድርግ ብለን ብዙ ጊዜ እንነጋገር ነበር። ኃይሌ አንድ እራሳችንን እንግደል የሚል ሀሳብ አቅርቦ ነበር። "እራሳችንን ከምንገድል ደርግ ቢገድለን ይሻላል" በሚል በመጀመሪያ ይህንን ሀሳብ የተቃወምኩት እኔ ነበርኩ። በሕይወት እንተርፋለን የሚል ግምት ኖሮኝ ሳይሆን፡ ያኔ ሙሉ በሙሉ የፖለቲካ ትግል ዉስጥ ስለነበርኩ፡ ኖረን በሕይወታችን ለአብዮት አስተዋፅዖ ማድረግ ካታተን፡ ራሳችን እንኳ ትንሽ ፖለቲካ እንዲሰራ በማሰብ ነበር። የደርግ ወታደሮች እጅ ስንገባም የጠበቅነዉ ስለደረሰ ብዙም እልተደናገጥንም፤ እንደሚገድሉን እርግጠኞች ነበርን። ከአንደኛ ክፍለመር የሚወስዱን ወታደሮች እስኪመጡ ኬላዉ ላይ በቁጥጥር ሥር በነበርንበት ጊዜ ነዉ፡ ገና ሁለት ዓመት አብረን እንደምንቆይ ስላላወቅሁ፡ የኃይሌ የመጨረሻ ቃል የመሰለኝን የሰማሁት። "ዌል፡ የተቻለንን ሞክረናል እንግዲህ" የምትል ተስፋ መቁረጥን የምታሰማ ቃል ነበረች። ከዚያም፡ ደስታ፤ ሀዘን፡ ቁጣ የማይነበብበት ዓይኖቼ ወደ ሰዉ ላይ ሲያርፍ ሰዉ በልተዉ የሚያድሩ የሚያስመስላቸዉ ትልብ ወታደሮች ደርሰዉ በነፍስ ወከፍ አንጻንድ ታጣሪ ካላሺን ደገነዉብን መኪና ዉስጥ አስገብተዉን እንደተደገነብን የአዲስ አበባን ቁልቁለት መጨረድ ጀመርን። ኬላዉ ላይ "ኃይሌ ፊዳ ተያዘ" የሚለዉ ዜና ወዲያዉ በመስፋፋቱ አላፊዉ በሙሉ ተሰብስቦ ስለነበረ፡ ሰዉ ፊት ከሚሆንብን ብለዉ ነዉ፤ ወደታች ወረድ አድርገዉ ይገድሉናል ብለን እርግጠኞች ነበርን። ከዚያም ዘልቀን የድር ክብር ዘበኛ መምሪያ የነበረዉ ፎት ስንደርስ፡ ምድር ቤት አስገብተዉ ይገድሉናል ብለን ጠበቅን። በኋላም፡ ጄኔራል አበበ የሚባለዉ ቢሮ ሆነን ላለ ስልክ ከሆነ ቦታ ተደዉሎ ደርግ ጽ/ቤት ወዳለዉ እስር ቤት ተወሰድን። እንተርፋለን የሚል ጥርጣሬ እንኳን ቢኖረን ኖሮ እዚያ በተወገደ ነበር። ቀስ በቀስ፡ ቃልም ሰጥተን ከጨረስን በኋላ፡ ከቤተሰብም ስንት እንዲቀርብልን ከተፈቀደ በኋላ፡ አሁን ካሁን ይገድሉናል ከሚል፡ አንዱን ቀን ወስደዉ ይገድሉናል ወደሚል ግምት ተሸጋግረን 'መደበኛ' የእስር ኑሮ ጀመርን። በአንድ ላይ ከተያዝነዉ አራታችን በሕይወት ስንተርፍ ኃይሌን ከአንድ ዓመት ከእስር ወር በኋላ ወስደዉ ገደሉት።

በእነዚህ እስካሁን በገለፅኳቸዉ ጊዜያት እነርሱም ቢሆኑ ሊገድሉን ወስነዉ እንደነበር፡ ሀሳባቸዉን የቀየሩት ቆይተዉ እንደሆነ ዛሬም አምናለሁ። ኃይሌንም ያኔ ትተዉ ለምን ከሁለት ዓመት በኋላ እንደገደሉት ግምት እንጂ የማዉቀዉ ነገር የለኝም። በዚያን ወቅት ተወስደዉ የተገደሉ የቆዩ እስረኞች ዝርዝር ሲታይ፡ (ከኛ እነኃይሌና እነንግሥት፡ ከኢህአፓ እነብርሀነ መስቀልና የኢህአወሊ መሪዎች የነበሩት እነቴቶ ሕሩይ፡ ከቀድሞ ባለሥልጣኖች እነአቶ ካሳ ወልደማርያም፡ እንዲሁም አቡነ ቴዎፍሎስ ነበሩበት)፤ መንግስቱ ኃይለማርያም በእስር ላይ ካሉት ለየትኛዉም ዓይነት ንቅናቄ መሪ ሊሆኑ የሚችሉትን ጨርሼ የተረፈዉ ቀኑን ይቁጠር ብሎ በመወሰን የገደላቸዉ ይመስላል። አቶ ሐጎስ፡ ከኔ ይልቅ አንተ ነበርክ ይህን ልታጣራ የምትችል። አይዞህ፡ የአንድ "አልባሌ ሰዉ" አሟሟት ሁኔታ አጣራልኝ ብዬ የጀግና ጊዜህን አላስጠፋህም። በሕይወቴ እያለሁ ሰዉን ሁሉ በእኩልነት የሚያዩ፡ የማንም ሰዉ በፖለቲካ ምክንያት መሞት የሚዘገንናቸዉ ሰብዐዊ ፖለቲከኞች አገሪ ፖለቲካ ሥልጣን የያዙ እንደሆነ እንዲጣራልኝ እጠይቅ ይሆናል።

ለማንኛዉም አቶ ሐጎስ፡ "መቃብር ዉስጥ በአንድ እግር ቆሞ" ስለሚኖር ወኔ ወደማዉራቱ እንመለስ። በነዚህ ጊዜያቶች ሁሉ ከአምስታችን አንዳችንም ወደዉጭ የሚታይ ስሜት ያሳየ፡ ወይንም ድምፅ ያሰማ አልነበረም። ጄኔራል ቢሮ ሆነን፡ ከዚያም ደርግ ጽ/ቤት

ቃል መስጫው ቢሮ ዉስጥ ሲገኝ ግጭት ሲፈቀድ አራታችን በላይ በላይ እናዉስ እንደነበር ትዝ ይለኛል። ወታደሮች አንዱ ጠባብ ክፍል ዉስጥ አስገብተዉን ለብቻችን ስንሆን ነዉ ለመጀመሪያ ጊዜ እርስ በርሳችን ግዉራት የቻልነዉ። ስለነበርንበት ሁኔታ፣ ስለግደቀረዉ ሞት ብቻ አልነበረም እናዉራ የነበረዉ። ከዉጭ የወታደሮች ኮቴ ሲሰማ ጆሮአችን ቀጥ ግለቱ ባይቀርም፣ ለረዥም ጊዜ የሚተዋወቁ ጓደኛዎች በየትም ቦታ ሊያወሯቸዉ የሚችሉትን ወረዎች ነበር የምናወራዉ። ጓደኛዬ ብራዘር አል የዚያን ዕለት ግታ ስለዲሲ ዲስኮ ያወራን አንድ ታሪክ ዛሬም ትዝ ይለኛል። እኔም፣ ሞቴን እየጠበቅሁ የነበርኩበት ቦታ ካደግሁበት ሰፈር ድንጋይ በእጅ ወርዉረዉ የሚያደርሱበት እርቀት ላይ ስለነበረ፣ ስለአራት ኪሎ ጀብዱዎቼ እያወራሁ "አዝናናን" ነበር። ሕይወት እስከመጠረጃዉ ሴኮንድ ለሞት እጅ አትሰጥም።

ደጋግሞ እንዳይት ፊልም በአንጎሌ ተቀርጾ ያለዉ በተለይ ከጎጃም በር ኬላ እስከ ደርግ ጽ/ቤት ድረስ የነበረዉ የመኪና ጉዞ ነዉ። እንዳልኩት ከግንኛችንም ምንም ድምጽ አልተሰማም። ሁላችንም በየፊናችን ከሕይወት በመሰናበት ላይ ነበርን ግለት ይቻላል። የራሴ "ስንብት" ይህን ይመስል ነበር።

አንዱን ደቂቃ አይተህ ተሎ መልስ የተባልኩት መጽሀፍ እጄ የገባ ይመስል፣ የሕይወቴ ዋና ዋና ምዕራፎች (የሀያለምስት ዓመት አዛዉንት ነበርኩ!)፣ በዓይነ ሕሊናዬ ፊት ዉልብ እያሉ ያልፋሉ፤ በሚቀጥሉት ደቂቃዎች ደግሞ ገና ለመኖር ሀምሳ ዓመት ያለኝ ይመስል መሞቴ መሆኑን እረሳና ትርኪ ምርኪ ሀሳቦች ይመጡብኛል። ክረምትም ሆኖ ብዙ ሳር አይታይም፤ ወደ አዲስ አበባ፣ መቼ ይሆን መንገዶችሽ ከገበጣ መጫወቻነት የሚወጡት፤ እቴጌ ይህኔ እማማ አዛሉ ጋ ቡና እየጠጣች ነዉ ወዘተ ዓይነት ነገሮች በአንጎሌ ያልፋሉ። (ይዞን በሸላ ቁልቁለት የሚወርደዉ መኪና ለምን እንደሆነ እንጂ አሁን ካሁን አቀመ በሚያሰኝ ዝግታ ነበር የሚሄደዉ)። በሚቀጥለዉ የጊዜ ክፍል ደግሞ ለራሴ ሞት መርዶ የተቀመጥኩ ያህል ከፍተኛ ሀዘን በድን ያደርገኛል። ለመያዝ ያበቁንን የተለያዩ መጥፎ አጋጣሚዎች በቁጭት እረግግለሁ። አልቅስ አልቅስ ያለኝ 'የደካማነት' ደቂቃዎች ደግሞ ከምወዳቸዉ ሰዎች፣ በተለይ ከእናቴና ከያኔ አፍላ ፍቅረኛዬ ለዘላለሙ መለየቴ ሲሰመኝ ነበር። ድምጄን ሳላሰማ ከስንት ጊዜ በላይ "እቴጌዬ ደህና ሁኚልኝ፣ ሰፋኒጌጌዬ ደህና ሁኚልኝ" እል ነበር። ወደ መገደያ ቦታ እየወሰደን ነዉ ብዬ ባመንኩት መኪና ዉስጥ በዓይኔ ትይዩ ተቀምጦ የነበረዉን "አብሮ ተገዳይ ጓደኛዬን" ገዳዩቼ ሳያዩ ጣቴን እነቃንቴ "ባይ ባይ አቤ" የሚል ምልክት ስሸጠዉ ትዝ ይለኛል።

"የጀግንነት" ደቂቃዎችም ነበሩኝ አቶ ሐጎስ። እንዲያዉም አብዛኛዉን ጊዜ ድብን አድርጎ ያናድደኝ የነበረዉ፣ ፍርድ ቤት ቀርቦን "በፈርጣጭነት" ሞት ተፈርዶብን "በታሪክ ካሜራ ፊት" ሳይሆን ተራ ነፍስ ገዳዮች ግንም ሳያይ አንዱ ሞኝ ዉስጥ ወስደዉ ሊገድሉን መሆኑ ነበር። ኃይሌ እንደካስትሮ ዓይነት "ታሪክ ከክስ ነፃ ያደርገኛል" ለሚል ንግግር ዕድል ሳያገኝ፤ እኔም የጎርኪ "እናት" ዉስጥ ይሁን "ብረቱ እንዴት ጠነከረ" (How the steel was tempered) የሚለዉ መጽሀፍ ዉስጥ እንዳነበብኩት (- ዛሬግ ደራሲዉንም ዘነጋሁት፣ ታሪኩንም በደንብ አላስታዉሰዉም)፣ በዛሬስት ሩሲያ የሞት ፍርድ ተፈርዶባቸዉ "ዓለም ዓቀፍን" እየዘመሩ ወደመሰቀያ ቦታቸዉ እንዳመሩት ወጣቶች "ተነሱ የረሀብ እስረኞች" ሳልሉ፣ ወይምም ፋሺስቱ ሊገድለዉ ወደመገደያ ቦታ እየወሰደዉ ሳለ "የምትናገረዉ የመጨረሻ መልእክት አለህ?" ቢለዉ "ደደብ፣ ላንተ ስል ነዉ የምሞተዉ" እንዳለዉ የጀርመን ኮሙኒስት ታሪክ የሚመዘግብልኝ የአንድ መስመር ግስታወኝ እንኳን ሳይኖር መሞታችን

ነበር የሚቆጠሩ።

አቶ ሐጎስ፡ ሞትን ሲመጣ መቀበል በደፈናዉ አብዮታዊ ትግል የሚባል ነገር ዉስጥ ሲገባ በሩ ላይ የሚደረግ ቃለ መሀላ ብቻ አልነበረም ያደረገነዉ። በዚህች ከላይ በጠቀስኩት ሁኔታ ዉስጥ እኛም መሀላችንን ለመፈፀም ዝግጁ ነበርን። ከዚህ ተነስተህ ኃይሌን በወኔቢስነት የከሰሰከዉን አንሳልኝ አልልህም። እኔኑ የባሰ እየሳትህብኝ እንደሆነ ይሰማኛል። አንተ ስንት ዓመት ሙሉ በቀበሮ ጉድጓድ ዉስጥ እየኖርክ፡ እነዚህን ሁሉ ጊዜያት በየቀኑ ከሞት ጋር እያየተፋጠጥክ በአሸናፊነት አዲስ አበባ እንደደረሰክ ስለምታዉት፡ በጽሁፍህ ያልከዉን ልጥቀስልህና፡ "ለሕዝብ ተሰዉተዉ ነፃነት ለመቀዳጀት መነሳቱ በርግጥም ቁርጠኝነትንና ጽናትን" ስለሚጠይቅ፡ እየሞቱ ነዉ ትግል፡ እየታገሉ ነዉ ድል። ለምን እንዳዲስ ነገር ትተርክዋለህ ትል ይሆናል። እኔ ግን፡ ካንተ አስራ አምስት ዓመት ጋር ለመወዳደር አትበቃም ብትለኝም፡ ከዚህ በላይ ካነሳሁዋቸዉ ሁኔታዎችና ከሌሎችም ከዚህ በታች ከማነሳቸዉ ጉዳዮች ጋር ተያይዞ እንኳን እራሴ ልመለስበት ቀርቶ ሰብዓዊ ፍጡር ላይ እንዳይደርስ የምመኝ አድርጎኛል። በአጭሩ፡ በዚህ ጽሁፍ መጀመሪያ ላይ በጠቀስኩልህ የፖለቲካ ትርጉሙ ፈሪ ሆኛለሁ። በዚሁ እንግዲህ በጀግንነት ይሁን በፈሪነት የሞቱትን በሰላም እንተዉና በሕይወት ሰላሉት ጀግኖች ስለነአቶ ሐጎስና ስለፈሪዉ ደረጃ እናዉራ። ምን ዓይነት በፈሪነቱ የማያፍር ፈሪ መጣብኝ ትል ይሆናል። ጀግንነት የብዙ ወንጀሎች መነሻ፡ ትልቅ የጳላ ቀርነት ምልክትና ምክንያት ነዉ የሚለዉ እምነቴ ነዉ "ጎበዝ ፈሪ" ያደረገኝ።

አቶ ሐጎስ፡ ከአሸናፊነት ትዕቢታችሁ የተነሳ "ፈሪን" በዘላለማዊ ቤቱ እንኳን እንዳያርፍ እስከመቃብር ቤት የምታሳድሩ ጀግኖች መሆናችሁን አይቼባት ካበገነችኝ ያንተ ጽሁፍ ሌላ እንዲሁ ስለናንተ ጀግንነት ስምቸ የዘገነኝን ወራ ልንገርህ። አብዛኞቼ ወታደሮቻችሁ እንደናንተ ገና የተቃዋሚን ታሪክ አዉቆ የማጉደፍ ወንጀል ለመሸረብ፡ እንዲሁም የሥልጣን ሽኩቻ ለማካሄድ የሚያበቃ እድሜና ስልጣን ላይ ያልደረሱ ልጆች መሆናቸዉ ይነገራል። እነዚህ ገና ተዉዉተዉ ሳይጠገቡ ኩሺኔታ አስጥላችሁ ካላሺን አስታጥቃችሁ አዲስ አበባ ያስገቡዋችሁ ወታደሮች፡ አዲስ አበባ ልብሳቸዉን አጥበዉ በየመንገዱ ነዉ የሚያሰጡት አሉ። ከነዚህም ልብሶች መሀል አንዲት ብርድልብስ ዓይነት ነገር አለች አሉ። እርሷንም "ስኖር መክናነቢያዬ፡ ስምት መገንዣዬ" ይሏታል ሲባል ሰማሁ። ይህ ሞት አይፈራነት፡ ይህ ቆራጥነት አስደነገጠኝ። እነ አቶ ሐጎስ "ይህ ጠላትህ ነዉ፡ በለዉ" ያላችሁት ላይ ተወርዉሮ የሚሰካ ጦር ሆነዉ ታዩኝ። ጀግና ሆነዉ ቢሞቱ ሀዉልት ከሚያሰራላቸዉ ከናንተ ድርጅት ስር ወጥተዉ ፈሪ ሆነዉ ቢሸሹም የምትወዳቸዉ እናታቸዉ ጋ እንዲመለሱ ተመኝሁላቸዉ። ("በመድፍ በመትረየስ ካላተራመሰዉ፡ እኔ እናቱ ነኝ ወይ ሲሸሽ የምወደዉ" የሚለዉ የጀግና ሚስት ግጥም ትዝ ብሎኝ ነዉ።)

ከሞት ጋር በቀጥታ የመፋጠጥ ታሪኬ በግል ጠባይ ላይ የለወጠዉ ነገር ይኑር አይኑር አላዉቅም። እንኳን እንደዚህ ዓይነት አስቃፂ ሁኔታ፡ በሕይወት ዉስጥ የደረሱ ብዙ እነስተኛ ነገሮችም ቋሚ ማህተም ሳይተዉ አያልፉም ይባላል። እኔ በግል ሕይወቴ እንደቀድሞዬ መኖር የቀጠልኩ ይመስለኛል። ይህ ባይሆንም የራሴ ጉድይ ነዉ። አገርን፡ ፖለቲካን፡ ማንንም አይመለከትም። በፖለቲካ ሕይወቴ ግን አንድ ትልቅ ምዕራፍ የተዘጋበት ታሪክ ነዉ። "ትዕቢታዊ ወኔ" ብቻ ሳይሆን ሙሉ ሕይወቴን የፖለቲካ ጀግንነት አጠገብ ላለመድረስ አስወስኖኛል፡ የግል ታሪኬን ለመዘርዘር ስላልተነሳሁ ባጭሩ ለምንም ዓላማ ለመሞት ዝግጁ መሆን የለብኝም። ለፈገዉ ዓላማ ለመሞት ዝግጁ የሆነንም በአድናቆት ሳይሆን በጥርጣራ ማየት አለብኝ የሚል እምነት ከያዝኩ ቆየሁ። በግልህ ለአንድ ሕይወትህ ፈርተህ ነዉ ብለህ

ልትስቅብኝ ትችላለህ አቶ ሐጎስ። ሕይወትን በመወደድ ክስ ብትከሰኝ ክርክር ወስጥ አንገባም። በዚህ ወንጀል ለመጠየቅ ዝግጁ ነኝ። መከራከር የሚኖረው ለናንተ ጀግኖች "የመሞት ግዴታ"፣ "መስዋእትነት የመክፈል ዝግጁነት" አድናቆት ሳይሆን ክስ ይገር ስመጣ ነው። ሞት አይፈረንታችሁ እንደቡዲስቶች ቢንዚን እራሳችሁ ላይ አርከፍክፋችሁ እንድታቃጥሉ የሚያስደርግ አሳዛኝ የግለሰብ ባለወኔነት ሳይሆን ሕዝቦችን የሚያፋጅ ወኔ ሲሆን ደግሞ ከክስም አልፈው ወደመወንጀል እሻገራለሁ። ለዚህ ወንጀል መነሻ የሆነኝን ሞትን ለመቀበል ዝግጁ ከነበረ አብዮታዊነት የፖለቲካ ሞትን ለራሱ ብቻ ሳይሆን ሰዉ ለተባለ የማይመኝ ፈሪ ወደመሆን የለወጠኝን የግል ታሪኬን አወርቄህለሁ። አሁን ደግሞ ከ"አብዮታዊ ምሁርነት" ወደ ፖለቲካዊ "ኢንጤነት" ያደረሰኝን "ምሁራዊ ለዉጥ" ትንሽ ላብራራልሁ።

ለነገሩ እንግዲህ "ምሁር ተብሎ" አይደለሁ? ቀደም ሲል ለድርጊት መመሪያ አብዮታዊ ርዕዩት ዓለም ፍለጋ እንደሮጥኩ ሁሉ፣ ለዚህ "የግል ሽሽት" "ፍልስፍናዊ ሽፋን" ለመስጠት መሞከሪ አልቀረም። በዚህ ለመስዋእትነት ዝግጁ የመሆን ጉዳይ፣ በተለይ አምስት ዓመት የተሸናፊዎች ዩኒቨርሲቲ በሆነው እስር ቤት ቆይቼ ወደጀርመን አገር እንደገና ከተመለስኩ በኋላ ብዙ አንብቤአለሁ። ብዙ ክርክሮች ተከታትያለሁ። በመጀመሪያዉ የጀርመን ቆይታዬ ጊዜ የአሸናፊዎችን፣ የጀግኖችን ታሪክ ተስገብግቤ ያነበብኩትን ያህል፣ በአሁኑ ቆይታዬ ደግሞ የተሸናፊዎችን፣ "የፈሪዎችን" ታሪክ እነበብኩ፤ እያነበብኩም ነው። የሩሲያ፣ የቻይና ወዘተ አብዮቶች ታሪክ ከተሸናፊዎች አንፃር ሲነበብ ተራ የወንጀሎችና የወንጀለኞች ታሪክ ነው የሚሆነው። ለዚህም ምሳሌ ለመስጠት ያህል፣ በአሜሪካ ስታሊኒስቶች ስም የወጣውን "ታላቁ ሴራ" የሚለውን (በአግርኛ ተተርጉሞ ኩራዝ አሳታሚዎች አዉጥተዉታል)፤ ወይም 'የሩሲያ አብዮት ታሪክ' የተባለውን የስታሊን መጽሀፍ (እርሱ አጻፈው እንጂ አልጻፈውም፤ ሆኖም ግን የወጣው እንደ ስታሊን ስብስብ ሰራዎች ቅጽ 17 ነው!) ከአርተር ኮስትለር 'የቀትር ዉለግ' (Darkness at noon) ወይም ከማኔሽ ስፐርበር 'እንዲት ጠብታ እምባ ዉቲያናስ ስታርስ' (Wie eine Traene im Ozean) ከሚሉት መጽሀፍት ጋር ግወዳደር ይበቃል።

ሌኒን እንዳለው ሰንሰለት መጀመሪያ የሚበጠሰው የላላዉ ቀለበት ላይ ነው። እኔም ከዚህ በአብዮት ስም ወንጀል ካስቻለ ርዕዩት ዓለም ጋር ካቆራኘኝ ሰንሰለት እራሴን ለማላቀቅ ቀለበቱ የላላኝ በስታሊን በኩል ነበር።

ሌኒን ወደሥልጣን በሚያደርገው ሩጫ፣ ተቃዋሚ የደቀነበትን መሰናክል ሲዘል፤ እራሱ በተራው መሰናክል ሲያስቀምጥ፤ እንኳን ጠላት ወዳጅ ሳይነቃ አትጣጫ ሲለዉጥ "አፍ ስለሚያስከፍት" ቆም ብሎ "ይኸ ሰዉዬ ወዴት ለመድረስ ነዉ እንዲህ የሚርጠዉ" ብሎ ለመጠየቅም ፋታ አይሰጥም። (በነገራችን ላይ በዚህ የሥልጣን ሩጫ አሸነፍክ ተባለ እንጂ እንዳላሸነፈ ያወቀ የመጀመሪያዉ ሰዉ ሌኒን ነበር ለማለት ይቻላል። ከሌኒን "ስብስብ ሥራዎች ቅጽ 28" በኋላ ያሉት ጽሁፎቹ በጥንቃቄ ሲነበቡ፣ "ለዚህ ነበር እንዴ ይኸ ሁሉ ሩጫ" የሚል ይመስላል)። ግለሥ ቢሆን ቀን ቀን በሃረቢቶቹ ላይ የፈለገውን ሴራ ሲሸርብ ቢዉልም፣ ግታ ግታ ጋያዉን ይዞ "ልጆች እንግዲህ ደር ድንጋይ ብትታቀፍ እንቁላል ስላልሆነ ጫጩት አትፈለፍልም" የሚል ዲያሌክቲካዊ ተረት የሚያወራ ሽግግሌ ገበሪ ስለሚመስል ተረቱ ይጥግል። ስታሊንን ግን "ምሁራዊ ዉቃሲዬ" ከመጀመሪያዉም አልወደደዉም ነበር፤ በምን ሳበኝ ታድያ? ከጽንጻዉ ጽንጻዉ አይጥም፣ በቃሉ የሸመደዉን የሚተፋ ተራ የዲያቆን ሰበካ ነዉ የሚመስል። ከሀሳብ ሀሳብ የለዉ አንድና አንድ ሁለት ነዉ

የሚለውን ተራ ሂሳብ ካልኩለስ ያስተግረ ለማስመሰል የሚሞክር ግብዝ መሀይም ነው። የማርክስን 'የአይሁዶች ጥያቄ'፣ 'የጀርመን ርዕዮተ ዓለም' የመሳሰለ ዶሮ ወጥ በተመገበ አእምሮዬ የስታሊንን 'የሴኒኒዝም መሰረተ ሀሳቦች' ስበላ አሸርባሽርነቱ ላይታወቀኝ ቀርቶ አያዉቅም ነበር። ሆኖም፣ ይህን ምሁራዊ አይስቤነቱን ተጋኖ ይወራለት በነበረው ቁርጠኛነትና "ብረታዊ ዲሲፕሊን" ሸፈንኩለት። በገዛ ዳኝነቴ በታሪክ ካሜራ ፊት የሚወረወረው ተዋናይ እንጂ ለሰፊው ሕዝብ ልዕልና አይደለም የቆመው ብዬ ከፈረድኩበት ቢያንስ ግን ቋንቋው ይጥመኝ ከነበረው ከትርትስኪ ጋር ባላቸው ጠብ "በትዉልዱም በቋንቋውም ለሕዝብ ይቀርባል" ያልኩት ስታሊን ወገን ሆንኩ። እነቡካሪንን መግደሉ ምንም ተዉጦልኝ ባያዉቅም፤ (ሴኒን በኑዛዜው ላይ የፓርቲው ተወዳጅ አባል ሰላለውም ጭምር ነው የቡካሪን ሞት በተለይ የተሰማኝ)፤ ይህንንም ማእ 70 በመቶ ጥሩ ሰርቷል፣ 30 በመቶ መጥፎ ሰርቷል ባለው መሰረት "ለአብዮቱ ሲል ከሰፈቸው ሰላሳ በመቶ ስህተቶች" እንደ አንዱ ቆጠርኩለት። ረዥሙን ታሪክ አጭር ላድርገዉና፣ ከክሩስችሽ የሀያኛው ጉባኤ የስታሊን ማጋለጫ ዲስኩርም አልፈ፣ በዚህ ክፍለ ዘመን ከተፈጠሩ ዋነኛ ነፍሰገዳዮችና የታሪክ ወንጀለኞች መሀል ከሂትለር ቀጥሎ የሚመጣ አረመኔ ሰዉ አደረግሁት። በኢትዮጵያ አብዮት ዉስጥ የደረሰብን ሽንፈት ለስታሊን ወንጀሎች አይኔን ከፈተው። ከዚያ በፊት የላይብረሪ መደርደሪያ ያጣበቡ ቁጥር የለሽ መጽሀፎች ያልቻሉትን። መሸነፍ ብልህ ያደርጋል ይላል ጀርመን ሲተርት።

ድርም በታሪክ ዛሬም በኛ ዕድሜ የቀድሞ ስታሊኒስቶች ከሁለት "ድሀረ ስታሊንስትነት" መንገዶች አንዱን ይመርጣሉ። እንደነ አንድራ ግሉክስማን ከስታሊኒስትነት ወደ ራጋን አፈ ቀላጤነት የሚዞሩ አሉ። ወይንም ደግሞ እንደትሬፐር፣ አሥር ዓመት የስታሊን እስር ቤት እንኳ ከሳቪያሊስታዊ እምነት የማያዛንፋቸው፣ ፑላንዛ እንዳለው "ሶቪያሊዝም ወይ ዲሞክራሲያዊ ነዉ፤ ወይንም ደግሞ በፍጹም ሶቪያሊዝም አይደለም" ብለው ለተለየና በተለየ መንገድ ሊመጣ ለሚችል ሶቪያሊዝም እንደቆሙ የሚፀኑ አሉ።

አቶ ሐጎስ፣ እስካሁን ከምጥላቸው አንዳንድ አስተያየቶች የነግሱክስማን ዓይነት ፀረ ኮሙኒስት መንገድ እንዳልያዝኩ፣ አሁንም "ማርክሲስት ተብዬ" ዝንባሌዎች እንዳሉኝ ሳትገምት አትቀርም። ቢያንስ በተግርኳቸው ሁለት የትምህርት ዘርፎች (ኢኮኖሚክስና ሶሲዮሎጂ) ስለሕብረተ ሰቦች አሰራርና እንዲሁም ቅራኔዎች ከርሱ የተሻለ የሚያሳዉቅ ሰላላገኘሁ ነዉ። (በመጠኑም ሰላለፉት በተለይ ግን ሰላሉት የሕብረተ ሰብ ስርዓቶች ማለቴ ነዉ። ስለሚመጣዉ ማርክስም ክርስቶስም የሚያሳምኑኝ ነገር አይኖራቸውም። እነርሱም አያዉቁትምና። የዛሬ መቶ ዓመት የሰዉ ልጅ ምን ዓይነት የሕብረተ ሰብ ሥርዓት ዉስጥ እንደሚኖር ሊያዉቅ የሚችል ሰዉ የለም። በእርግጠኛነት የሚታወቅ ነገር ቢኖር የዛሬ መቶም ሁለት መቶም ዓመት ካላሺን ሰዉ እንደሚገድል ብቻ ነዉ።)

ማርክስ እንግዲህ የሶቪያሊዝም አባት ነዉ። ርዕዮተ ዓለማዊ ልጆቹ የፈፀሙትን ወንጀል በስታሊን ምሳሌነት ከላይ ጠቁሜአለሁ። እንዲሁም፣ የሰባዓመት ሶቪያሊዝም ታሪክ፣ የማእን ምሳሌ ትንሽ ላጣምና፤ ለሰፊው ሕዝብ ይሆናል ተብሎ የተሰራው ጫማ ሲጠብ ጊዜ ጫማዉን ከመጣል ይልቅ የሕዝቡን እግር እዚህ ጫማ ዉስጥ ለማስገባት እግሩን ሲገዝገዝ የኖረበት ስርዓት ነበር ባይሆኖለሁ። የተሞከረው ሶቪያሊዝም መጥፎ መሆን ግን የነበረዉንና ያለዉን ካፒታሊዝም ጥሩ አያደርገዉም። በሶቪያሊዝም ስም ወንጀል ስለተሰራ ካፒታሊዝም ባለፉት ብዙ ምዕተ ዓመታት ለሰዉ ዘር በሙሉ እድገትና ብልጽግና ነዉ ያመጣዉ ብዬ፣ ዛሬም ወደፊትም ማርኖ ወተት የሚፈስበት ስርዓት ይሆናል ብዬ ግመን አልችልም። አሜሪካ

በሺየትናም ጫካ ወስጥ ወሀ ሲያጠጣ እንዳልነበረ፣ በቅርቡም ለባገገናድ ሕፃናት ከአዉሮፕላን ከረጫ እንዳልወረወረላቸዉ የግዉቀዉ ነገር ነዉ። (እነዚህን መስመሮች በምጽፍበት ወቅት 'የኢትዮጵያ ድምክራሲ የክርስትና አባት' የሆነዉ ጆርጅ ቡሽ ከአፍሪካ በመጡ የእንጀራ ልጆቹ ላይ ምን እያደረሰ እንደሆነ እየሰግሁ ነዉ።)

ቸርችል በሀያ ዓመቱ ሶሺያሊስት ያልሆነ ሩህሩህ ልብ የለዉም፤ በአርባ ዓመቱም ሶሻሊስት ሆኖ የቆየ ደግሞ የሚያስብ እንኳ የለዉም ብሎ ቀልጾ ነበር ይባላል። እኔ ግን በአርባ ዓመቱም ግርክስን አስተማሪ ስታሊንን ወንጀለኛ አድርጌ ይህን እንዴት አስታርቀዋለሁ?

በመጀመሪያ ደረጃ እንድርያስ እኼቴ ከጥቂት ዓመታት በፊት ጽፎት ባነበብኩት ቆንጆ ጽሁፍ ወስጥ እንዳለዉ ሳይንሳዊዉን ትቶ ሳይንሳዊ ያልሆነ ሶሺያሊዝም ተከታይ በመሆን ነዉ። ይህም ሳይንሳዊ ያልሆነ ሶሻሊዝም በኋላ የሰፊዉን ሕዝብ እግር የሚያስቆርጥ ጫማ አያስነድፍም። የታሪክን አትጣጫ ግስያሃ ካላሺን ሳይሆን "መዘባረቂያ" እርሳስ ብቻ ነዉ የሚፈትድ። ዘባራቂዉ ባለእርሳስ ቢሳሳት በላኢስ ያጠፋል እንጂ ጣቱ ለመቀጣጫ ተብሎ አይቀነጠስም። ለተዉቆት፣ ለተበዘበዙ፣ እኩልነት ለተነፈጉ ተቆርቋሪነትን ያሳድጋል እንጂ አያስቀንስም። እነዚህን ካስቻለ ስርዓት የሚያስወጣ ይህ ነዉ የሚል በትረ ሙሴን ሆነ የስታሊንን ብትር የያዘ መሪ ግን አያስፈልገዉም። የባህል፣ የእዉቀትና የእዉነት ምንጭ የሆነና የጠግቸዉ ገብተዉ የሚያክሩበት ረገረግ እንጂ ካላሺን ለካላሺን የሚያፋዉ ወንዶች የሚፋለሙበት ጦር ሚዳ አይኖረዉም። ለቅዱስ ዓላማ እጥታለሁ፣ እገድላለሁ የሚሉ ጀግኖችን የሚጠረጥሩ፤ በምንም ምክንያት ለመጥትም ለመገደልም የማይፈልጉ፣ ለመኖር ብቻ ቁርጠኛ የሆኑ "ፈሪዎች" ሊከተሉት የሚችሉ ዓላማ ነዉ።

ሁለተኛዉ እርምጃ ደግሞ "ዓላማዉና ግቡ ቅዱስ እስከሆነ ድረስ እዚያ ለመድረስ የሚያገዝ ዘዴ ሁሉ፣ የራስን ሕይወት መስዋዕት ማድረግን ዉምር ቅዱስ ነዉ" የሚለዉን መርህ ግዉገዝ ነዉ። በአብዮት ስም ለተፈፀሙ ወንጀሎች ሁሉ መነሻ የሆነዉ ይህ መርህ ነዉ። እነርብስ፤ ምርጫና ፍርድ ቤት ሳይሆን "ታሪክን" ፍርድ እያሰጡ እርስ በርስ ተራ በተራ የተረፉረፉት፤ የዛሩን ነጋሲ አገዛዝ ሲታገሉ "የጥት ፍርድ ይወገድ" ይሉ የነበሩት እነሌኒን ቃላቸዉን አጥፈዉ በኋላ የስታሊንን ፍጅት ባስከተለዉ "አብዮታዊ ፍትህ" አማካይነት ተቃዋሚዎቻቸዉን ያጠፉት፤ ባገራችንም ኢሕአፓና መኢሊን "አመፃ" "ቀይ ሽብር" እያሉ ሲለካከቱ ዉሻ በከፈተዉ ጅብ ይገባል። እንዲሉ ለደርግ ፍጅት ፖለቲካዊና ርዕዩተ ዓለማዊ ንጣፍ የሰጡት በዚህ መርህ የተመሰረተ ታክቲክ ስለተከተሉ ነዉ። አቶ ሐጎስ አንተንም የዓላማ ቅዱስነት፣ የቅቡልነት፣ የወንድነት መለኪያ ምን ያህል ዓመታት ካላሺን አንገቶ ለመጥት ዝግጁ እንደተሆነ ነዉ የሚያስብልህ፤ ከ13 ዓመታት በፊት በግፍ የተገደለን ሰዉ ራሳ አስወጥቶ 'እየፎከረ ወይስ እየፈራ ጥተ' የሚል ሰብዓዊነት የጎደለዉ ጥያቄ የሚያስነሳህ፤ የባሰዉን ግን ኢትዮጵያ ወስጥ በሚያንሣብበዉ (ቢያንስ በደቡብ) የእርስ በርስ ጦርነት "ትዕግስታችን አልቋል" የሚል ደም መፋሰስን ብቻ የሚያስከትል ተከራ የሚያስፈክርህ ይኸዉ መርህ ነዉ። የዚህ መርህ ተከታይ ነህ ብዬ ከከሰሰኩህ፣ ይህን መርህ ለምን ጠምጄ እንደያዝኩት ደግሞ ትንሽ ላስረዳ።

አንተ እራስህ መመዘኛ አዉጥተህ፣ ወይንም የምታምናቸዉ ባወጡልህ መመዘኛ መሰረት አንድን ዓላማ ቅዱስ ነዉ ትላለህ። ለዚህም ዓላማ ለመጥት ዝግጁ ትሆናለህ። ያንተን ዓላማ የሚቃወመዉ ደግሞ እርኩስ ነዉ። ወደአንድ ቦታ ሲኬድ መንገድ ላይ ያጋጠመን እንቅፋት ግንሳት ያለ ነገር ነዉ። "ሁሉን እንደአመጣጡ የምትመልስ ጀግና" ስለሆንክ፤ ወደ

ቅዱስ ዓለማህ ስትገሰገስ ለመወደቅ ዝግጁ የሆነከዉን ያህል እንቅፋት ለማንሳትም ዝግጁ ትሆናለህ። ለቅዱስ ዓለማ የመሞት ግዴታ እንዳለብህ የምታምነዉን ያህል፣ ለእርኩስ ዓለማ የቆመን የመግደል መብት ለራስህ ትሰጣለህ። ወንጀሉ የሚጀመረዉ መግደል ላይ ሳይሆን ለመሞት ዝግጁ መሆን ላይ ነዉ። ለቅዱስ ዓለማ መሞት ቅዱስ ይሆንና እርኩስ የተባለን ዓለማ ተከታይ መግደል ወንጀል መሆኑ ይቀራል። ለመሞት ዝግጁ የሆነ ለመግደል ዝግጁ ይሆናል ማለት ነዉ። እየፎከረ የሚሞት እየዘፈነ ቢገድል ምን ይገርማል?

በዚህ ሕይወት በተረሳችበት ሁኔታ መግደል ወይንም መሞት የአጋጣሚ ጉዳይ ይሆናል። ልዩነቱ ልትሞት የምትችለዉ አንዴ ብቻ ሲሆን ብዙ ጊዜ መግደል መቻልህ ነዉ። ስለዚህም አንድ ሰዉ በመግደልና መቶ ሰዉ በመግደል መሀል ያለዉ ልዩነት የስታቲስቲክስ ብቻ ይሆናል። ሕይወት "ዲሞክራሲ ወይንም ሞት"፤ "የኢትዮጵያ አንድነት ወይንም ሞት"፤ "የኦሮሞ ሪፖብሊክ ወይንም ሞት" በሚሉ ሞት አምላኪ መፈክሮች ስር ትረገማለች። እርስዋን መወደድ ፈሪነት ይሆናል።

ከዚህ "ቅዱስ ዓለማ" ለመድረስ መግደል ወንጀል ካልሆነ መዋሸት፣ ታሪክ መጠምዘዝ የመሳሰሉትን ምን አላቸዉ? ይህ ቅዱስ ዓለማ የማያተበዉ ወንጀል አይኖርም። በእንግሊዝኛ "The end justifies the means" የሚለዉ ይህ መርህ በጀርመንኛ "ዓላማዉና ግቡ እዚያ መድረሻ ዘዴዎችን ሁሉ ይባርካል" የሚል መንፈስ ነዉ ያለዉ። ከሀይማኖት የተወሰደ መርህ ነዉ። ችግሩ እንግዲህ ሁሉም ዓላማህ ቅዱስ ነዉ የሚለዉ የየራሱ አምላክ ከዚያ መድረሻ ዘዴዎችን የሚባርክለት የየራሱ ካህን ይኖረዋል። ለቫሊዝም የሚባለዉ አምላክ በአቡነ ግርክስ በቄስ ሴኒን አማካይነት ተከታዮችን ለቅዱስ አምላካችሁ ይህን ያንን አድርጉ ብሎ ያዛቸዋል። በርሱም ስም የፈለጉትን ወንጀል ቢፈጽሙ በአቡነ ግርክስ 'ስብስብ ሥራዎች ቅጽ 14 ገጽ 212' መሰረት ሲታይ ዓላማዉ የተባረከ ያደርገዋል። አምላካቸዉ (ቅዱስ ዓላማቸዉ) የኢትዮጵያ አንድነት ከሆነ የፈለገዉን ወንጀል ቢሰሩ በአቡነ ሚኒሊክ ገድል ዘመነ 1888 መሰረት የተባረከ ነዉ። በኦሮሞ ነፃነት ስም የፈለገዉ ሰዉ ከወዲያም ከወዲህም ቢሞት አቡነ ገዳ የተባረከ ያደርጉታል።

አንደኛ ነገር የቡድህዉን አምላክ ከክርስቲያኑ አምላክ የበለጠ ቅዱስ የሚያደርገዉ ምክንያት እንደሌለ ሁሉ፤ የኦሮሞዉ ነፃነት አምላክ ከኢትዮጵያዉ አንድነት አምላክ የበለጠ ቅዱስ የሚሆንበት ምክንያት የለም። ሁሉም ለአማኞቹ "ቀናተኛ አምላክ ነኝ፣ ከኔ ሌላ ቅዱስ የለም" የሚል አምላክ ነዉ። የየእምነቱም ካህናት ወደየአምላካቸዉ የሚወስደዉን መንገድ የሚባርኩበት የየራሳቸዉ ወንጌሎች አላቸዉ።

ሁለተኛ ይህ የአማኞች ጠብ በዚህ አያቆምም። በአንድም አምላክ ስር የተሰበሰቡ ምዕመናን ቢሆኑ፣ ወደቅዱስ ዓለማ የሚሰደዉን ትክክለኛዉን መንገድ የያዝኩት እኔ ነኝ፤ ካህን እገሌ የባረከዉ አንተን ሳይሆን እኔን ነዉ የሚል ፍጅት ያነሳሉ። የጣልያን ሰራዊት ኢትዮጵያን እንዲወርባርከዉ የላኩት የሮማዉ ጳጳስና አቡነ ጴጥሮስም የክርስትና ሀይማኖት ተከታዮች ነበሩ። ኮሙኒስቱ ስታሊን ከሂትለር በብዙ እጅ የበለጠ ኮሙኒስቶች ፈጅቷል። ቅዱስ ሶቪየታዊዝም ወይንም ቅዱስ የአገር አንድነት ከተፎካካሪ ምዕመናኞቹዉ መሀል የትኛዉን እንደሚያበልጡ መናገር አይችሉም። ማሸነፍ ወደቅዱስነት የመቅረብ ምልክት አይደለም። ከሆነማ ከአቡነ ጴጥሮስ ይልቅ የሮማዉ ጳጳስ፣ ከነቡካሪን ይልቅ ስታሊን ወደቅዱስነት መቅረባቸዉ ነዉ።

ሌላዉ በቅዱስ ዓለማ ምክንያት በታሪክ የደረሰ ፍጅት ቅዱሱን ዓለማ ከደሀል፣ እኔ ነኝ ትክክለኛ ወራሽ ወዘተ በሚለዉ መሰረት ላይ የተካሄደዉ ነዉ። አሸናፊዎች የቅዱስ

ዓላማ ቀጣዮች አድርገው እራሳቸውን ያቀርባሉ። ተሸናፊዎች ደግሞ አሸናፊውን የተነሳገበት/የተነሳህበትን ዓላማ ከድተህል፣ ሌላ ዓላማ መከተል ጀምረህል ይሉታል። ከዚህ ሙግት አንፃር የኢትዮጵያን ሁኔታ ያየን እንደሆነ፣ እናንተ የአሰራሪዎች ፃጸቦች ኢሰብዓዊ የደርግና የኢሠፓ አገዛዝ የጣልን፣ ኢትዮጵያ ውስጥ ዲሞክራሲንና ፍትህን የማስፈን ቅዱስ ዓላማ የምንከተል ነን ትላላችሁ። ተቃዋሚዎቻችሁ ደግሞ የትግራይን ሕዝብ፣ ከአማራ የበላይነት ስር፣ ከደርግ እልቂት ነፃ ለማወጣት ያደረጋችሁት ትግል ቅዱስ ሊሆን ይችላል። ዛሬ ግን የትግራይን የበላይነት፣ የTPLFን ሥልጣን የማስፋፋት እርኩስ ዓላማ እየተከተላችሁ ነዉ፤ የአሁኑን እርኩስ ዓላማ በቀድሞው ቅዱስ ዓላማ መሸፈን የተለመደ ነዉ፤ ደርግም የተቃወሙትን ሁሉ የቀድሞው ፊዉዳል ስርዓት ተከታዮች ያደርጋቸዉ እንደነበረ ሁሉ እናንተም የተቃወማችሁን ሁሉ (አገሪቷ እፍኝ የማይሞሉ የደርግ ደጋፊዎች ብቻ እንዳሉባት እየታወቀ) የኢሠፓ ቅሪቶች ትላላችሁ ይሏችኋል።

የሆነዉ ሆኖ አቶ ሐጎስ፣ ቅዱስ ዓላማን ተከትሎ ለመሞት፤ እርኩስ ዓላማን የተከተለ ለመግደል ዝግጁ ሆኖ ዲሞክራሲን መገንባት አይቻልም። ተቃዋሚ የጠመንጃ ኃይል እስኪያደራጅ ድረስ በጉልበት መግዛት ብቻ ነዉ የሚቻል። ዛሬም አስተማሪዬ ነዉ ያልኩህ ማርክስ "ኃይል አዲስ ስርዓትን ያረገዘ ሕብረተሰብ የሚያገላግል አዋላጅ ነዉ" ብሎኝ ተቀብሮዉ ነበር። አሁን ግን የለም የኔታ፤ በኃይል አዋላጅነት የሚወለድ አዲስ ስርዓት ሁሉ ጭንጋፍ ነዉ የሚሆን እለዋለሁ። አቶ ሐጎስ፣ በዘለቄታዉ ሲታይ ካላሺን በተለያየ አምልኮ እየማሉ የበላይነታቸዉን የሚመሰርቱ ቡድኖችን ሥልጣን ላይ የሚያወጣ መሰላል እንጂ ሕዝብን ወደነፃነት ሰገነት የሚያስወጣ እርካብ ሊሆን አይችልም። መሞትንና መግደልን የሚያስችል የፖለቲካ ትግል እርኩስ ነዉ። ሞት የሌላ ሞት ጠሪ ጣዕረ ሞት እንጂ የአዲስ ሕይወት አብሳሪ መልአክ ሊሆን አይችልም። ሞት ይሙት!

ይህን በዚሁ ላቁምና አቶ ሐጎስ፣ አሁን ደግሞ ከግለሰብ ወደ ድርጅት፣ ከፖለቲካ ወደታሪክ እንሂድ።

3 ታሪክ የአሸናፊዎች ተረት እንዳይሆን

ታሪክ ሰዉ ታሪክ ነዉ ብሎ የተቀበለዉ ተረት ነዉ ይላል ሽልቴር። ከፈረንሳይ አብዮት በኋላ ቢጽፍኖር ምናልባት ብዙዉ ታሪክ አሸናፊዎች ተቀባይነት ያገኛል ብለዉ የሚተርኩት ተረት ነዉ ባለ ነበር።

ታሪክን የወቅቱ መድረክ ላይ በአሸናፊነት ከወጣ በኋላ የጀመረ ግስመስል በናንተ አልተጀመረም አቶ ሐጎስ። የዘመናዊዉ (ቢያንስ የአዉሮፓ) አዲስ ክፍለ ዘመን ከፋች የሚባለዉ የፈረንሳይ አብዮት የመጀመሪያ ዙር አሸናፊዎችን ከጉራቸዉ ብዛት አዲስ ታሪክ በነሱ እንደተጀመረ በማያሻግ ሁኔታ ለማብሰር ዓመቶችን እንድ ብለዉ መቁጠር ጀመሩ። ማርክስም የርሱ ርዕዩት ዓለም ተከታዮች አሸንፈዉ የኮሙኒስት ስርዐተ ማህበር ሲመሰርቱ "የሰዉ ልጅ ቅድመ ታሪኩ አክትሞ እዉነተኛ ታሪኩ ይጀምራል" ብሎ ነበር።

ወደአገራችንም ስንመለስ "ተርታዉ ሕዝብ" ሲንገላታ አይቶ እንዲመሩት እግዚአብሄር ቀብቶ ያነገሳቸዉ ሥዩመ እግዚአብሄር፤ መሪ አጥቶ ሲንገዋለል የነበረን ሕዝባዊ እንቅስቃሴ እንዲመራ ከታሪክ አደራ የተቀበለዉ "ጊዜያዊ ደርግ"፤ አሁን ደግሞ አቶ ሐጎስ ልጥቀስህና "ሕዝቡ ውስጥ ገብቶ ቅቡልነት በማግኘት መራራ መስዋእትነት ከፍሎ" ለሥልጣን የበቃዉ

ኢሕአዴግ በኢትዮጵያ አዲስ ታሪክ ጀምረናል ባዮች ናቸው። ለኃይለ ሥላሴ እግዚአብሔር፣ ለደርግ ታሪክ፣ ለመለስ ዜናዊ ሕዝብ አደራ ሲሰጣቸው ያየ ምስክር የለም። የተለመደው ታሪክን የአሸናፊ ገድል የሚያደርገው ብዕር የሚጽፈው ታሪክ ነው። ምስክርስ ቢጽፈው ኖሮ ኃይለ ሥላሴን "ሥዩመ ሸኩቻ"፤ መንግስቱን "ሥዩመ አጋጣሚ" መለሰንም "ሥዩመ ካላሺን" ከግለት ባላለፈም ነበር።

አቶ ሐጎስ፣ ይህ የምተቸው ጽሁፍህ የሚጠቁማቸውን ጉዳዮች ስንወስድ፣ TPLF የኢትዮጵያን የቅርብ ጊዜ ታሪክ በምተርነት ሲያንቀሳቅስ እንደነበር ልትነግረን ዳር ዳር እያልክ ነው። የዓይነአፋርነቱ ዘመን ሲያልፍ ፕሬዚዳንት መለስ በምን ዓይነት ልዩ ችሎታና ዘዴ ይህን የታሪክ መኪና በዚያ ጠመማዛ የሊግሊሞና የአላማማ መንገድ ሲያከንቱት እንደነበረ ይተረክልናል። ምን አለ በለኝ።

እንደተለመደውም የታሪክ አጻጻፍ ግሸነፍን የትክክለኛነት፣ የጀግንነት ግረጋገጫ፤ መሸነፍን የሰህተተኛነትና የፈሪነት ዉጤት ለማድረግ ትሞክራለህ። የመኢሶን መሪ "መቃብር አፋፍ ላይም ደርግን ተለግምጦ ለመትረፍ የሚሞክር አልባሌ። በአንፃሩ የTPLF አባል "ለጠላቱ ሀቁን እየተናገረ የሚሞት ጀግና" መሆኑ ነው። መኢሶን ከሕዝቡ ጀርባ በቤተ መንግስት ሸኩቻ በአጃራጭ ሥልጣን ላይ ለመዉጣት የተዘጋጀ የሕዝብ አራጆች ጥርቃሮ። እናንተ ደግሞ ለሕዝብ መስዋዕት ለመሆን ቆርጦ በመነሳት በቅቡልነት ለሕዝብ ሥልጣን የዉበጣችሁ የሕዝብ ወገኖች። እነኚህ ስለተሸነፉ የፖለቲካ ሕይወታቸውን ሙሉ "ተግሪና ምሁር ከገበሬዉና ከሰራተኛዉ ጋር ተዋህድ፣ ከነርሱ ተግር፣ መልሰህም አስተምራቸዉ፤ አብረህም በመሰለፍ አዲሲቷን ኢትዮጵያ መስርት" በሚል ተደራጅተዉ ለማደራጀት ቢጥሩም "ለቤተመንግስት ሸኩቻ" ብቻ የኖሩ ፈሪዎች ይሆናሉ።

ለዛሬ የፖለቲካ ዓላማ ሲል የትላንት አካሄዱን ለማስተካከል ለሚነሳ የአቶ ሐጎስ ዓይነት አሸናፊ ታሪክ መጻፍ የካላሺን ምላጭ የመሳብ ያህል ተላል ነው። በተቻለዉ ገለልተኛ ሆኖ ወጣ ገባና ጠመዝማዛ መንገዱ ጥሎ ያለፈዉን ፈር ለመመርመር ለሚነሳ ግን በጣም አስቸጋሪ ነው። ታሪክ መጻፍን አስቸጋሪ ከሚያደርጉት ምክንያቶች አንዱ ታሪክ በየወቅቱ የተለያዩ ትዉልዶችን፣ የተለያዩ ዓላማዎችን የሚከተሉ፣ የተለያዩ ጥቅም፣ ሕልም፣ ትዝታ የነበራቸዉን ግለሰቦች፣ ቡድኖች፣ መደቦች ይዞ የሚፈስ የማያቋርጥ ወንዝ እንጂ እየተመላለሱ በባልዲ እየጠለቁ ይዘቱን መመርመር የሚቻል የተኛ ዉሀ ባለመሆኑ ነው። እኔ ካንተ የበለጥኩ ጀግና ስለሆንኩ፣ የኔ ዓላማ ካንተ ዓላማ የበለጠ ቅዱስ ስለሆነ፣ ባገራችን ከዚህ ዘመን እስከዚህ ዘመን የፈሰሰዉን የታሪክ ወንዝ ዓይነተኛ የሚያደርገዉ የኔ ገድል ነዉ ግለት አይቻልም። ለምሳሌ አቶ ሐጎስ እኔና አንተን እንዉሰድ። የርዕስ ብሄራችሁ እኩያ ከሆንክ እኔ በአራት ኪሎ አደባባይ በሰፊዉ ሕዝብ ስም ከዝቂት ሺህ የእድሜ እኩዮቼ ጋር የኃይለ ሥላሴን መንግስት በድንጋይ ፡ሳርበደብድ፡ አንተ እንደብዙ የእድሜ እኩዮችህ ጢብጢብ ትጫወት ነበር። ህያ ዓመታት ያህል ቆይተን ወደታሪክ መድረክ ብንመለስ ደግሞ፣ አንተ በአሲምባ ተራራ ደርግን በጥይት ስታርበደብድ፣ እኔ እንደብዙዉ ሚሊዮን የኢትዮጵያ ሕዝብ ሁሉ፣ ቀን በቀን ለእለት ጉርሴ እየሸቀልኩ ከግል ሕይወቴ ችግሮች ጋር እተናነት ነበር። (እዚህ ላይ የሸቀላዉ ዓይነት አስር አርቶ የሚበሉትን ለማምረት ደፋ ቀና ሲሉ መዋል ይሁን "በገበሬ ሕብረተሰብ ዉስጥ የግጭት ምክንያቶች" በሚል ርዕስ ዩኒቨርሲቲ ሲሚናር መስጠት፤ ግለት ለምፈልገዉ ልዩነት አያመጣም። የምንተናነቃቸዉ ችግሮችም ቢለያዩ እንደዚሁ)። እንግዲህ በሁለቱ ወቅቶች የኢትዮጵያ ሕዝቦች ታሪክ የሚባለዉ የግንኛችን ታሪክ ነዉ? የኢትዮጵያ ታሪክ ሲጻፍ ለየትኛዉ መቶ ገጽ ለየትኛዉ አስር መስመር ይሰጣል? አሸናፊዉ ለራሱ ሺህ ገጽ አዉሎ

ለተሸናፊ ለሰድብ ያህል አስር ገጽ ቢተርፈው ነው። ተሸናፊው ስለአሸናፊው ግፍች አስር ገጽ መድቦ ስለራሱ እርሮ መቶ ገጽ ይቸክችካል። "ነባሪዊ" የተባለ የአንድ ሕዝብ ታሪክ ለመጻፍ በጣም አስቸጋሪ ነው።

ምናልባት በዉል የሚታወቅና እንደዚህ ተናረ ሊባል የሚችል የግለሰቦችና እስከተወሰነም ደረጃ የአንድ ወጥ ድርጅቶች ታሪክ ስለሆነ እርሱን መጻፍ ትንሽ ይቀል ይሆናል። ከነዚህ ግለሰቦች ወይንም ድርጅቶች መሀል አንዳንዶቹ የታሪክ ወንዝ አትጣጫ ሲለዉጥ ሕብረተሰባቸው ያለበትን መርከብ ይቀዝቱ የነበሩ መሪዎች ይሆኑና የነሱ ታሪክ ከራሳቸው አልፎ ስላለቱበት የታሪክ ወትት ግዕዝ፣ ስለወከሏቸው መደቦች አፈጣጠርና እድገት ብዙ ፍንጭ ሊሰጥ ይችላል። የነሱ ታሪክ ለወትቱ፣ ለመደቡ የተወሰነ ተወካይነት ሊናረዉ ይችላል። ከአፄ ቴዎድሮስ እስከ ኃይለ ሰላሴ ያሉትን የኢትዮጵያ ነገሥታት በዚህ ዓይን ማየት ይቻላል።

ዳሩ ግን የዚህ ዓይነት "ተወካይነት" ሊናራቸው የሚችልም መሪዎችና ድርጅቶች ታሪክ አወጻሾች እጅ ገብቶ ይዉግለቅና እንኳን የሕዝብንና የአገርን የሚመለከታቸውን ግለሰቦችና ድርጅቶች ሕይወት ማሳየት የማይችል ይሆናል። (ወይንም በአስቂኝ መልኩ የዛሬ ሰላሳ ዓመት ማተሚያ ቤት ገብቶ እስካሁን መዉጣት እንዳቃተዉ የቻይና ኮሙኒስት ፓርቲ ታሪክ ይሆናል። እዚያዉ ማተሚያ ቤት ሆኖ፣ እገሌ አጥፍቶ እንጂ አልፎቶ ስለማያዉቅ ከመጽሀፉ ዉስጥ ይዉጣ ሲባል፣ ትላንት ተሰራንጣሪ ተብሎ የተወገዘዉ መልሶ እራሱ አፈናጣሪ ሲሆን ከሰርዝ ድልዝ ብዛት ነዉ መሰለኝ እስካሁን አፈሴላዊ የሆነ የቻይና ኮሙኒስት ፓርቲ ታሪክ አልወጣም።)

በሌላ በኩል ደግሞ መሪ የተባለ ሁሉ አገዛዙ የግድ "ታሪካዊነት" አለዉ ግለት አይደለም። የታሪክን ወትት ወይንም የመደብን ጥቅም ሳይሆን "አንድ እራሳቸውን" ወክለዉ፤ "የታሪክን ሕግ" ተከትለዉ ሳይሆን የታሪክን ትርጉም ተጠቅመዉ በጀብደኝነት፤ ወይንም የወትቱ "የታሪክ ሰዉ አልባነት" አሳክቶላቸዉ በሉተሪ ስልጣን ላይ የሚወጡ መሪዎችም አሉ። ለኔ መንግስቱና መለስ እንደዚህ ዓይነት ሉተሪ አሸናፊዎች ናቸዉ።

መንግስቱ ኃይለማርያም የሚቀዝቁትን መርከብ እንኳን በታሪክ አትጣጫ ወደፊት ሊያራምዱት ቀርቶ ካገኘዉ ጋር ሁሉ እያላተመ ዉልቅልጽን ነዉ ያወጣት። በሆነ መደብ ጥቅም ሕብረተሰቡን ሊያደራጅ ቀርቶ የመጣበትን የወታደር ክፍል እንኳን በናንተ ሰርሳገብነት በሚያስጠረጥረዉ ሁኔታ በዉዘና አተራምሶ ሲሸነፍ ለዕለት ጉርሱ የምትሆነዉን ይዞ ዚምባብዌዉ ገባ። ባለቱት አስራ አምስት ዓመታት ሲሞከር የነበረዉ የዚህን ሰዉዬ ታሪክና ድርጊት የኢትዮጵያ ሕዝብ ታሪክ አንቀሳቃሽ ሞተር አድርጎ ለማትረብ ነበር። ይህን በስልጣኑ ያዉበዉበ ቁማርተኛ።

ቁማርተኛ ሁሉ በገንዘቡ የሚያዉበዉበ አይደለም። በሉተሪ በሚያገኘዉ ገንዘብ በሚገባ ተጠቅሞ ለወጻጅ ለዘመድ የሚተርፍም ቁማር በላተኛ አለ። መለስ ዜናዊ የትኛዉ ዓይነት (የሥልጣን) ቁማርተኛ እንደሚሆን ገና አልለየለት ይሆናል። እርሱ ለራሱ ምን ዓይነት ሰዉ እንደሆነ አላዉቅም። አቶ ሐጎስ፣ እንዳንተ ዓይነት በቂም በቀል ሰክሮ ዉሀ ሲሉት እሳት የሚሰጥ የባቢሉን ገንበኛ ይዞ ግን ወገኑን ለቅም ነገር የሚያበቃ ቁማርተኛ ይሆናል ብዬ ለመጠበቅ ያስቸግረኛል።

የዘመናችን የታሪክ ሰዉ አልባነት በአገር መሪዎች ደረጃ ብቻ የተወሰነ አይደለም። የትዉልዳቸዉን የተወሰነ ክፍል ዓላማዎችና ሕልሞች ከስማቸዉ ጋር ያያያዙትን እነኚህ ራዳን፣ እነ ብርሀነ መስቀል ረዳን መንግስቱ ኃይለማርያም ስለፈጸሙ፣ ለታሪክ የግርጌ

ማስታወሻ የማንበቃ የነበርነዉ እንደኔ ዓይነቱ ለታሪክ ነጋሪነት ቀርተናል። እንግዲህ፣ ከኢትዮጵያና ከፖለቲካ ጋር በቀጥታ የማይገናኘዉ መደበኛ ሥራዬ ፋታ ሲሰጠኝ፣ "ከግል ታሪኬ የማስታወሻ ደብተር" በሚል አንዲት ነገር እጽፍ ይሆናል። የማዘጋጀትም ጽሁፍ የታሪክ ጽሁፍ ሳትሆን፣ ግፋ ቢል ለታሪክ ጸሀፊዎች አነስተኛ ጥሪ ዕቃ ብትሆን ነዉ። ይህን ዘመን ማጥናት ለሚፈልጉ ልቤንና አንገሌን ከፍቼ ለማሳየት ያህል ነዉ። በግሌ ስለመሊሶን፣ ስለኢትዮጵያ አብዮት፣ ስለራሴ ርዕዩት ዓለማዊና ፖለቲካዊ ተሳትፎ ላወራ የምችለዉን ያህል በዚህ ታሪኬ ዉስጥ በሰፊዉ እመለስበታለሁ። ለአሁኑ አቶ ሐጎስ ስለአነሳህቸዉ ሁለት ሶስት ክሶች አጠቃላይና አጫጭር አስተያየቶች ከመሰንዘር አላልፍም።

4 መሊሶን ላይ ሰላሌህ ክሶች አንፃንድ አስተያየቶች

እዚህ ላይ የመሊሶንን ትክክለኛ ታሪክ በማብራራት ከክስ ነፃ ላደርገዉ ለመዋከር አልተነሳሁም። ድርጅቱን በተለይ በሚመለከተዉ በኩል፣ ስለድርጅቱ ታሪክ ከኔ የተሻለ የሚያዉቁት፣ ከመስራች አባሎቹ በሕይወት የተረፉት በቅርቡ ይጽፋታል ብዬ ተስፋ አደርጋለሁ። ስለድርጅቱና ስለኢትዮጵያ አብዮት ግንኙነት ገና ብዙ የሚያነታርኩ ክርክሮች መካሄድ ይኖርባቸዋል። ገና ያልሰከነ የታሪክ ወቅት ይቅርና በጣም ወደኋላ ርቀዉ ስለሚገኙትም ወቅቶች ብዙ ጉዳይ ላይ ስምምነት መድረስ አይቻልም። ሆኖም፣ ለዛሬ ትምህርት ሰጭ በሆነ መንገድ እስከተካሄደ ድረስ እንደዚህ ዓይነቱ ክርክር በጣም ጥሩ ነዉ።

አቶ ሐጎስ፣ከላይ ያልኩህን ሀቅ ልድገምልህና መሸነፍ የሰህተተኛነት ምልክት፣ ማሸነፍ ደግሞ የትክክለኛነት ማረጋገጫ አይደለም። የድርጅቶችንም ታሪክ በምናይበት ወቅት፣ በርግጥ እያንፃንጹ ድርጅት ለራሱ ጥንካሬና ድካም፣ ለድሉና ለዉድቀቱ የራሱ አስተዋጽኦ አለዉ። የድርጅቶችን የድልና የዉድቀት ታሪክ በሚገባ ለማጤን ግን፣ ከድርጅቶቹ አልፎ የወጡበትን ሕብረተሰብ ግንኙነቶችና ቅራኔዎች መመርመር፣ የድርጅቶቹን ታሪክ ሕብረተሰቡ ዉስጥ ከሚካሄደዉ የለዉጥ ሂደት ጋር ማገናዘብ ያስፈልጋል። እኛ ጀግኖች ስለነበርን አሸነፍን፣ሌሎች ፈሪዎች ስለነበሩ ተሸነፉ የሚለዉ ሌላ የደስታ ምንጭ ለነጠፈበት መደሰቻ ይሆን እንደሆን እንጂ የአንድን አገር፣ የአንድን ትዉልድ ትራጀዲ ለመመርመር ለሚፈልግ በቂ አይሆንም። እኔ እንደማምነዉ የናንተን ድል ሆነ የመሊሶንንና የኢሕአፖን ዉድቀት፣በጠቅላላዉ የኢትዮጵያን አብዮት ያለፉትን መቶ ያህል ዓመታት የኢትዮጵያን ታሪክ ዓይነተኛ ከሚያደርጉት ሁለት ሂደቶች ጋር አያይዞ ማጥናት ያስፈልጋል። እነዚህም ሂደቶች የሚከተሉት ናቸዉ።

አንደኛ፡ከተለያዩ ዉጥንቅጣቸዉ ከወጣ ብሄረሰቦች አንድ ወጥ አገር ለመመስረት የተጀመረዉ ሂደት፣ ይህ ሂደት ያስከተላቸዉ ለዉጦችና ቅራኔዎች፤ የዚህም ሂደት ቢያንስ በተጀመረ መልኩ መከሸፍ፤

ሁለተኛ፡ ከዚህ አንድ ወጥ አገር ለመፍጠር ከተጀመረዉ ሂደት ጋር ተጣምሮ የተካሄደዉ "ኢትዮጵያን ዘመናዊ የማድረግ ሂደት"፤ ይህ ሂደት ያስከተላቸዉ ለዉጦችና ቅራኔዎች፣ የዚህም ሂደት አርጌዉን ማበሰበስ እንጂ አዲሱን ማለምለም አለመቻል፤

እነዚህን ነጥቦች ለማብራራት ብዋክር ይህንን እየረዘመ ያስቸገረኝን ደብዳቤ

የበለጠውን ግለቂያ ያሳጣብኛል። ልጽፍ በማትደግፈው የብሄረሰቦች ጉዳይ እመለስባቸዋለሁ፤ ለአሁኑ ያህል ምን ግለቂ እንደሆነ እንዲታወቅ ያህል ብቻ ሁለት አስተያየቶችና ከነርሱ የሚከተሉ ሁለት መደምደሚያዎች ጠቀስ አድርጌ አልፋለሁ።

በኔ ግምት፡ ባንድ ወገን ያለፉትን ህያዊ ዓመታት የኢትዮጵያ የፖለቲካ መድረክ "የረቡ መደቦች" ሳይሆኑ በአመዛኝ የተግራዎችና የወታደሮች መፈንጫ ያደረገው፡ እስካሁንም "ሲቪል ሕብረተሰብ" (በግራምቪ ትርጉሙ) ለመመስረት ያልተቻለው፡ ለወደፊቱም አስቸጋሪ የሚሆነው በነዚህ ሁለት ሂደቶች መካከል ምክንያት ነው። በሌላ በኩል ደግሞ፡ ካለፉት ህያዊ ዓመታት ትርምስና እልቂት የብሄረሰቦች ንቅናቄዎች (EPLF እና TPLF) አሸናፊ ሆነው የወጡት በዚህ ምክንያት ነው። ከዚህም በመነሳት የሚከተሉት ሁለት መደምደሚያዎች ላይ ደርሻለሁ።

አንደኛ፡ የኔ ትዕዛድ አባሎች በዚህ ኢትዮጵያን ዘመናዊ የማድረግ ሂደት ውስጥ ሶስትና አራት ፋብሪካዎች አይተን፡ ካፒታሊዝም እያደገ ነው፤ በደንብ እንዳያድግ ግን እንቅፋቶች ይዘዉታል ብለን እነዚህን እንቅፋቶች በሳሻሊዝም ለማስወገድ ስንርጥ ነው ባፍጢማችን የተደፋነው። ለነገሩ ማርክስ በዘመኑ ጳላቀር የነበረችውን ጀርመንን አስመልክቶ "የሚያስቃየን የካፒታሊዝም ግደግ ብቻ ሳይሆን በሚገባ አለማደጉም ጭምር ነው" ባለው መሰረት ለዚህ ሥቃይ መፍትሄ ፍለጋ ነበር። ማርክስ እንኳ "የሕብረተሰብን የምጥ ስቃይ መቀነስ እንጂ የእርግዝና ዘመን ማሳጠር አይቻልም" ብሎም አስተምሮ ነበር። አሻሻሉት የተባሉት እነሌኒንና እነማእናቸው አጣድፈውን አገራችንን ያሳረዝነውን ሶሻሊዝም ዉለጂ ስንላት ከነካፒታሊዝም ያስወረዳት። የሆነው ሆኖ ከዚህ ሁሉ የዛሬ መደምደሚያዬ፤ አገራችንን ከድህነት ማዉጣት ከተፈለገ የሶሻሊዝም ህልም ብቻ ሳይሆን የካፒታሊዝምም ተስፋ መቀበር አለበት።

ሁለተኛ፡ ኢትዮጵያ የብሄረሰቦች እስር ቤት እንደነበረች ተቀብላችሁ ለ"አንድነት በእኩልነት" ቆመናል የምትሉትም ብትሆኑ፡ በመጠኑም ቢሆን "የብሄረሰቦች ማቅለጫ" የሆነችውን፡ ዲባባዎች ደበበ፡ ጦናዎች ጠና የሆኑባትን፡ "ጉፁህ ጠቢያኖች" የሚበዙባትን አዲስ አበባን እያየችሁ፤ አገራችን የታጠረችበት መቶ ዓመት የማይሞላው ካብ ሲሚንቶዉ አልይዝ ብሎ ሲሰነጣጠቅ እያየን፡ ጥቂት ተንኮለኞች በመደሻ ሊያፈርሱት የሚጥሩት፡ በራሱ ግን የሶስት ሺህ ዓመታት ማዕበል የተቋቋመ ጽኑ አጥር አድርጋችሁ የመዉሰድ ስህተት እየፈጸማችሁ ነው። ኢትዮጵያን ከመበታተን ልናድናት የምንችለው ያልነበረን አንድነት ለመመለስ በመነሳት ሳይሆን የሌለን አዲስ አንድነት ለመመስረት በመታገል ነው። እኔ የሐንስ ሳያገባድዱት ቀርተው ሚኒሊክ ያጠናቀቁት የግንብ አጥር በየቦታዉ መሰንጠት ሲጀምር፡ አጼ የሐንስ ተመልሰው መጥተው ሲያድሱት ቢሞክሩ፡ ሌላ መቶ ዓመት ይቅርና እስር ዓመት መያዙንም እንጂ። ሌላ፡ ለ21ኛዉ ክፍለ ዘመን የሚሆን በአጥንት የማይማገር በደም የማይለሰን አዲስ የግንብ አጥር መሰራት ነው የሚበጅ። የብሄረሰቦች ጥያቄ ካላሸናዊ "መፍትሄ" እያገኘ እንዳይሄድ አስተዋጽኦ ለማድረግ ይህን ህቅ መቀበል ያለባችሁ ይመስለኛል። (ሌላዉ አስተዋጽኦ ደግሞ፡ ስለአሮሞ ብሄረሰብ ጭቆና ሲነገራቸው ስለአማራ ገበሬ ድህነት ማዉራት ለሚጀምሩት ወንድሞቻችንና እህቶቻችን ስለብሄረሰብ ጭቆና ምንነት የማስረዳት ኃላፊነት መዉሰዱ ነው። የአባት ወይም የአያታችን ስም በ'ሳ' ለሚያልቀዉ ይህን

ማስረዳቱ አስቸጋሪ እየሆነ መጥቷል፤ የእንዳንዱ የኢትዮጵያ ፍቅር ከፍተኛ ከመሆኑ የተነሳ አቅፋለሁ ብሎ አንቆ እንደሚገኛል ስለማይታወቀው በጥርጣሬ ዓይን ነው የሚያየን።)

አቶ ሐጎስ፡ ይህንን እኔም በአመኘዛኝ ጥያቄ እንጂ መልስ ያላገኘሁለት ውስብስብ ጉድይ እዚሁ ላይ ላቁምና ወዳንተና መኢሶን ላይ ወደሰነዘርካቸው ክሶች ልመለስ። ካላሸፈ ነች እንጂ አቶ ሐጎስ በብዕርስ የማትጎዳ እንዲያዉም የምታመች ባላጋራ ነህ። እዘርራለሁ ብለህ የምትሰደዉ የብዕር ቡጢ የኮረኮርከዉን ያህል ነዉ የሚያስቅ። ለምሳሌ በጽሁፍህ ላይ ረዥም ቦታ የሰጠኸዉን ኃይሌ ስለሆኑ ወታደሮች የሰጠዉን ቃል እንወሰድ።

(እንደማስታወሰዉ፡ ይህን ያገኘኸዉ ኃይሌ መጀመሪያ የሰጠዉ ቃል ዉስጥ ሳይሆን፡ ትንሽ ቆይቶ የመኢሶን መዝገቦች ዉስጥ ከተገኘ ማስታወሻ ተነስተዉ ኃይሌ ስለዚህ ጉድይ የሚያዉቀዉ ነገር እንዳለ ጠይቀዉት የሰጠዉ መልስ ዉስጥ ነዉ። ያቀረብከዉ የመኢሶንን ወታደሩ ዉስጥ የመግባት ጉጉት፡ (ስለዚህም በአጃራጭ ስልጣን የመያዝ እቅድ) ለማጋለጥ ነዉ። ኃይሌ መልስ ዉስጥ ግን ኩዴታ አንፈልገም፡ ለአብዮቱ መሰራት ከፈለጉ በየሄዱበት ሁሉ በሕዝቡና በሰራዊቱ መሀል አንድነት ይመስርቱ አልናቸዉ ነዉ የሚል። መኢሶን ከደርግ ጋር ስልጣን ተቀራምቶ ለመግዛት መነሳቱን ለማጋለጥ የኃይሌን ቃል ትጠቅሳለህ። የኃይሌ መልስ ዉስጥ ግን፡ ደርግ የፖሊት ቢሮ ስሩልንና ስልጣን ተጋሩ ሲላቸዉ፡ በኢትዮጵያ ተዉባጭ ሁኔታ አንድ ፓርቲ ግጃጃም ትክክል ስላልመሰለን፡ መጀመሪያ ዲሞክራቲክ መብቶች ተፈቅደዉ ተራግጾች ሁሉ እንዲደራጁ ግንዝ ነዉ አልን የሚል ነዉ የሚነበብ።

አንድ ትልቅ የተፈፀመ የመኢሶን ወንጀል፡ "ግብዙ መኢሶን ለመፈርጠጥ በሚዘጋጅበት ወቅት" ከTPLF የቀረበለትን የአጃም ማብራሪያ ጥያቄ በቀላሉ ተመለከተዉ የሚል ነዉ። ኃይሌ ቃል ዉስጥ ለተነሱት ጥያቄዎች የመኢሶን ስም ሳይነሳ መልስ እንዲሰጥ መወሰኑ ተጠቅሷል። ከዚህ የበለጠ ለመጀመሪያ ግንኙነት ምን መደረግ ነበረበት? በሕጋዊ መድረክ ላይ ከመንግስት ጋር የሚሰራ ድርጅት በመንግስት ላይ ጠመንሻ ካነሳ ድርጅት ጋር በጽሁፍ ለመገናኘት ከፍተኛ ጥንቃቄ ግድረግ እንዳለበት ግልጽ ይመስለኛል። ይህ ከስህ ከድሮ የመጽሀፍ ቅዱስ ንባቤ አንድ ታሪክ ትዝ አሰኘኝ። እምዬ ግርያም ክርስቶስን አርገዛ ሳለች፡ የነግርያም መቅደላዊት ጽንሰ ሳይቀር በመለኮት እርዳታ የእግዚአብሄር ልጅ መፀነስዋን አዉቀዉ ለክርስቶስ ገና እናቱ ሆድ ዉስጥ እያለ ሰገዱለት ይላል። አቶ ሐጎስ፡ የያኔዉ የመኢሶን አመራር መልስ ካነሰብህ፡ በትግራይ ተራሮች ዉስጥ ኢትዮጵያን የሚያድን ድርጅት ተፀንዷልና ሂዱ ሰገዱለት የሚል መለኮታዊ ራእይ ገና አልታየዉ ስለነበረ ነዉ ትግራይ ድረስ መጥቶ ለናንተ ያለመሰገድ ስህተት የፈፀመዉና ይቅርታ አድርግለት።

አቶ ሐጎስ፡ እንደዚህ ዓይነቶቹን ማጋለጫዎች እስቲ ዉምርልን። ለምሳሌ ያህል፡ ከደርግ የወረሰከዉ መዝገብ ዉስጥ፡ ኃይሌ ቃሉን ሰጥቶ ከዉረሰ በኋላ፡ መርማሪዉ ስለኤርትራ ያለህን አጃም ጻፍና ስጠኝ ብሎት የጻፈለት ጽሁፍ ሳይኖር አይቀርም። እስቲ አትምና ኃይሌን አጋልጥበት። ዶክተር በረከት የሚባል ለስሙ የሕግ ምሁር የጻፈዉ መጽሀፍ ዉስጥ፡ መኢሶኖች ሚሊሽያ አሰልፈዉ ኩዴታ ሊያደርጉ ሲሞክሩ ተነትቶባቸዉ ተሰወሩ ይላል። ሲወራ ሰማሁ ሳይሆን በርግጠኝነት። እስቲ መዛግብቱን ስጠዉና አንዲት ማረጋገጫ አገኝቶ ያጋልጠን። እንተም አቶ ሐጎስ፡ ከነዚህ መዛግብት ዉስጥ "ዉጋጋን" የሚል የመኢሶን የዉስጥ ጋዜጣ ሳታገኝ አልቀረህም። እስቲ ለምሳሌ ከደርግ ጋር እንሰራ አንሰራ የሚለዉ የዉስጥ ክርክር የተካሄደበትን አትምና መኢሶን በቤተ መንግስት ሽኩቻ በአጃራጭ ዙፋን ላይ

ቂጥ ለማለት የተነሳ ድርጅት መሆኑን አጋልጥበት። አትመህ እንድታጋልጠን የምለምንህን ያህል፣ ይህን ሕዝብ አረዶ የምትለውን ድርጅት ሲታረድ የቀረበ ያህል የዋህነቱን ያረጋግጣሉም ብለህ እንዳታጠፋቸው እግጸንሀለሁ።

የጽሁፍህ ማሳረጊያ የክስህ ማያያዣ ሀረጎች የሚቋጠሩበት ቦታ ነው። ስለዚህም በሰፊው ልጥቀሰውና አስተያየቴን ልስጥበት።

"ከ1969 ዓ.ም ጀምሮ ደርግ መኢሶን ላይ ፊቱን አዞረበት። ያኔ ታዲያ መኢሶን ምን ይዋጠዉ? ወደ ሕዝቡ እንዳሄድ ሲያርደው ነው የከረመ። እንደተለከረ ዉሻ ሲባዝን ከርሞ እምጥ ይግባ ስምጥ ሳይታወቅ ደርግ ሲፈረጥጥ ብቅ አለ። ከወደዋሺንግተን 'ኢዲታት' የተሰኘ መለመኛ ስልቻዉን አስፍቶ 'የሥልጣን ነገር አትርሱኝ ጌቶቼ' ይላል አሁንም። መንግስቱ ጌታቸው ይርዳቸው፣ እርሱ ይስጣቸው እንጂ የኢትዮጵያ ሕዝብ እንደሆነ ያረጱ ያሳረጱትን መቼ ይዘነጋቸዋል?"

ስልቻዉ መለመኛ፣ የሚለመነው ደግሞ ስልጣን፣ተለግኞቹ መንግስቱ፣አሜሪካና የኢትዮጵያ ሕዝብ መሆናቸው ነው። መንግስቱ የሚሰጠው ስልጣን ስለሌለው እናስወጣው። የዋሺንግተንም ጌታ በመምሪያ ሀላፊዉ አግካይነት የግንን ስልቻ በስልጣን እንደሞላለግወት ለንደን ስብሰባ ላይ መገኘት አያስፈልገንም። የኢትዮጵያ ሕዝብ ይቀራል። ደርግም የዉፊዉፋቸው ጓደኞቹን ገበሬ ፈጃቸው ብሎ ነበር ያስወራው። አንተም እንግዲህ መኢሶን ሕዝብ ሲያርድ ስለኖረ ሕዝቡ አልተቀበለውም ነው የምትለው። ለዚህ ያለኝ ምኞታዊ መልስ፣ እስቲ ካላሺንግተን ቁጭ አድርግና የአቃቂ ወዛደር፣ የአርሲ፣የኢሉባቦር፣ የወለጋ፣ የሲዳሞ ጭሰኛ እኔን በመኢሶንነቱ አርዶኛል ብሎ ሲተፋኝ አንተን ነፃ አዉጭሮ ብሎ ዘሎ ሲያቅፍህ እንደ የሚል ይሆናል።

አቶ ሐጎስ፣ በትግራይ ብቻ አይደለም "ትግል" የነበረው። መሪት ለአራሹ የሚባል አዋጅ ነበር። ይህም አዋጅ በተለይ በደቡብና በምዕራብ ኢትዮጵያ በጭቁን ገበሬዎች ላይ ለዘመናት ጭሰኝነት ያሰፈረን የመሪት ሥሪት ያስወገደ አዋጅ ነበር። መኢሶኖች ይህን አዋጅ ሥራ ላይ ለማዋል ከገበሬዉ ጎን ተሰልፈው በግንባር ቀደምትነት ታገለገለ። ያኔ ገበሬ ለማረድ ተነሱ የሚባሉት አዋጁን የተቃወሙት ነፍጠኞች ነበሩ። ስለዚህም ቢያንስ ለዛሬዉ ፖለቲካህ የሚጠቅምህ ነፍጠኞች አረደ ብትል ነው። የእርሞና የሌሎች ጭቁን ብሄረሰቦች በጠቅላላዉ ጭሰኝነት በሰፈነባቸው አካባቢ መኢሶን ሕዝብ አረደ የሚለው እነግን ጋ ተቀባይነት ያገኛልኛል ብለህ እንዳሰብክ አልገባኝም።

እንደኔ እንደኔ ይህን በአገር ዉስጥ ፈርጣውን መኢሶን፣ አስገንጣዩን ወያኔና ተገንጣዩን ሻዕቢያ ከግዉገዝ አልፎ ባህር ማዶ በመሻገር ከጊዜ ወደጊዜ እያዘቀጠ የሄደውን የቻይና ኮሙኒስት ፓርቲ ሲኮንን የኖረ ሕዝብ ትንሽ እረፍት ብንሰጠው ደስ ባለኝ ነበር። ይህ እኛ መኢሶኖች አርደነው የተፋን ሕዝብ እናንተ ላይ ፍቅር እንደጣለው የሚያሳይ ግጥም መጽሄታችሁ ይዟል።

የዓይኔ ብርሀን አለኝታ መኩሪያዬ

እድሜ ለኢሕአዴግ ግላ ጎተራዬ

የአፍሪካ ሕዝብ መቸም የመጣን ገዥ አዋጋሽ አዝማሪ እንዲሆን ተፈርዶበታል፤ ይሁን። ግን ምናል የኢትዮጵያ ገበሬ ጎተራዉ ሞልቶ ከሰንዶ ልመና እስክንወጣ መቆየቱ

ቢርቅባችሁ፡ "ነፃ ካወጣችሁት" ወዲህ የዘራውን እስኪያስገባ የአንድ ዓመት መከር እንኳ ብትጠብቁ?

አቶ ሐጎስ፡ የኢትዮጵያን ሕዝብ ከዚህም የተሻለ ግጥም ልታዘፍነዉ ትችላለሁ። ነገሩ ሥልጣን እስከያዝክ ድረስ ብዙም ሞያ የሚጠይቅ አይደለም። አሁንም ሌላ ወርረርድ እንገባ። ለአንድ ሳምንት ሥልጣን አዉሰኝና ወታደራችሁ ከመቀሌ እስካዲስ አበባ ሕፃናትና ሽማግሌዎች እየፈጀ ነዉ የመጣ፤ አዲስ አበባን ይዛችሁ ወደደቡብ ካለፋችሁ ወደህ ደግሞ በአፍሪካ ዉስጥ ያሉ መኪናዎች ቢሰበሰቡ ሊሸከሙት የማይችሉት እህል እያስጋዛችሁ ነዉ እያልኩ "ታሪካዊ ማጋለጫዎቼን" እደረድርልሁለሁ። በየመሸታ ቤቱ ዛሬ የሚወሩትን በራዲዮና በቴሌቪዥን የማስወራት ጉድይ ነዉ። ሰልፍም ቢያስፈልግ የማይራጀት ችግር አይኖርብኝም ነበር። "ሕዝቡ ራሱ በቁጣ ገንፍሎ ሲወጣ" ለትራፊክ የተዘጉ መንገዶችን ዝርዝር በራዲዮ መግለጽ ብቻ ይበቃል።

አቶ ሐጎስ፡ ትንሽ ቁም ነገር እናዉራ ካልን፤ ለመኢሶን መሸነፍ ምክንያቱ የወኔ መጥፋት ወይንም በሕዝብ የመተፋት ጉድይ አልነበረም። መኢሶን በትልልቅ ከተሞች፡ በተለይ በአዲስ አበባ ወጣቶች ብዙህን ዘንድና ቢርክራሲዉ ዉስጥ፡ በጠቅላላዉ በከተማዉ ንዑስ ከበርቴ ዘንድ ተቀባይነቱ ይህን ያህልም እንዳልነበረ ከላይም አንስቻለሁ። (በነገራችን ላይ አቶ ሐጎስ፡ የኢትዮጵያ ሕዝብ ለኢሕአዴግ የፍቅር ዘፈን መዝፈን ጀምሯል ትላለህ እንጂ፡ እናንተንም አዲስ አበባ የጠላት ግዛት ዉስጥ ያላችሁ ያህል ሆኖ እንደሚሰማችሁ፡ ምን ብናደርግለት ይወደናል የሚለዉ ጥያቄ ጭንቅላታችሁን እየበጠበጠ እንደሆነ መገመት እችላለሁ። ከላይ የጠቀስኩት የጀርመን ጋዜጠኛ ይህንኑ ተረድቶ "ዓይን የሚገድል ቢሆን ኖሮ አዲስ አበባ ያለዉ የኢሕአዴግ ሰራዊት ይህኔ አልቆ ነበር" ብሎ ጻፈ።)

መኢሶን አዲስ አበባም ቢሆን በተለይ በንፋስ ሰልክና በአቃቂ ወዛደሮች አካባቢ፡ በተለይ የኦሮሞ ገበሬዎች በሚበዙበት የኢትዮጵያ ክፍል እዉነተኛ የሕዝብ ድጋፍ እንደነበረዉ መኢሶንንም ጠልቶ መጠራጠር የሚቻል አይመስለኝም። ቢያንስ እናንተን በትግራይ የትጥቅ ትግል ካስጀመረ የሕዝብ ድጋፍ ይበልጥ ነበር። ለመኢሶን ቢያንስ በቶሎ መሸነፍ ዋነኛዉ ምክንያት ይህንን ፖለቲካዊ ድጋፍ ወደድርጅታዊና ትጥቃዊ ጥንካሬ መለወጥ አለመቻሉ ነበር። ታዲያ ይህን ለማድረግ ለምን አልቻለም? ይህን ጥያቄ በሚገባ ለመተንተንና ለማስረዳት የድርጅቱን የራሱን ታሪክ፡ የድርጅቱንና የኢትዮጵያን አብዮት ግንኙነት አብሮ ማጤን ያስፈልጋል። ለአሁኑ እዚህ ዉስጥ ሳልገባ ሁለት ምክንያቶች በጣም ባጭሩ እጠቁማለሁ።

የመጀመሪያዉ ምክንያት፡ የመኢሶን ለሕቡዕና ለትጥቅ ትግል ድርጅታዊ፡ መዋቅራዊና እዉነቱን ለመናገር ስነ ልቦናዊም ዝግጅት የሌለዉ መሆን ነበር። እነተኮላ የብዙዎቹን መኢሶኖች የዉስጥ እግር ሲተለትሉ እየለሰለሰባችዉ "ይህ ነበር ለረዥሙ ጉዞ የተዘጋጀዉ?" እያሉ ይቀልጹ ነበር። ኢሕአፓ ገና ግድያ ሳይጀምር በፊት በጎህ መጽሄት ላይ "ባንዳ ሁሉ፡ ትግል በብዕር ብቻ መስሎህል" ሲለን ገና "ለአመፃ" እንዳልተዘጋጀን ነቅቶብን ነዉ። የሽጉጥ ኢላማ ተለማመድ የተባለ አንድ የኔ ቢጤ የመኢሶን አባል "እግዚር ይጠብቀኝ እንጂ ተታኩሼ ልተርፍ ነዉ?" ያለዉ መሀላችን ብዙ የሳቅንበት ቀልድ ነበር። አቶ ሐጎስ፡ እነዚህ እጅህ የሚገኙትን የመኢሶን መዛግብት በቅንነት ብትመረምር፡ መኢሶን የሕዝብ ፍቅር የሚባል የማይዉበጥ ገመድ በጓደኝነት አስተሳስሮአቸዉ የሚጓተቱ ወንድምና እህቶች ያሰባሰቡ እንጂ፡ ለትጥቅ ትግል ቀርቶ በሌኔን "ለአንድ ጓድ የተጻፈ ደብዳቤ" ዉስጥ ባሉት መመራያዎች መሰረት እንኳ የተዋቀረ ድርጅት እንዳልሆነ በቀላሉ ማየት በቻልክ ነበር።

በሌላ በኩል፡ ይህን ሀቀኛ የሆነ የሕዝብ የሆኑ ድጋፍ "ሕዝብ ዉስጥ ገብቶ ትቡልነት ግጥሙን" ወደሚያስብል የሥልጣን መሰረት የሆነ ድጋፍ ለማሳደግ፡ በተለይ ለገበሬዉ ግርክስ በግልጽ እንደሚያስቀምጠዉ "አጋርም ጌታም" ሆኖ መቅረብ ያስፈልጋል። የተወሰነ ድርጅታዊ ጥንካሬ ያስፈልጋል ግለት ነዉ። ከዚህ አልፎ በገበሬዉ ላይ የተደገፈ የትጥት ትግል ለማካሄድ ደግሞ ግለ በጽሁፎቹ ብዙም ሳይሸፋፍን ደጋግሞ "እንደሚያስተምረዉ" እንዳይከዳህ የምታስፈራራበት፡ እንዲያገዝህ የምታገለግልበት የተወሰነ የትጥት ኃይል ያስፈልጋል። ከዚያ፡ አሁንም ግለ እንደሚገልጸዉ፡ የጠላት ቦምብ አንተን ከመደገፍ በቀር ሌላ ምርጫ እንዳይኖረዉ ያደርግልህ። (አቶ ሐጎስ፡ ግለ ጽሁፎች ዉስጥ ቦምቦች ስለጣለሉት የጃፓንን ኢምፔሪያሊዝም የሚያመሰግንባቸዉ ቦታዎች ትዝ ይሉህል? እናንተም "በሆዳችሁ" ደርግን ታመሰግኑ ነበር?)። ያም ሆነ ይህ ሕዝባዊ ጦርነት ምን ያህል ሕዝባዊ ነዉ የሚለዉ ክርክር ዉስጥ ለመግባት አይደለም። እርሱን ማካሄድ አለመቻል በሕዝብ የመተፋት ምልክት እንዳልሆነ ሁሉ በርሱ ምክንያት ግሽነፍም በምንም ዓይነት የሕዝባዊነት ማረጋገጫ አለመሆኑን ለመጠቀም ያህል ብቻ ከናንተ ጋር ተያይዞ ሰማቸዉ በኢትዮጵያ የተነሳዉን እነፖል ፖትን እጠራለሁ። እነሱም በዚሁ የትጥት መንገድ "ትቡልነት" አገኘን ባዮች ነበሩ።

ሁለተኛም፡ መኢሶን ከመጀመሪያ ዉድቀቱ በኋላ እንደገና አንሰራርቶ የትጥት ትግል ለመጀመር ላለመቻሉ አንዱ ምክንያት የድርጅቱ መዋቅራዊ ችግሮች ብቻ ሳይሆኑ፡ ከብዙ የኢትዮጵያ ብሄረሰቦች የተዉጣጡ አባሎች ያቀፈ ድርጅት መሆኑ ይመስለኛል። (እስር ቤት ስለነበርኩ ያልተሳተፍኩበት የመኢሶን የታሪክ ምእራፍ እንደመሆኑ የግል ግምቴ ነዉ)። በአብዛኛዉ የኢትዮጵያ ገጠር ዉስጥ አባሎቹ ከመላ ኢትዮጵያ የመጡ ድርጅት በግራ ከየብሄረሰቡ ድርጅቶች ጋር ታግሎ፡ በቀኝ ለኢትዮጵያ አንድነት ቆመናል ከሚሉ ትምክህተኞች ጋር ታግሎ መሀል ላይ በምትቀረዉ ጠባብ ቦታ ላይ "የመላ ኢትዮጵያ ነፃ አዉጭ" ንቅናቄ ለማካሄድ በጣም አስቸጋሪ ነዉ የሚሆንበት። የየብሄረሰቡ ድርጅት የራሴን ብሄረሰብ ነፃ የግወጣ እኔ ነኝ፡ ምን አገባህ ብሎ ይጣላህል። የትምክህተኛዉ ሰፈር ደግሞ ተገንጣዮችን፡ "የጎሳ" ንቅናቄዎችን ካላወገዝክ ዓይንህን ላፈር ይልህል። ለንደዚህ ዓይነቱ ድርጅት ትንሽ መፈናፈኛ የሚሰጥ አዲስ አበባ ነበር። እሱ ደግሞ የጠላት ዋና መነሀሪያ ስለሆነ፡ ግለ እንደሚያስተምረዉና እናንተም በተግባር እንዳሳያችሁት፡ ገጠሩን "ነፃ" አዉጥተህ ጠላትን ድባቅ ከመታህ በኋላ እጅህ የምታስገባዉ የመዉረሻ ምሽግ ነዉ። መኢሶን በደቡብ፡ በደቡብ ምዕራብና በምሥራቅ የራሱን የመጀመሪያ የመዋቅር ድካሞች አስወግዶና ትንሽ አገግሞ የትጥት ትግል ልጀምር ቢል ኖሮ በሰሜን እናንተ ኢህአፓ ላይ ካደረሳችሁት ያልተለየ እድል ያጋጥመዉ ነበር ባይ ነኝ። ኢሕአፓን እናንተ ብዙ ከትግራይ ብሄረሰብ የመጡ አባሎቹን "ዝርፋችሁ"ና በጉልበትም አሸንፋችሁ ከትግራይ ልታስወጡት የቻላችሁት በዚሁ እኔ ለማሳየት በሞክርኩት ምክንያት ይመስለኛል። (እዚህ ላይ መኢሶን የትጥት ትግል ለመጀመር የነበሩትን ችግሮች ለማሳየት ስሞክር አለመቻሉ የሚቆዉኝ እንዳይመስልህ። የሚቆዉኝ ከማንችለዉ ባላጋራ ጋር ባደረግነዉ ግብግብ ያለቁት ተኪ የለሽ ጓደኞቼ ሕይወት እንጂ ካላሺንግ በመኢሶን እጅ ከሰዉ ገዳይነት ወደ "ሕዝብ አድንነት" በተዓምር ስለማይለወጥ፡ አለመሳካቱ በበኩሌ የሚያሳዝነኝ አይደለም)።

እናንተ እነዚህ የመኢሶንና (የኢህአፓም) ችግሮች ያልነበሩዎችሁ አስቀድሞችሁ በአንድ ብሄረሰብ ዉስጥ እንደዚህ ብሄረሰብ ነፃ አዉጭ ስለተደራጃችሁ ነዉ። በአንድ ወጥ ብሄረሰብ መሰረትነት ላይ ተደራጅቶና ተጠናክሮ፡ ከዚያም እስረኛን አሰባስቦ "የመላ ኢትዮጵያ ነፃ አዉጭ" መሆን ቀለልና ለየት ያለ አካሄድ ነዉ።

አቶ ሐጎስ፡ ያንተ ቢጤዎች ሳይሆኑ ብዙም ከሳይንስ ጋር ያልተጣሉና የሚመስል ነገር የሚያወሩ የናንተ ሰዎች ስለናንተ ድል የሚሰጡትን ምክንያቶች ለማወቅ፡ የሚያሳምኑም ከሆነ ለመቀበል ዝግጁ ነኝ። ከአሁኑ ያንተ ቢጤዎችን አልቀበልም ስለ የደረሰብኝ ታሪክ ስላለ ነገሩ የግል ጭጭጫት ስለነበረ ሰጧዬጤንና ቦታጤን ለራሴ አስቀርቼ ይዘቱን እንደሚከተለው ልተርክልህ።

የዛሬ ሶስት ዓመት ግድም ነገሩ እንኳን ኢትዮጵያን ነፃ ልታወጡ ስሙንም ገና በደንብ አልያዛችሁም ነበር። አንድ እኔ መኢሶን እርሱ የኢሕአፓ አባል ሆነን ከምንተዋወቀው ሰዉ ጋር ከ13 ዓመት በኋላ በአጋጣሚ ተገናኘን። ያኔ ሁለት ተቃራኒ ድርጅቶች ጠሰጥ ሆነንም የግል ወዳጅነታችንን ይዘን ቆይተን ስለነበርና ኃይሌንም በግል ስለሚያጠቃጠር፡ በኃይሌ ሞት ግዘኑን ገልጾልኝ ከኔም ጋር እንደገና በሕይወት ተገናኝተን በሰላም እንደድርጤ ለመጨቃጨት መብታችንን ደስ ብሎት እዉነትም ጭቅጭታችንን ወዲያው ጀመርን። ያስቀመጡት ቦታ የሚገኝ ድንጋይ ብቻ እንደመሆኑ እርሱም ከቀንደኛ ኢሕአፓነት ወደ እሳት የበላ TPLFነት ተዛዉሮ፡ ድር በ"ቡርኻዋ ዝንባሌዎቹ" አበሽቀዉ የነበረ ሰጧዬ እሳት የላሰ ግርክሲስት ሌኒኒስት ሆኖ ጠበቀኝ። እኔ ደግሞ ከቀንደኛ የመኢሶን አባልነት ፖለቲካ ትቼ ቀዝቀዝ ወዳለ የመኢሶን ደጋፊነት ወርጄ፡ እሳት ከላሰ ግርክሲስት ሌኒኒስትነት ወደለዘብተኛ ግርክሲስትነት ተለዉጦ ነበር። (የግጭሰዉም ሲጃራ ከፊልተር የለሽ ጎልዋዝ ወደለስላሳ ግልበሮ ተለዉጦ ነበር። የተያያዘ ምክንያት ይኖርበት ይሆን?)።

ያኔ እንግዲህ እንዳልኩት ገና ኢትዮጵያን "ነፃ" አላወጣችሁም ነበር። ሆኖም ከመኢሶንም ከኢህአፓም የበለጠ ጠንካራ እንደሆናችሁ፡ ከሁለቱም የተሻለ የማሸነፍ ተስፋ እንዳላችሁ እኔዉ ያቀረብኩት "ትንተና" ስለነበረ እዚህ ጉድዳሪ ላይ ቶሎ ሙሉ ስምምነት ላይ ደረስን። ክርክር የተነሳዉ የዚህን የጥንካሬአችሁን ምክንያት መተንተን ስንጀምር ነገሩ። እኔ የናንተ የማደራጀት ችሎታና ወኔ ለዚህ ጥንካሬ ትልቅ አስተዋፅኦ እንደነበረዉ አልካድኩም። የጥንካሬአችሁ ዋና መሰረት አድርጌ የወሰድኩት ግን የብሄረሰብ ንቅናቄ መሆናችሁን ነበር። ከአማራ ጋር ባለዉ የረኻም ጊዜ የታሪክ ተክክር በመሸነፉ የተቆጣ እንጂ መሸነፉን ያልተቀበለ ብሄረሰብ፡ የደርግ ግጭዉ አጋጭዉ አገዛዝና የተፈጥሮ ችግር አስመርረዉት ሳለ፡ እንደብሄረሰብ አደራጅታችሁ አዲስ ተስፋ መስጠት መቻላችሁ ነበር ወላች። ከድርጅታችሁ ስራ ጭቅጭታችሁ ሁኔታዎችም በጣም አገዛዎችኋል። የአካባቢዉ ሁኔታ (በጎን ሱዳን ከጀርባ ኤርትራ መኖራቸዉ)፡ ዓለም ዓቀፋዊዉ ሁኔታ (የደርግ የሶሺያል ቱልቱላ መሆን፡ የአሜሪካኖች ፀረ ሶሺያል ለሆነ ሁሉ ሆደሰፊ መሆን)፡ ደርግን የመሰለ የግጭዉ አጋጭዉ መንግስት ኢትዮጵያን እየገዛ መሆን ትልቅ አስተዋፅኦ አድርገዋል ባይ ነበርኩ። በተለይ አስተዋፅኦ የለዉም ያልኩት የምትከተሉትን ርእዩተዓለም ነበር። አጋንኛ ሳቀርበዉ፡ የጠቀሰኳቸዉ ሁኔታዎች እስከተጌሉ ድረስ የጀሆዝን ምስክርነት እንኳ ብትከተሉ የዛሬ ጥንካሬአችሁን ከማግኘት አያግኛችሁም የሚል አቋም ያዝኩ። እርሱ ደግሞ ኢሕአፓም በትግራይ ሕዝብ የተተፋዉ እርሱም ኢሕአፓን "የተፋዉ" ኢሕአፓ ግርክሲዝም ሌኒኒዝምን በሚገባ ስላልተከተለ መሆኑንና የናንተም ጥንካሬ ግርክሲዝም ሌኒኒዝምን በሰፊዉ የትግራይ ሕዝብ ጠሰጥ ሰርጾ እንዲገባ ያደረጋችሁት ጥረት ዉጤት መሆኑን ገለፀልኝ። ፈጣሪዎቹ ራሳቸዉ አልረባንም እያሉ የተዉትን ግርክሲዝም ሌኒኒዝም እናንተም እያሰረዝችሁ ነገሩ ብዬ ብቀበል እንኳ የትግራይ ገበሬ ፈረደበት፤ ይኸዉ አሁንም ለግርክሲዝም ሌኒኒዝም ታማኝ ነኝ የሚለዉ የቻይና ኮሙኒስ ፓርቲ አይደለም ወይ ድንጋይ ያልያዙ ሰላማዊ ሰልፈኞችን በታንክ የሚጨፈጭ አልኩ። (የቴናሚን አደባባይ ፍጅት ወትት ነበር የምንጨቃጨቀዉ)።

ያገኘሁት መልስ፡ ጓድ ደረጀ፡ እንደኛ የምዕራብ ኢምፔሪያሊዝምን ዜና ግሰራጪያዎች አትመን። ሁለተኛ የቻይና ኮሙኒስት ፓርቲ ሳይቀር ኮሙኒዝምን ቢከፋም በትግራይ ሚና የተቀጣጠለው የኮሙኒዝም ችቦ ለዓለም ሁሉ ያበራል የሚል ነበር። ያኔ እየጠጣሁት የነበረው ቢራ ትን እስኪለኝ ድረስ ሳትሁኝ። ይህን ተረት ተረት ባምን ኖር፡ የትግራይ ገበሬ "ማርክሲዝም ሴኒኒዝምን ከፋችሁብኝ፡ ብሎ አዲስ አበባ ድረስ ዘልቆ መጥቶ እናንተን አለመቅጣቱ በገረመኝ ነበር።

አቶ ሐጎስ፡ መኢሶን የተሸነፈው በወኔ ቢሰነት ምክንያት፡ በተለይ በደፈናው የሕዝብ ድጋፍ በማጣት ምክንያት አይደለም የምለው ከምን ተነስቼ እንደሆነ ለመጠቀም የራሴን "ትንተና" ባጭሩ ለማቅረብ ሞክራለሁ። ጦር ሚና ብቻ የሚረጋገጠውን ወኔ በካላሺን ድጋፍ ብቻ የሚገኝንም "ቅቡልነት" መቸጠንም በተግባር ሳረጋግጥልህ አልቸልም። የመኢሶንን ወኔ ቢሰነት እያጋለጥክ፡ ባንተ ጀግንነት እየኮራህ መደሰትህን ቀጥል። ሁሉም ንቃቱና የባህል ደረጃው በሚፈቅድለት መጠን የመደሰት መብት አለው። ይህቺ ከትግራይ ዉጭ ያለች "ቅቡልነት" ግን ያለካላሺን መቆም አትችልም የሚል ጥርጣሬ እኔ ብቻም ሳልሆን አንተም ስላለህ "ወሰን የለሽ ደስታ" እያገኘህበት ነገር ለማለት አልቸልም። ይህን ጊዜ ያሳየን ብለን ወደሚቀጥሉት ዉንጀላዎችህ እንለፍ። እነሱም የመኢሶን ከደርግ ጋር መስራትና ቀይሽብርን የሚመለከቱ ናቸው። አሁንም አጫጭር አስተያየቶች ለመሰንዘር እንጂ ዝርዝር ዉስጥ ገብቼ ለመከራከር አልጥክርም።

4.1 የመኢሶንን ከደርግ ጋር መስራት በሚመለከት

የድርጅቶችን ታሪክ በተግላ ሁኔታ ለማጥናት የድርጅቶቹን ድሎችና ዉድቀቶች ከድርጅቶቹ የዉስጥ መዋቅር ብቻ ሳይሆን ከሕብረተሰብ መሰረታቸው ተነስቶ መመርመር እንደሚያስፈልገው ሁሉ፡ ታሪክ የታሪክ ፍትህ እንዳይጎድለው፡ እንድን ወቅት፡ በዚያን ወቅት ዉስጥ የነበሩትን ግለሰቦችና ድርጅቶች በሚጻፍበት ጊዜ፡ በወቅቱ የነበሩትን አስተሳሰቦችና "የጫወታ ሕጎች" መነሻ ማድረግ አለበት። የማርክስን እንድ ምሳሌ ለመጠቀም፡ በዘመነ ካላሺን መመዘኛ አቺሊስን ብንጻገው፡ ጀብዱዎቹን ሁሉ ለመፈጸም ባልቻለም ነበር። በሌላ በኩል ደግሞ እንድ የታሪክ ወቅት ካለፈ በኋላ ወደኋላ መለስ ተብሎ የሚደረግ እይታ የተለየ እይታ ነገር የ"ብልህ" እይታ ነገር። ላለመሳሳት የሚያስችል እይታ ነገር።

እዉነትን ፍለጋ የተነሳ የመኢሶንን ስህተት በሂሳቧ ድጋፍ ከደርግ ጋር አብሮ ለመስራት ከመወሰኑ መጀመር የለበትም ባይ ነኝ። ይህን ማድረግ፡ ፍራንኮ ሌላ ጋ ወድቆበት ሳለ የመንገድ መብራት ስር የፈለገው ሞኝ ዓይነት ስህተት መፈጸም ነገር። ፍራንኮ የወደቀበት ዉለም ያለ ቦታ ቢፈለግ፡ የመኢሶን ብቻ ሳይሆን የኛ ትዉልድ፡ የኢትዮጵያ ብቻ ሳይሆኑ አሮጌዉን ጠልተዉ ወደአዲሱ ለመሄድ መንገድ ሲፈልጉ ባዝነዉ የቀሩ የብዙ አገር ወጣቶች ስህተት፤ አቅመ ቢሰነትና ለዉጥ የማምጣት ጉጉት ተጣምረዉ ያስከተሉትን ጀብደኝነት ምክንያቶች ማግኘት ይቻላል። መብራቱ ጋ ቢፈለግ ለሀሜትና ለሀሰት ዉንጀላ የሚመቼ ቅራፊዎችን መለቃቀም ነገር የሚቻል።

ዋናዉን ስህተት መጠቀም ከተቻለ በኋላ፡ ከዚያ የመነጮት ስህተቶች ከማላ ጎደል የግድ መከተል የነበረባቸዉ መሆኑን መረዳት ይቻላል። አማኝ አይደለሁም፡ ለመሆንም አላስብም፤ ለምሳሌዉ ያህል ብቻ ለሁለተኛ ጊዜ ለመጠመቅ ወስኜ ቄስ ዉቢ ጋ ሄድኩ እንበል። ትልቁ ስህተቱ የእግዚአብሔርን መኖር መካዴ መሆኑን ነግረ ይፍቱኝ እላቸዋለሁ።

ቄስ ወቢ ታዲያ "ማርያም በድንገልና ኢየሱስን ልትወልድ አትችልም ብለህል"፤ "ተሰቅሎ የሞተ ሊነሳ አይችልም ብለህል"፤ "መላኩ ገብርኤል ለማርያም ወንድ ልጅ ትፀንሺያለሽ ያላትን ተሳልቀህበታል" አያሉ መዘርዘር ቢጀምሩ፣ ምነዚህ አባይህን ሁሉ መነሻ ኃጢአት ላይ ያገኙት የለም ወይ፤ ምን የሚሰጠውን ጉቦ ከፍ ለማስደረግ ኃጢአት እንደሚያበዛ የአፍሪካ ባለሥልጣን ይሆኑብኛል እላቸው ነበር።

በዚህ አንፃር፣ የመኢሶንን ስህተት መፈለግ የምጀምረው "ማርክሲዝም ሌኒኒዝም የማእዘዱንን ሀሳቦችን" የያዝንበት የተማሪ ንቅናቄ ወስጥ ነው። ከዚህ ርዕዩት ዓለም ተነስቶ በዚህ ርዕዩት ዓለም መሰረት ይደረስበታል የሚባለው ዓላማ ላይ ለመድረስ በነደፈው የትግል መስመር አኳያ፣ ከደርግ ጋር ጊዜያዊ ህብረት የመፍጠሩን ትክክለኛነት ማሳየት ይቻላል። ይህንንም እንኳን ያኔ ዛሬም ሳየው በራሱ ክፋት አልነበረውም ነው የምለው። ከመኢሶን ወዳጆቹ ጋር ዛሬም ስለዚህ ጉዳይ ስናነሳ የምጠይቀው ከደርግ ጋር ያኔ መስራቱ ያዋጣ ነበር ወይ? የሚል እንጂ ይገባ ነበር ወይ የሚል ጥያቄ አይደለም። ከናንተ ጋር መሥራት የፈለገ ብዕር እንጂ ካላሺን የሌለው ድርጅት አማካሪኝ ቢለኝ ከዚህ የተለየ ጥያቄ አላቀርብም። የምጠላውን መንግስት ጥላችሁልኛል። ለመኢሶን ሂሳቤ ድጋፍ የመሪት አዋጅና ብሄራዊ ዲሞክራሲያዊ አብዮት ፕሮግራም መነሻ እንደሆነ ሁሉ፣ እናንተም በፕሮግራምና በመግለጫ ደረጃ ስለዲሞክራሲና ስለብሄረሰቦች ጉድደ የምትሉት ለሂሳቤ ድጋፍ በቂ ሊሆን በቻለ ነበር። ይህኛን ሂሳቤ ድጋፍ ያዝ የሚያስደርገኝ፣ ፖለቲከኛ ብሆን ኖሮ አብራ ከመሰራት የሚያስቆጥበኝ የካላሺኑ ጉዳይ ነው።

በተፈጥሮዊ ክፉ ወይንም ደግ የሚሆን ሰው እንደሌለ ሁሉ፣ ሲፈጠር ዲሞክራት ለመሆን የተመረቀ፣ ፋሺስት እንዲሆን የተረገመ መሪ የለም። በካላሺን የፖለቲካ አቅጣጫ ማስወሰን የሚያስችል የፖለቲካና የህብረተሰብ ግንኙነት እስከሰፈነ ድረስ፤ በካላሺን ላይ የሚያዝ ሁሉ፣ በአንድም ሰው ሬሳ ላይ ተራምዶ ከፈለገው ዓይነት "ቅዱስ" ዓላማ ላይ ለመድረስ የተነሳ መሪ ሁሉ መንግስቱ ኃይለማርያምን የመሆን እድል አለው። መንግስቱም ቢሆን ሰው ሳይገድል ቢገዛ ገድሎ ይገድሉኛል ብሎ ከመሥጋት ይልቅ ሹሞ አብሮ ወስኪ ቢጠጣ ይመርጥ እንደነበረ መገመት ይቻላል። ለርሱም የሰንደ ለማኝ ከሆነ አገር ይልቅ ህብታም አገር ቢገዛ ይሻለው ነበር። የኛ እግር ኳስ ተጫዋቾች ሌላስ ላይ የናይጀሪያ ጥጋቢዎች ዳቦ ሲወረወሩባቸው ከኛ ያነሰ የበሽታ አይመስለንም። ደርግን የተቃወመ የቀድሞው መንግስት ደጋፊ ነው ሲል፣ ሰደድን የተቃወመ የአብዮቱ ጠላት ነው ሲል፣ እኔን የተቃወመ የኢትዮጵያ ጠላት ነው ሲል ግራ ቀኙን እየወፈወፈ ኢትዮጵያን ለናንተ ዳረጋት።

እናንተም አቶ ሐጎስ፣ "እኛን የሚቃወም የደርግ ደጋፊ ነው" ባዮች ናችሁ። TPLF ሥልጣን ስለያዘ፣ የድርጅት ብቻ ሳይሆን የባዮሎጂ መታወቂያ የያዙ "ጎዥ መደቦች" በየቦታው እየተፈጠሩ መሄዳቸው አይቀርም። የትግራይ ብሄረሰብ አባሎች ድርጅትም ከየትኛውም ብሄረሰብ የበለጠ በወገናዊነት እንደሚጠቃቀሙና በዘህም ምክንያት በሌሎች ዘንድ በጥርጣሬ ዓይን ይታዩ እንደነበረ እንተም የምታወቀው ነው። በናንተ ስልጣን መያዝ ምክንያት ይህ ጥርጣሬ ወደ ስጋት ይለወጣል። ትግራ በተራ እድር ሲገናኝ "እንኳን ሥልጣን ይዘው ድርጅትም አልተቻሉ" ይባላሉታል። በተራ ጠብ ትግራ የተባለ ከገላመጠው "ሥልጣን ይዘናል ብለህ ነው?" የሚል ሆደባሻ ይበዛል። ከዚህ የባዮሎጂ መታወቂያ እያሳየ ወደ ደብረ ብርሀን ስትደርሱ የድል መኪናችሁ ላይ ከተሳፈረው መሀል ስንቱ የናንተን የታከቲክ ዲሲፕሊን እንደሚጠብቅላችሁ አላወቅም። እኔ እዚህ አወርጋ ያጋጠመኝን ብታይ አቶ ሐጎስ እንተም ከሳሙኤልሰን ጋር "የናንተን ዓይነት ወዳጅ ያለው ጠላትም አያስፈልገው" ትላቸው

ደርግ በወሎ የረሀብ ፊልም ሊጠቀም እንደሞከረው። ቤተሰቦች እንደአዲስ መርዶ እየተቀመጡ ነዉ ሲባል እስከሆነው የፖለቲካኛው ክፍል "ጥፋተኛ" የሚለው ግንን እንደሆነ ዉንጀላዎች ሲደረጉ የመረጃዎች ጉዳይ እንዴት እንደሆነ አላዉቅም። እናንተ ቀይ ሽብርን የመኢሶን ሥራ አድርጋችሁ ለማትረብ ሳትሞክሩ አትቀሩም።

መጀመሪያ ነገር፣ ቀይ ሽብርን በሁለት ወቅቶች ከፍሎ ግየት ያሰፈልጋል። በ1969 በኢሕአፓ የተካሄደው ሽብር፣ የደርግ ዘመቻ መምሪያ (በተለይ መንግስቱ እነዓለማየሁ ኃይሌን ካሸነፈ በኋላ) ይህኛው የምናዉቅብሽ ብሎ የሰጠው አፀፋና የተመረጡ ቀበሌዎችና መኢሶን እስከተወሰነ ደረጃ እራሳቸውን ለመከላከል የተሳተፉበት "ቀይ ሽብር" አለ። በ1970 (እኛ እስር ቤት እያለን) የተካሄደው "ዋነኛ ቀይ ሽብር" ደግሞ አለ። ይህ "ቀይ ሽብር" በሰደድ የተመራ፣ የነለገሠ አስፋዉና የነሻለቃ ብርሀኑ ታማኝ የነበሩ ቀበሌዎች በግንባር ቀደምትነት የተሳተፉበት፤ በኢሕአፓ የርስበርስ ጦርነት (እንጃና ቦልሸሺኮች መሀል) ታግዞ በኢሕአፓና በመኢሶን ላይ የተካሄደው ሽብር ነበር። (ከጳጉሜ 1969 በኋላ እስር ቤት ሆኜ ከነተኮላ እኩል ሲገርፋና ሲገድሉ የነበሩ የቀድሞ ኢህአፓ አባሎች እንደነበሩ በዓይኔ ያየሁት ነዉ)።

መኢሶን የፖለቲካ ተጠያቂነት ካለበት በ1969 ዉስጥ ለተካሄደው "መለስተኛ ቀይ ሽብር" ነዉ። ይህንንም ስል፣ ከዛሬ አቋሜ እንጻር ሳየዉ መኢሶንም በፖለቲካ እምነት ምክንያት መጋደልን ላስቻለ የፖለቲካ ሂደት የራሱ አስተዋጽኦ አለዉ ከሚለዉ ተነስቼ እንጂ፣ መኢሶን የጀመረዉ ሽብር ነዉ ለማለት አይደለም። ያኔም፣ ዛሬም ያለእንዳች ግመንታት የመጀመሪያዉን ጥይት የተኮሰ ብቻ ሳይሆን ሁኔታዉን ወደዚያ የገፋፋዉ ኢሕአፓ ነበር እላለሁ። ገና በተማሪ ዘመቻ ጊዜ የተቋቋሙት "ፈዴሰቶችን" የሚያጠቁ "ጠራቢ ቡድኖች"፤ "ባንዳ ሁሉ፣ ትግል በብዕር ብቻ መሰሉህል" የሚለዉ ዛቻ፤ ከዚያም በከተሞች ገድያ ለማካሄድ የተደረገዉ ድርጅታዊና ትጥቃዊ ዝግጅት የሚያሳዩት ይህንኑ ነዉ። ራሳ መቁጠር ከተጀመረም፣ በኢሕአፓ ነፍሰ ገዳዮች እጅ የተገደሉት የመኢሶን አባሎችና ደጋፊዎች በጣም ብዙ ናቸዉ።

እስቲ ከመኢሶንና ከኢህአፓ የትኛዉ የተሻለ ሰብአዊ ነበር፣ የትኛዉ አብዮታዊ ነበር ወዘተ ከሚሉ ጥያቄዎች የሚነሱና በፍትርና በጥላቻ ላይ ሊመሰረቱ የሚችሉ ፍርዶችን እንተዉና የሽብርን ጉዳይ ከያኔዉ የፖለቲካ ጥቅሙ እንፃር እንየዉ።

መኢሶን በዚያን ወቅት ቅድሚያ የሰጠዉ ዓላማ ሕዝብ ዉስጥ መግባትና 'ቅቡልነት' ግግኘት የሚል ነበር። ይህን ዓላማ በተገባር ለመተርጎም፣ (ከፈለገህ ያንተኑ ቃላት ልጠቀምና) የደርግን እንቅፋትነት "በቤተ መንግስት ሽኩቻ"፤ የኢሕአፓን እንቅፋትነት ደግሞ በብዕር ለማስወገድ ነበር። የቤተ መንግስቱን በዉስጥ ጋዜጣና መኢሶን አመራር ዉስጥ የነበሩ ጓደኞቼ ከሚያወሩኝ እንጂ በቀጥታ አልተሳተፍኩበትም። ለምሳሌ ያህል፣ መኢሶን እነመንግስቱና እነዓለማየሁ ኃይሌ ሲፋጠጡ፣ ሁለቱም ወገኖች እንዳይግቱ ለማድረግ የተቻለዉን ያህል ይሞክር እንደነበረ አዉቃለሁ። "መንግስቱ የኛ ሰዉ እንዳልሆነ አሳዉቀን እነዓለማየሁ ኃይሌን ግረጋጋት" የሚል አቋም ተከትሎ ነበር የመኢሶን አመራር። (በዚህ ፍጥጫ ወቅት የወጣዉን 'ዉጋጋን' የሚለዉን የመኢሶን የዉስጥ ወረቀት ከመዛግብትህ አዉጥተህ ልታይ ትችላለህ እቶ ሐጎስ)። ዓለማየሁም ሆነ መንግስቱ ለቁርስ ይሁን ለምሳ የሚለዉ ላይ እንጂ መኢሶንን "ለመብላት" እንዳቀዱ አዉቀነዉ ነበር። አንዱም እንዳይበላን ሁለቱም በተቻለ እንዳይባሉ ለማድረግ መሞከርን ነበር የመረጥነዉ፤ የእራት ሰዓት እስኪደርስ። ያኔ ሕዝቡን የሙጥኝ ብለን እንተርፋለን የሚል እምነት ነበር።

ወደኢሕአፓ እንመለስና እራሴም የግደቀው ነገር ስለሆነ ትንሽ ላጫወትህ። ዲሞክራሲን በሚመለከት፣ የተሸናፊን መብት ግስጠበት በሚለው መልኩ ምን ያህል ገብቶን እንደነበረ እኔ እንጃ። በዚያን ጊዜ ስለዲሞክራሲ የጻፍኳቸውን ዛሬም "ሳላፍር" ላወጣቸው እችላለሁ። ቢያንስ ቢያንስ በዲሞክራሲያዊ መንገድ ለማሸነፍ እርግጠኛ የሆነ ድርጅት ሊሆነው የሚችለውን ያህል ዲሞክራት እንደነበርን አልጠራጠርም። በበኩሌ ለዚህ እርግጠኛነቴ መሰረቱ ለኢትዮጵያ ሕዝብ በሚኖር ፍቅር የሚበልጠንና በብዕር ጦርነት የሚስተካከለን የሰላም የሚለው እመነት ነበር። የሕዝብ ፍቅር ስለሚለው እንግዲህ ያለካላሺን ግስመስከር የማይቻልበት አገር ሆነና፣ እኔ እሱም መልሶ ሊወደን ጀምሮ ነበር ስለ አንተ ጭራሽ አርዳችሁታል ትለን ገባህ።

የብዕሩ ነገር ግን ዛሬም ያልለቀቀኝ "ጉረኝነት" ነው። ይኸው አንተንስ "ይዋጣልን" እያልኩህ አይደል? ኢሕአፓን በብዕር እንደምናሸንፍ እርግጠኛ ከመሆኔ የተነሳ፣ እነኞቹ ሌን ኢሕአፓን ለኛ ተወካዮች እናንተ ሌላ ሰራ ሰሩ ለማለት ትንሽ ነበር የሚቀረኝ። አምስት አመት የተማሪ ንቅናቄ ኢሕአፓ ቀላል የብዕር ባላጋራ እንደሆነ አሳምናኝ ነው። በርሴን ስኖር መካከለኛ ብቻ ሳይሆን አመራር ድረስ ያሉ የኢሕአፓ ሰዎች በግል ለማስተናገድ ጭምር አጋጣሚዎች ነበሩኝ። ከግርክስ እስከግላ ባለው ትምህርት ቤት ስንተኛ ክፍል ሊመደቡ እንደሚችሉና ምን ያህል እንደገባቸው ለመገመት አስችሎኛል። የሚጽፉትንም ተወው። አንዳንድ ዲሞክራሲያዊ በጣም ቆንጆ በሆነ አግርኛ ከመጻፉ በቀር እነመላኩ የሚቸክቸኩት ስህተተኛ የፖለቲካ መስመር የሚያንፀባርቅ ብቻ ሳይሆን፣ ከተራ ሉጂክ፣ ከተራ የቋንቋ ሕግጋት ጋር የተጣላ ትርኪ ምርኪ ነበር።

ያም ሆነ ይህ "ሌኒን ስብስብስ ሥራዎች ቅጽ 13" በሚመዘገበት የብዕር ጦርነት ኢሕአፓን እንደምናሸንፍ እርግጠኞች ነበርን። ዛሬም እንደያኔ፣ ደርግ አብረን መስራት ከጀመርን ከአመት በኋላ መኢሶን በሕዝቡ ዘንድ "ቅቡልነት" እያገኘ መምጣቱ ስላላማረው ሊመታን እንደወሰነ ሁሉ፤ ኢሕአፓም በ1969 መጀመሪያ ላይ "ባንዳ ሁሉ ትግል በብዕር ብቻ መስሎህ" ብሎ መኢሶኖችን መግደል የጀመረው በብዕሩ ጦርነት ብዙም እድል እንዳልነበረው ሰላየ ነው ባይ ነኝ። አዲሱ ኢሕአፓ የከፈተብን ጦርነት ግን የግናወቀውና ያልተዘጋጀንለት ጦርነት ነበር። ለዚህ ነው ፍቅሩ መርዕድ ሲገደል፣ በግል የምናወቀውን ከግላዝን አልፎ፣ በጠቅላላው በመኢሶን ወስጥ ድንጋጤንና በተጀመረው ሰላማዊ መንገድ ለሻሊዝምን ለማስፋት የነበረውን ምቹ ሁኔታ በማደፍረሱ ብሽቀትን ያሰፈነው።

ኢሕአፓ መንግስቱ ኃይለማርያምን ለመግደል ካደረገው ሙከራ በኋላ የግድያዉ ዒላማ መኢሶን ብቻ ነበር። እዚህ ላይ በግልጽ ከደርግ ጋር የምንሰራው እኛ ብንሆንም፣ ኢሕአፓ ይህን ሽብር በሚያካሄድበት ጊዜ፣ በደርግ መዋቅር ወስጥ ከኛ የበለጠ ተሰሚነት እንደነበረው መረዳት ያስፈልጋል። መኢሶን የራሱ አባሎች እየተገደሉበት፣ በርሱ አበረታችነት የተመረጠ "አገርና አብዮት ወዳድ" የቀበሌ ተመራጮች እየተገደሉ፣ በሕጋዊ መድረክ ላይ ተጋልጠው የሚሰሩ አባሎቻችንና ደጋፊዎቻችን ከኢሕአፓ ገድያ የሚከላከልበት የራሱ የትጥቅ ሆነ የድርጅት ጥንካሬ አልነበረውም። ስለዚህም የገጹን እራሱ የማያዛቸውን የደርግ የመጨቆኛ መሳሪያዎች ተገን ማድረግ ነበረበት። በነርሱ በመጠቀም እራሱን ለመከላከል ሞክሯል። ግን ደግሞ፣ እዚህ ላይ በማተኮርበት የ1969 መኢሶንና ኢህአፓን የሚመለከት "ነጭና ቀይ ሽብር" አብዛኛው ፍጅት ኢሕአፓ ወጣቱን አስገድሎ የደርግን ፋሺስታዊነት ማረጋገጫ ሊያስደርገው የፈለገበሚያስመስለው ሁኔታ ከደርግ ቋሚ ተጠሪዎች ጋር እያጋፈጠ የደረሰው ፍጅት ነው። ለነዚህም ወንጀሎች መኢሶን ተጠያቂ ሊደረግ ነው?

በበኩሉ ኢሕአፓ በመኢሶን ላይ ላካሄደው "ነጭ" ሽብር ብቻ ሳይሆን፣ ለዚህ ሀላፊነት ለጎደለውና ወጣቱን ላስመታ የትግል ዘዴም ጭምር ተጠያቂ ነው እላለሁ።

በዚህ ወቅት ለተካሄደው ሽብር ለመኢሶን የድርሻውን የፖለቲካ ሀላፊነት ለመስጠት አላመነታም። መመለስ የግልቸለው ምን ምርጫ ነበረው የሚለውን ጥያቄ ነው። እስር ቤት ሆነን ኃይሌ አንድ ቀን ኢሕአፓ በ1968 መጨረሻ ግድም አቅርቦ ስለነበረው የግንባር ጥሪውና እኔዉ ለዚህ ጽፈያት ስለነበረው መልስ አንስተን ስናወራ፣ "እንደዚያ መቀለጃ ከግድረግ ጥሪውን ተቀብለናል ብለን ለመደራደር ብንሞክር ይሻል ነበር ይሆናል" ብሎኝ ነበር። በነበረው መካረርና በኢሕአፓ ግትርነት ይህ ድርድር ምን ዉጤት ያመጣ እንደነበር አላዉቅም። ደግሞም፣ ኢትዮጵያ ዉስጥ ካላሺን የያዘና "በራሱ የሚተግመን" የፖለቲካ ድርጅት እንደራደር ሲል እጅህን ስጥ ነው የሚል። ኢሕአፓም ኢሕአወን አለኝ ባይ ነበር።

ለማንኛውም፣ መኢሶን ተገዶ የገባበት ግጥ መሆኑን ባዉቅም፣ ከዛሬዉ አጃሚ ተነስቼ ባየዉ "ነጭ ሽብርን በቀይ ሽብር" የሚል (ከግርክስ የተወሰደ) "አብዮታዊ መፍትሄ" ማንሳቱ ስህተት ነበር እላለሁ። አብዛኛዉ የቢሮክራሲ መዋቅር የኢሕአፓ ድጋፍ ሰጭ ስለነበረ ተፈጥሯቱ ምን ያህል ይሆን እንደነበር ባላዉቅም፣ "ነፍስ ገዳዮች ለሕግ ይቅረቡ" በሚል ሕጋዊ መድረክን ባልለቀቀ መንገድ የኢሕአፓን ሽብር ለመቋቋም መሞከሩ ይሻለን ነበር። ዛሬ ይህን "አብዮታዊ መፍትሄ" ስህተት ነዉ ስል፣ ይህን ያህልም ለ1970ዉ ፍጅት መንገድ ከፈተ በሚል አይደለም። ጅብሁሌ ዉሻ በከፈተዉ ቀዳዳ መግባት የለበትም። ደርግን የመሰለ ጅብም ሰዉ ለመብላት የመኢሶንን ርእዩተ ዓለማዊ ድጋፍ አይጠብቅም። ከመኢሶን ጋር ከመስራቱ በፊትም ሆነ በኋላ ፋሺስትነቱን አረጋግጦ የሚጎዳዉን ጎድቷል። እኛ ለሕዝብ የሚጠቅሙ እርምጃዎቹን ለመጠቀም የሞከርነዉን ያህል ፋሺስታዊ እርምጃዎቹም ተጠቃሚ አላጡም።

በኔ ግምት የፈለገዉ ገለልተኛ አጣሪ ቡድን "ቀይ ሽብርን" ቢመረምር፣ መኢሶን በአመዛኝ ሽብር የተካሄደበት እንጂ ሽብር ያካሄደ ድርጅት እንዳልሆነ ሊመሰክር የሚችል ይመስለኛል። ስለዚህም ለተዉባጭ ወንጀል ተጠያቂ መሆንና ለስህተተኛ መፈክር የፖለቲካ ሀላፊነት መዉሰድ ይለያያሉ። መኢሶን ለዚህ መፈክር የፖለቲካ ሀላፊነት መዉሰድ አለበት ስል፣ ቢቀር ቢቀር የራሱን የፖለቲካ አመራርና ዲሲፕሊን ሊሰጠዉ ለማይችለዉ መፈክር ጥሪ በማድረጉ በተለይም ሰብዓዊ ሕይወትና የሕግ ልዕልና ክብር አግኝተዉ በማያዉቁበት አገር ይህን ለዘፈቀደ እገዛዝ የሚያመች ወንጀለኛ መፈክር በማንሳቱ ነዉ። በግሌ ዛሬ ሻትባንን ተኛ ሲለኝ በኢትዮጵያ አብዮት ዉስጥ እንኳን ልገድልና ላስገድል የገላመጥኩት ባይኖረኝም፣ የጊዜዉን መንፈስ ተከትለዉ እሳት ይተፉ ለነበሩ "አብዮታዊ" ጽሁፎቼ ተጠያቂነቴን፤ ጀግና ባልጠፋበት አገር ለፈሪነት፣ አብዮታዊዉ በበዛበት ሁኔታ ለሕጋዊነት ባለመቆሚ ስህተተኛነቴን እቀበላለሁ።

የሰዉ ህይወት ተሳስቼ ከጄ ወድቆ ተሰበረ የሚባል ብርጭቆ አይደለም። ስለዚህም የምመኘዉ ነገር ቢኖር፣ መኢሶንና ኢሕአፓ ለዚህ እልቂት ታሪካዊ መነሾና ፖለቲካዊ ምክንያት በየፊናቸዉ ስለአደረጉት አስተዋጽኦ ከንግዲህ እንደዚህ ዓይነትን እልቂት ላለግስቻል በተፈጠረ ቁርጠኝነት ቢወያዩና ከዚያም ከሁለቱ የተዉጣጣና ከሁለቱም ያልሆኑ በገለልተኛነታቸዉ የታወቁ ሰዎችን የዉመረ ኮሚቴ ተቋቁሞ ብዙዉን ነገር ቢያጣራ ነዉ። ለንግስት አዳነ እኛ፣ ለዮሴፍ አዳነ ኢሕአፓዎች የሚያለቅሱበት ሁኔታ አልፎ ለሁለቱም ሁላችንም የምናዝንበት ሁኔታ እንዲፈጠር ነዉ። የዛሬ ፍርድ ገምድል አሸናፊዎች ለፖለቲካ ግባቸዉ ሲሉ ስለቀይ ሽብር የሚያደርጉት ዉጣ ዉረድ የታሪክ ስህተቶችን ለመመርመር፤

በፖለቲካ ትግል ውስጥ የተፈጸሙ ወንጀሎችን ለማጣራት አያስችልም። ይህ የታሪክ ፍትህ ፍለጋ ሳይሆን፣ ሌላውን በቂም በቀል ላግማዊ ፍጅት እንዲያካሄድ ጋብዞ በግርግሩ ለመደላደል የሚሞክር የአድዋ ሙሴነት ነው።

መኢሶንና ኢሕአፓ የኢትዮጵያን የፖለቲካ አቅጣጫ ለመወሰን ከንግዲህ "ግንባር ቀደም ታሪካዊ ሚና" አይኖራቸው ይሆናል። አገራችን ካለችበት አዘቅት እንድትወጣ ሊያደርጉት ከሚችሉት የፖለቲካ አስተዋጽኦ ዋነኛው ሁለቱም ከወድቀታቸው የቀሰሙትን ትምህርት ለተከታዩ ትውልድ ግስተላለፍ መሆን ይኖርበታል። ኢህአፓና መኢሶን ኢዲኦቅ ውስጥ መተባበር መጀመራቸውን ስለማ ደስ ያለኝ ይህን ያህልም ከTPLF ጋር በጋራ ለመታገል ስለሚያስችላቸው አይደለም። ይህን አሳዛኝ የኛን ትውልድ የታሪክ ምዕራፍ ምናልባት አብሮ ለመገምገም ይበቃሉ የሚል ተስፋ ነው። ከTPLF ጋር በሚያደርጉት ትግል ተቃዋሚነታቸውን ከመደገፍ አልቆጠብም፤ አቋማቸውን ሁሉ ለመደገፍ አንዳንዴ ሆዴን የሚያሳምሙኝ ቅመሞች አሉበት። አዲሱ ትውልድ እኛ ባለፍንበት መንገድ እንዳያልፍ የተቻለውን ያህል ለመጣር እስከሞከሩ ድረስ ግን በሙሉ ልቤ አብረዋቸው ነኝ። እኔም የሚደርስብኝን "ወርተራ" ገብቼ ዘብ ለመቆም ዝግጁ ነኝ።

ምናልባት ለዛሬ የፖለቲካ "ጴጥጤነት" አስተዋጽኦ ካደረጉት ምክንያቶች አንዱ ደርግ ጽህፈት ቤት ታስረን በመጀመሪያዎቹ ሳምንት ውስጥ ያጋጠመኝ የሚከተለው ሁኔታ ነበር።

እኛ ፋሲካ ሊደርስ ሲል ተገዝቶ እርዱን እንደሚጠባበቅ በግ የመገደያችንን

ቀን ስንጠብቅበት የነበረው እስር ቤት ውስጥ በየቀኑ ከተለያዩ እስር ቤቶች ተለቅመው

እየመጡ ማታ ማታ የሚገደሉ እስረኞች የሚታገሩበት አንድ ክፍል አለ። ብዙውን ጊዜ

ድምጽ መስማት እንጂ ውስጡ ማን እንዳለ ማየት አንችልም። አንዱን ከሰዓት በኋላ፣ የዚህን

ክፍል ቁልፍ የያዘው ወታደር ባለመኖሩ ነው መሰለኝ፣ ሁለት ከፖሊስ ጣቢያ ያመጧቸውን

እስረኞች ውጭ ልናያቸው የምንችል ቦታ አስቀመጧቸው። ሁለቱንም አወቃቸው ነበር።

ደሳለኝና አክሊሉ ይባላሉ። ደሳለኝ እርሱ የዩኒቨርሲቲ እኔ ሚኒሊክ ተማሪ ሆነን

የመጀመሪያውን ግርክሳዊ ጽሁፍ ያስነበሰኝ፣ እንደነገሩ የመጀመሪያዋ "ሕዋስ" ውስጥ

ያደራጀኝ ሰው ነበር። አክሊሉን ደግሞ ስዊዘርላንድ ሲግር ነው የማወቀው። እርሱ የኢሕአፓ

እኔ የመኢሶን አባል ሆነን በአወሮፓ የተማሪዎች ግህበር ውስጥ ተሳትፈናል። ሁለቱም ማታ

እንደሚገደሉ አወቀውታል። ከሰዓት በኋላ በእስር ሰዓት እስረኛ ለምን እንደሚወሰድ የታወቀ

ነበር። መነጋገርም ብንችል ኖሮ "ለመወቃቀስ" ይቅርና ሰላምታ ለመለዋወጥም የሚቻልበት

ሁኔታ አልነበረም። ከጥቂት ሰዓቶች በኋላ ወደጥት የሚሄድን "እንደምነህ" ቢሉት ምን ዋጋ

አለው? ሳይኖረው ቤት ቀጠሮ ወስደን አንቀጥለው ነገር "ክርክርስ" ቢጀመር ምን ሊጠቅም።

"ወንድም ሲጃራ አለህ" ብቻን ነበር ከአክሊሉ የሰማሁት። የጋራ አራጅ እጅ ልንወድቅ ነው

እንደዚያ ስንራገጥ የከረምን? የሚል ቁጭት እያበገነኝ ያለችኝን ሲጃራ ለወታደሩ ሰጥቼለት

ከእንባ ጋር እየተናነቅሁ ወደጥት መጠባበቂያ ክፍሌ ውስጥ ገባሁ።

በል እንግዲህ አቶ ሐሳስ፣ አሁን መውረሴ ነው። አንተን እየረሳሁ፣ በፖለቲካና በንጀራ

ምክንያት ባንድ አገር ለመኖር ያልቻልን ወዳጆቼን እያስታወስኩ ስለገፍኩት ረዘመብኝ። ካንተ

ሰሰናበት ከነዚህ ወዳጆቼም ልሰናበትና ምናልባት ይህኛን ጽሁፍ ሲያነቡ በኢትዮጵያ የዛሬ

የፖለቲካ ካርታ ውስጥ የት እንደሚመድቡኝ እንዳይቸገሩ ስላለሁበት ቦታ ትንሽ

ልንገራቸው።

5. መደምደሚያ

ዛሬ የየትኛውም ድርጅት አባል አይደለም። በጀርመንኛ "የድል አባል ብዙ ነው፤ መሸነፍ ግን እንጀራ አባት ብቻ ነው ያላት" የሚል ተረት አለ። እኔም ዛሬ የመኢሶን አባል ያልሆንኩት ያሸነፈ ይመስል የነበረ ጊዜ አለሁ ብዬ ሲሸነፍ ዓይንህን ላፈር ስላልኩት አይደለም። ይህ ድርጅት ለተቋቋመለት ዓላማ ያለኝን ታማኝነት፤ ለብዙዎቹ እድሜ ልኬን ለሚያሳድሱኝ ላፋትና ዛሬም በሕይወት ላሉ አባሎቼ ያለኝን ፍቅር ሹመትም፣ ሽንፈትም፣ የጀግናም ዛቻ አያስጥለኝም። በፖለቲካ ደረጃ በመኢሶን አባልነት እንዳልቀጥል ያደረገኝ ከድርጅቱ ጋር የሆነ ግጭት አካሂጄ ሳይሆን፣ እራሴን በግል ከፖለቲካ ለማራት ስለወሰንኩ ነው። ይህም "እሳት የፈጀው አመድ ይፈራል" እንደሚባለው ሆኖ ከጥት አፋፍና ከአምስት ዓመት እስር መመለስ "ፖለቲካና ኮረንቲ በሩት" ስላሰባለኝ አይመስለኝም። "ምሁር ተብዬ" እንደመሆኔ ለዚህም ሽሽት እንዲሁ "ምሁራዊ" ምክንያቶች አሉኝ።

ፖለቲካ የተዉኩት አንደኛውም ለሕብረተሰቡ ተብሎ የሚነደፍ ጫማ ሁሉ የጓላ ጓላ የሕዝቡን እግር የሚያስቆርጥ እየሆነብኝ የትኛውን ጫማ ለመንደፍ እንደምታገል ግራ ገብቶኝ ነው። (ጆርጅ ቡሽ ጥሩ ነው የሚለው የካፒታሊዝም ጫማ ከብዙ አመቶችም በጓላ ለርሱና ለዘመዶቹ ነው እንጂ መንደላቀቂያ የሆነው የኛ ዘመዶች እንደባርያው ስንሰለትም ባይሆን ይኸው ቆረቆረን ብለው ሰጥኑን በተቆራፈደ እግራቸው ሰልፍ ወጥተው አልነበር?)

ሁለተኛው ርዕዩት ዓለማዊ "ምክንያቱ" ደግሞ፣ በመደብ በተከፋፈለ ሕብረተሰብ የፖለቲካ ስልጣን ሁሌም የገዥው ክፍል መገልገያ ስለሚሆን፣ የፖለቲካ ድርጅት ዓላማ ደግሞ ሥልጣን መዉበጥ ስለሆነ፣ (ይህ ፈሪ ነኝ ሲል ከርጥ ጀግንነት አማረው እንዴ አትበለኝና) 15 ቀን ይሁን 15 ዓመት ሽፍቱ ተራውን የሚገዛ ሳይሆን፣ ገዥ ለተባለ እጅ የማይሰጥ የእድሜ ልክ ሽፍታ መሆንን ስለመረጥኩ ነው።

በዚህ ፀረ ፖለቲካ አቋሜ የመኢሶን አባል ለመሆን ካልቻልኩ፣ ለ"ባዮሎጂ" ብዬ የOLF አባል የምሆንበት ምክንያት አይኖርም። ይልቁኑ የተለያዩ ሁኔታዎች ተገጣጥመው ለጥራል ድጋፍ የሚበቃ ዝምድናም አልፈጠርኩም። ድርጅቱንና አባሎቹን አለማወቄ እንዲያምክንያት ሊሆን ይችላል። በአካባቢዬ እንኳን አርጥን አብረው ነፃ ላወጣ፣ ቢራ አብሮ መጠጣትን ለሚያህል ቁምነገርም የማይቀዉ የለኝም። ዋናው ግን፣ የመሳሪያ ትግልን በግልጽ ያላወገዘ ድርጅት የኔን ሙሉ ድጋፍ ስለማያገኝ ነው። ለፈለገው ምክንያት ካላሺን የያዘ ጀግና፣ ሊገድል የሚሰናዳ ወንጀለኛ ነው የሚለው አቋሜ TPLFን እንድቃወም ብቻ ሳይሆን OLFንም እንዳልደግፍ ነው የሚያረገኝ። እናንተ ጉልበተኞች መሆናችሁን ባዉቅም፣ ከናንተ የማይቀር ጥቃት አራስን ለመከላከል "ለተገቢ" ጦርነት መዘጋጀት የሚለውን ሰበብ አልቀበልም። እናንተ ግስገበር እንጂ መተባበቂያ እንደማትፈልጉ አዉቃለሁ። እናንተ ላይ ሰላማዊ ተቃዉሞ እንዴት ማድራጀት እንደሚቻል አላዉቅም። የማይቀዉ ነገር፣ ስለዚህም የፈለገው ዓይነት ትዱስ ዓላማ ቢሆን የግልደግፈው ነገር፣ ለፖለቲካ ችግሮች በጦርነት መፍትሄ ለማምጣት የሚጀመር ጉዞ ማለቂያ የሌለው መከራና ሰቃይ በሕዝብ ላይ ስለሚያመጣ፣ በምንም ምክንያት እንደአማራጭ መቅረብ እንደሌለበት ነው። ብዙውን ጊዜ በጦርነት የሚገኘውም ድል የPyrrhic ድል (ካስገኘው ጦርነት ያላነሰ ዉድቀት የሚያመጣ ድል) ነው።

በሌላ በኩል ደግሞ የጭቁን አማርኛ መሪ ፕሮፌሰር አስራት "ለክቡር ፕሪዚዳንት

መለስ ዜናዊ" እርሞ ላይ እንተባበር ብለዉ ሲግፁኑ የግወገዘዉን ያህል፡ የእርሞም ገንባር "አብረን ተጋብተናል" ወዘተ በሚል ከአግራ ጋር በትግራ ላይ ለማበር የሚያደርገዉንም ጥረት አወግዛለሁ። አላቂ እንጂ አሸናፊ ለማይኖርበት የብሄረሰቦች ጦርነት መፈጸምን በየትኛዉም መልኩ አልቀበለዉም።

አቶ ሐጎስ፡ በመሰረቱ ፖለቲካ ትቶ አልፎ አልፎም "የአገር ጉዳይ" ሆኖ በእረፍት ጊዜ ፖለቲካ ዉስጥ ሲገባ የድርጅት አባል ሳይሆኑ መድረኩ ላይ መዉጣት፡ ጥፋተኛን ሁሉ ለመዉቀስ፡ የፈለጉትን ዛሬ ለማዉገዝ፤ ነገ የተሻለ ከሰራ ለማወደስ ያስችላል። እናንተን ለምሳሌ ደርግን ስትጥሉ፡ የደርግን ሰራዊት ስታሸንፉ ደግፈክችኋለሁ። ዲሞክራሲን ታመጣላችሁ የሚል እምነት ኖሮኝ ሳይሆን፡ የደርግ መኖር በራሱ የሰላም እንትፋት ነዉ፤ ያለናንተ ግን ሰላም ሊኖር አይችልም ከሚል አጭም ተነስቼ ነዉ። ወታደራዊዉ ድል የናንተ መሆኑን ተቀብለዉ የሞራሉንና የፖለቲካዉን ድል ግን የመጋራት መብት ካላቸዉና በተለይም የድሕረ ደርግን ኢትዮጵያ የማስተዳደር ሀላፊነት መካፈል ከሚኖርባቸዉ ድርጅቶች ጋር እንድትተባበሩ ነበር ምኞቴ። እናንተ ግን ይህን ደርግን የመጣል ታሪካዊ ሚና ከመዉረሳችሁ የTPLFን የበላይነት ለማጠናከር ወደጣር ዞራችሁ። ስለዚህም ተቃዋሚያችሁ ሆንኩኝ። ከነፍጠኛ "ፀረ አጋሚ" ትግል ጋር ሳልደባለት፡ የTPLFን የበላይነት ለመመስረት ከጉልበት ጀምሮ እስከ ፖለቲካ ትብብሮች ድረስ የምታደርጉትን ጥረት ከመቃወም ወደኋላ አልልም።

አስመራ ያላንዳች ጥይት ነፃ ስትወጣ፡ (ስትያዝ ያላልኩት አዉቄ ነዉ)፤ ፈርቼ የነበረዉ እልቂት ስለቀረበጣም ነዉ ደስ ያለኝ። አሁንም ኤርትራንና ኢትዮጵያን እንደሁለት የጎረቤት አገሮች ማየት ገና ባይቀረጽም፤ በኤርትራ መገንጠል ድሮ እነሐማሴን የኢትዮጵያን ዋንጫ ሲወስዱ የምበሽቀዉን ያህል እንኳ አልተሰማኝም። እኔ፡ የማያልት የጦርነት ምክንያት እስከተወገደ ድረስ፡ የኢትዮጵያ የሰሜን ድንበር መረብ ላይ አበቃ፡ ቃርራ ደረሰ ብዙም ገድ የለኝም። የጣልያን የአርባ ዓመት የተለየ አገዛዝ ያስከተላቸዉ ልዩነቶች ብልጫ ሆኑና ከሌሎቹ ሁሉ የተሻለን ነን የሚለዉ የኤርትራ ንዑስ ከበርቴ ጉራ ያስቀኛል። ኤርትራን የአፍሪካ ሲንጋፖር እናደርጋታለን የሚለዉንም፡ የአገር ኢኮኖሚ ገንብቼ ባላዉትም ከመጽሀፍ ያገኘሁዋት እዉቀቴ ከንቱ ምኞት እንዳይሆን ያስጋል ታስብለኛለች። ይህም ሁሉ ሆኖ ግን፡ ኤርትራ ዉስጥ ዛሬ የደርግ ስምብ በሚያደርሰዉ እልቂት የተነሳ የለትሶ ዉሽት ሳይሆን ሰላም ሰፍኗል፡ አዲስ አገር እንገነባለን የሚል ተስፋ ስለፈነጠቀ የሚሰማዉን የደስታ ሁካታ እኔም በደስታ ነዉ የምሰማዉ።

እነዚህን ምሳሌዎች የሰጠሁህ፡ በርእዩተ ዓለም ምክንያቶች ብቻ ሳይሆን እንደመሰለኝ ለመዉቀስና ለማምገስ እንዲመችም ብዬ ጭምር የየትኛዉንም ድርጅት ባንዲራ እንደማላዉለበልብ ለማሳየት ያህል ነዉ። በተለይም በጀግና ደም የሚታጠብ በጀም አልነካ። ግፋ ቢል፡ የኢትዮጵያን ጀግኖች ወኔ ለመሰለብ እስከጠቀመ ድረስ በየጦር ግንባሩ የማዉለበልበዉ ነጭ ባንዲራ ብይዝ ነዉ።

እነዚህ ፖለቲካዊ ምክንያቶች ብቻ ሳይሆኑ አቶ ሐጎስ የግል ችሎታዎቹም ለፖለቲከኛነት ብቁ አያደርጉኝም። በርናንድ ሾዉ "የሚችል ያደርጋል፤ የማይችል ያስተምራል" እንዳለዉ ነዉ። "ጀግና ሆኖ መታገል፡ ወይስ ፈሪ ሆኖ መገበር" በሚል ሀምሌታዊ/ቬኪስፒራዊ ጥያቄ የግልፋጠጥበት አገር ቢኖረኝ ኑሮ፡ እድሜ ልኬን ፖለቲካ በዞረበት ሳልደርስ፡ ከፊል ተማሪ ከፊል አስተማሪ ሆኜ አገሪ መኖርን በመረጥኩ ነበር። ትልቁ የግል ምኞቴ፡ ይህቺን በአጋጣሚና "በአልባሌነት" ከኢሕአፓና ከደርግ ጥይት ተርፋ ሳትወድ

ፈረንጅ አገር እያረጀች ያለች ሕይወቴን ይገር አገሪ ገብቼ፤ ምናልባትም ከሁላችንም የበለጠ ፖለቲካንና ሰብዓዊነትን ማዋህድ ይቻላል በነበረ ወዳጄ ስም በምትጠራ "የኃይሌ ፈዳኮሌጅ" አስተማሪ ሆኜ፤ እጄ ቀን ቀን ችክ፣ ማታ ማታ ሲያሰኘው የከተማ መኮንንን በምብ፣ ትዳጄና እሁድ ያለስጋት ብዕር ብቻ የሚጨብጥበት ሁኔታ ዉስጥ መኖር ነዉ።

አቶ ሐጎስ ይህን ስታነብ፣ አንተ ጉረኛ ፈሪ፣ ምንም ዉስጥ ከሌለህ፣ አርፎ ሰርቶ መብላት ብቻ ከፈለግህ ማን ዞር ብሎ እንዳያይህ ነዉ ትለኝ ይሆናል። ይህን ያህልም ያንተን የፈሪ አባራሪ ቲም በቀል ብቻ አይደለም የምፈራዉ። ጀግኖች ስትታኮሱ ተባራሪ ጥይት ይመታኛል ብዬም ብቻ አይደለም። የፈሪ ይሁን የጀግና፣ በፖለቲካ ምክንያት የሚሞት ሰዉ ራሳ ማየት ስለምፈራ ነዉ።

የኢትዮጵያ ጀግኖች ሆይ፤ ከኮስታ ሪካ ተግሩ!

ነፃ አዉጭ በምባችሁን ጥላችሁ የከተማ መኮንንን በምብ ያዙ!

ሕዝቧ ጀግና ሆና የሚባላባት ሳይሆን ፈሪ ሆና በልቶ የሚያድርባት ኢትዮጵያን እንመስርት!!

ደረጀ ዓለማየሁ

በርሊን 1984 (June 1992)

(ለግልፅ ደብዳቤዬ መነሻ የሆነኝን የአቶ ሐጎስ ጽሁፍ አባሪ አድርጌአለሁ።)